TRST, četrtek
29. oktobra 1959
Leto XV. - Št. 257 (4411)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.460, polletno 730, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-1., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Po «težkem» kongresu je kriza v KD še globlja
Nočno glasovanje za pet resolucij in pet list

Segnijeva in Morova protislovja - Scelbovo objokovanje centrizma in Pellovo ponavljanje «pomiritve v varnosti»

(Od našega posebnega dopisnika)

FLORENCA, 28. — «Tevni kongres» krščanske demokracije — kot ga je imenoval njen politični tajnik Moro — je končal svoje delo danes pozno popoldne. Delegati so začeli glasovanje. Na razpolago imajo pet resolucij in pet kandidatnih list za 90 članov glavnega odbora od 146, ker vsa mesta pripadajo že pokrajinskim kongresih poleg njenim predstavnikom 18 državnih organizacij krščanske demokracije in drugim podpredsednikoma obeh parlamentarnih skupin, delegatom demokrščanskih podrejenih organizacij itd.). Glavni odbor bo nato izvolil političnega tajnika. Izid volitev bo znan šele zelo kmalu ponoči ali pa — še bolj verjetno — jutri zjutraj.

Zato še ni mogoče presojati rezultatov kongresa tudi na podlagi izidov glasovanja. Kljub temu pa že iz kongresne strastne diskusije, ki je trajala od sobote do srede popoldne — štiri dni in dve noči — lahko govorimo naslednje:

1. Kriza, globoka kriza, zajema italijanske stranke. Kongresu ni bila rešena, temveč nasprotno, poglobila se je. Ta trditev ni nikakor samovoljna. Sam politični tajnik Moro je v svojem sklepnem govoru, s katerim je hotel povzeti zaključke kongresne diskusije, izrekel dobesedno: «Nisem prepričan miren... Zaskrbljen sem, da se stranka ne bo znašla na dva dela.» In ta zaključni govor kongresnega predsednika, starega senatorja Piccionija, je prevenel v tej bojazni, z njegovimi pozivi na enotnost in z odločno zahtevo po odstranitvi struj ter z naravnost patetičnim skliceva-njem «na krščansko prijateljstvo».

2. Vzroke razkola je dovolj različno pokazala diskusija in ti so v osnovi sestave in značaju samega tako imenovanega medstrankarstva KD, ki poraja v stranki med seboj nepomirljive interese in zahteve, da se na eni strani rešijo najbolj pereča politična, socialna in gospodarska vprašanja, na drugi strani pa interese konservativnih in reakcionarnih slojev, ki bi hoteli, da ostane vse pri starem, kar pa hkrati prikrivajo in so prikrivali z obljubami (Vanonijev načrt) ter istočasno storili vse, da bi se obljube ne izpolnile. Zato so predstavniki teh slojev zrušili vlado, ki je pomenila prvi poskus izvajanja teh obljub. Zrušitev je bila izvršena in jo je kongres soglasno obsodil kot nemoralno. Odnosi napredniih in konservativnih sil pa so na kongresu ostali neizpremenjeni.

3. Posledic takega izida florentinskega kongresa ni lahko predvideti, vendar pa moremo reči, da bodo najbrž v glavnem v nadaljevanju tistega dosedanjega stanja v vladi, ki ji ni dovolilo, da bi predlagala, dosegla in izvajala tiste najnujnejše ukrepe, ki so potrebni za kakršen koli gospodarsko-socialni napredek vsaj v skromnem okviru Vanonijevega načrta.

4. Končno je kongres dokazal, da buržoazija današnje republikanske, kapitalistične Italije še vedno ni razumela, da mora začeti s popuščanjem naprednim silam in vnašanjem vsaj najnujnejših korektur v stari kapitalistični sistem ter začeti borbo proti monopolom in vsem privilegijem, ki so s tem v zvezi. Zato pomeni morda prav florentinski kongres začetek konca take medrazredne stranke, kakršna je KD danes; saj so v stranki ostali na vodilnih mestih ljudje, katerih početje je kot nemoralno ves kongres soglasno obsodil. S tega vidika je izid kongresa morda še bolj negativen, kot se je pričakovalo.

Tudi današnji dan je potekel v nastopih glavnih demokrščanskih voditeljev. Med prvimi je govoril stari Zoli, ki je povedal, da je sprejel vabilo, naj bo nosilec fanfanijevske liste. Med drugimi je napovedal, da nobena struja ne bo dosegla večine, in dejal, da bo zaradi tega potrebno združevanje. Pri tem je postavil tragično vprašanje, ki je vsem kongresistom na jeziku:

«Toda okrog česa? To je bolj važno kot okrog koga!»

Bivši predsednik vlade Mario Scelba je zagovarjal centrizem in njegov propad objokoval. Pobijal je Fanfanijeve osnovne trditve kot na primer, da pomenijo lanske volitve zmago za KD. Navajal je številke in poudaril, da so komunisti dejansko tedaj napredovali, zlasti če upoštevamo še dogodke v Dolini Aosta in na Siciliji ter v Ravenni, kjer — je dejal — je KD povzročila trikrat volitve in rezultat je bila izguba deset tisoč glasov. Fanfanijev gospodarski program je označil za «mitizacijo», očital mu je, da je KD izoliral, dokazoval je, da njegov levi centrizem ne vodi niti v «odprtje na levo», da brez starih strank centra KD ne more iz položaja manjšinske vlade, ki povzroča skupno fronto med KPI in KPI.

Za njim je govoril zunanji minister Pella, ki je takoj povedal, da ne spada v nobeno strujo. Najprej je govoril o gospodarskih vprašanjih in priznal, da Vanonijev načrt še zdaleč ni uresničen, zlasti glede investicij. Omenil je spremembe, ki jih Vanoni ni mogel predvideti (skupno evropsko tržišče, nagel tehnični napredek itd.). Državnim podjetjem Pella ne nasprotuje, toda le z določenimi pogoji. Napovedal je, da bo kmalu prišlo do pomanjkanja kapitalov, ki jih je trenutno dovolj in preveč. Končno je predlagal ustanovitev take denarne ustanove, v kateri bi bili lastniki obligacij delavci.

V drugem delu svojega govora je na kratko obravnaval zunanjo politiko v že znanem okviru: pomiritev, toda v varnosti, mir — toda v varnosti, kar pomeni NATO, njegova oporišča, evropeizem itd.; razorožitev — toda pod kontrolo itd. Polemiziral je z Nennijem in Togliattijem, češ, ni res, da bo kongres pometel z njegovo zunanjo politiko, res je, da jo odobrava. No, iz včerajšnjega Fanfanijevega govora sledi, da to ni točno. Končno je ponovil že znano stališče do južnotirolskega vprašanja: z Avstrijo bomo razpravljali samo v okviru sporazuma Gruber - De Gasperi, ostalo je naša notranja zadeva. Pozval pa je avstrijsko klerikalno stranko, naj bo razumnejša.

Popoldne pa sta stala pod reflektorji Segni in Moro. Predsednik vlade je v svojem govoru dovolj razločno povedal v glavnem naslednje:

1. da nikakor ne razume, zakaj njegova vlada tudi po kongresu ne bi lahko še ostala, kar pomeni, da se zelo dobro počuti ob podpori fašistov in monarhistov. Zato je logično, da je dejal, da ne razume, kaj pomeni, ko mu očitajo, da njegova vlada nima «političnega naboja» za realizacijo katerega koli naprednega načrta. «Počakajte vsaj toliko, da boste videli, kaj bomo storili, in šele potem razsojajte!» je vzkliknil Segni. Toda po enem letu vladanja je Vanonijev načrt še vedno v zapečku — česar seveda predsednik vlade ni omenil.

2. Našteval je vse mogoče ukrepe svoje vlade, da bi dokazal, da majski program KD še izvaja, ni pa mogel pobiti trditve tajnika CISL (demokristjanskega sindikata), da je vlada doslej sprejela dejansko samo dva koristna zakona.

3. Priznal pa je, kar je v nasprotju s prejšnjo trditvijo — da je treba za Vanonijev načrt šele pripraviti programe.

4. Priznal je dalje tudi, da je treba začeti borbo proti monopolom, ni pa povedal, kako bo to storil s pomočjo liberalcev, monarhistov in fašistov svojih — vsaj dosedanjih — zaveznikov. Rekel je sicer, da mora KD sama «uresničiti naše ideale», za kar pa seveda ni dovolj le «zaupanje v same sebe», še bolj nezadostno pa je to za «zgraditev nove družbe».

5. Končno je zelo ginljivo pozival na enotnost, tako da se je celo pri tem razjokal med ovacijami «dorotejcev».

Skromni Moro, politični tajnik in nosilec kandidatne liste «dorotejcev» je v svoji zaključni besedi kaj kmalu padel v protislovje, ko je najprej izrazil zaskrbljenost, da se stranka ne bo razklala na dva dela, nato pa ob koncu govora dejal, da «ni zskrbljen za politično linijo». Tudi ni točna njegova trditev, da odstavek njegovega poročila nih, če med diskusijo na kongresu ni pobil. To je drugo Morovo protislovje: zakaj bi se torej bal za enotnost, ko pa vsi mislijo in hočejo eno listo?

Tudi on je hotel — podobno kot Segni — dokazati, da je za izvajanje vsega, kar so predlagali Fanfani, Tambroni, Ferrari-Aggradi le tako, da bi se to zgodilo brez nevarnosti, kakršnim bi šel nasproti levi centrizem. Zato je tudi on — kot Segni — za to, da se napravijo programi itd. Seveda ni pozabil omeniti znamenitih 14 točk svojega tržaškega govora in pozivati na enotnost.

To je storil tudi predsednik kongresa Piccioni na resnično pretresljiv način. Pozabil je le, da je malo pred tem svečano ugotovil, da je KD na tem kongresu močnejša, kot je bila kdaj koli...

S. R.

FLORENCA, 28. — Po neuradnih podatkih so svetovalci KD, ki so bili izvoljeni kot predstavniki dežel (21), za pokrajinske in občinske uprave za Severno, Srednjo in Južno Italijo (9), in za Zahodno Evropo (1), takole razdeljeni po strujah: 16 Moro, 10 Fanfani-Rinnovamento, 2 Primavera, 1 Centrismo popolare, 1 Baza, 1 Neodvisen levega centra.

Zatrjuje se, da je bil za Trst izvoljen «morovec» Gasparro, za Furlanijo - Julijsko krajino pa «morovec» Bressani.

Sistematično pačenje zgodovinskih dejstev

Komentar «Komunista» o sovjetski knjigi «Osnove marksizma in leninizma»

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 28. — Glasilo Zveze komunistov Jugoslavije «Komunist» objavlja v jutrišnji številki dva zanimiva članka. Prvi članek je posvečen nedavno objavljeni sovjetski knjigi «Osnove marksizma in leninizma», v kateri se, kot ugotavlja «Komunist», sistematično ignorira vse, kar bi govorilo pozitivno reklo o Jugoslaviji in njenem delavskem delu in revoluciji. Jugoslavija se v knjigi omenja samo kot cilj napadov na tako imenovani sodobni revizionizem. Ruski pisci knjige zamolčujejo o revolucionarnem gibanju v Jugoslaviji po oktobrski revoluciji v Rusiji in da je ruski revoluciji sodelovalo okrog 30.000 Jugoslovanov. Kot v omenjeni knjigi vsebuje tudi nova verzija SZ vrsto netočnih podatkov o pogledov o Zvezi komunistov Jugoslavije, o njeni vlogi in o vlogi in borbi jugoslovanskih narodov proti fašizma. V knjigi «Osnove marksizma in leninizma» je bilo napadov na delavske komune in sistem samoupravljanja v Jugoslaviji. Komunist ugotavlja, da tako pačenje zgodovinskih dejstev in pogledov jugoslovanskih komunistov ne bo pomagalo sovjetskim bralcem, da bi razumeli sodobne probleme socializma in tiste razlike med ljudmi, ki obstajajo v delavskem gibanju. Prav tako pačenje resno kompromitira sicer sicer objektivnost in znanstveni značaj knjige.

Drugi članek, ki zavzema celo stran lista, posvečuje «Komunist» dosedanjim rezultatom v izvajanju pisma, ki ga je CK Zveze komunistov Jugoslavije poslal članstvu na zadnjem kongresu ZKJ v Ljubljani z nalogami komunistov. Ugotavlja, da je to pismo imelo na velik odmev in izvajanje članov in ostalih širših ljudi Jugoslavije in da je odkrita načelna kritika in slabosti še bolj dvignila Zveze komunistov. Komunist našteva rezultate izvajanju pisma in poudarja, da so organizacije in vodstva Zveze komunistov Jugoslavije povečale skrb vsakodnevnemu življenju in vsakodnevnim problemom dela delovnega človeka, da bi prišlo do čim bolj plodnih pobud v reševanju raznih vprašanj. List dodaja da so bili doseženi pomembni rezultati v krepitvi demokratičnosti, v varčevanju, v borbi proti birokratskim tendencam itd. «Komunist» ugotavlja, da nihče ni pričakoval, da bodo razne nepravilnosti in škodljivi pojavi takoj prenehali, in da je pismo CK Zveze komunistov tudi danes aktualno, ter poziva na odločno borbo proti raznim škodljivim pojavom. «Ceprav so slabosti postranski spremljevalec hitrega dviga jugoslovanske družbe — zaključuje «Komunist» — se morajo v interesu hitrejšega napredovanja odločno odstranjevati iz našega družbenega življenja».

B. B.

De Gaulle poziva vojsko v Alžiriji na popolno vdanost in disciplino

V poslanici poudarja, da je odločen nadaljevati po poti, ki jo je začrtal
Veliko pričakovanje za generalovo tiskovno konferenco 10. novembra

PARIZ, 28. — General de Gaulle je naslovil na francoske čete v Alžiriji dnevno povelje, v katerem je rečeno: «Pod mojo odgovornostjo in s poznavanjem stvari sem določil, kakšna mora biti naša akcija v Alžiriji. Sedaj je potrebno popolnoma in človečansko pomiriti to preizkušeno zemljo, začeti gospodarski in socialni razvoj in dati Alžircem različnih skupnosti vse moralne in materialne razloge, da bodo hoteli ostati združeni s Francijo.

Pozneje bo potrebno s časom, ki bo verjetno trajal več let, zagotoviti svobodno in dostojanstveno glasovanje, s katerim bodo Alžirci sami odločali o svoji usodi, v pogojih, ki bodo pripravljeni in določeni v primernem času. Tedaj bo važno, da bo ta izbira popolnoma svobodna, kajti v drugačnem primeru ne bo vprašanje v resnici rešeno, in Francija hoče, da se reši. Vlada, ki uživa vse moje zaupanje, vodi to veliko podjetje.

Da je važno, veste vi, ki služite državi v Alžiriji, bolje kakor kdo drug. Važno je za samo Alžirijo. Važno je za vso Francijo, za njeno afriško odposlanstvo, za njeno narodno enotnost, za njen mednarodni položaj. Za uspeh je sedaj potrebna vaša akcija in vaša strnjenost na poti, ki sem jo začrtal. Po tolikih naporih in tolikih žrtvah morate torej pri tej obveznosti nuditi v službi Francije več vdanosti in discipline kakor kdaj koli, ne da bi se dali odvrniti po drugih presojanjih. Vedite, da računam na vas.» Poslanica ima podpis: «General de Gaulle, predsednik republike, vrhovni poveljnik oboroženih sil.»

Domnevajo, da je de Gaullovo dnevno povelje tudi posreden odgovor ostri kritiki, ki jo je maršal Juin izrekel proti de Gaullovemu programu, zlasti proti priznanju pravice do samoodločanja.

Vest o navodilih vojski in imenovanje Boegnerja za poslanika v Tunisu sta razširili vtis, da se pričakuje nekaj novega, kar bo de Gaulle eventualno sporočil na tiskovni konferenci, ki jo bo imel 10. novembra. Boegner je namreč star prijatelj in sodelavec de Gaulla in je bil do nedavna njegov tehnični svetovalec. Nekateri so mnenja, da mu je de Gaulle poveril važno in koeljivo zadevo ne samo v francosko - tunizijskih odnosih, pač pa tudi v francosko - alžirskih.

—«—

Izredna konferenca angleških laburistov

LONDON, 28. — Izvršni odbor laburistične stranke je danes sklenil sklicati posebno konferenco stranke konec prihodnjega meseca. Na konferenci bodo proučili vzroke neuspeha pri zadnjih volitvah. Sestali se bodo v Blackpoolu 28. in 29. novembra. Govorila bosta med drugimi Gaitskell in Bevan. Se prej pa bo govorila sedanja predsednica stranke Barbara Castle. Tajnik stranke Morgan Phillips je sporočil, da je bil Bevan ponovno soglasno izvoljen za blagajnika stranke in je sprejel to mesto do kongresa, ki bo prihodnje leto.

—«—

Nehru poročal o sporu s Kitajsko

NOVI DELHI, 28. — Na privatnem sestanku guvernerjev vseh indijskih držav je Nehru danes podrobno poročal o kitajskih vdorih na indijsko ozemlje. Za Nehrujem je govoril načelnik glavnega štaba indijske vojske general Timaja, ki je po zatrjevanju obveščenih krogov obrazložil morebitne vojaške pobude, da se prepreči vdiranje Kitajcev na indijsko ozemlje.

Sestanek je bil strogo tajen. Preden je Nehru začel govoriti, so bili razen guvernerjev in ministrov vsi ostali pozvani, da zapustijo dvorano.

Predstavnik indijskega zunanjega ministrstva je včeraj izjavil, da so kitajske čete še vedno na indijskem ozemlju na področju, kjer so nedavno bili obmejni spopadi. Pripomnil je, da so pred petnajstimi dnevi videli Kitajce tudi blizu Cušula, kjer je glavno indijsko pristajališče za letala v jugovzhodnem Ladaku. Povedal je tudi, da je Indija v ponedeljek pozvala kitajsko vlado, naj določi čas in kraj za izročitev desetih ujetnikov in trupel devetih policijskih agentov, ki so padli pri spodadih v vzhodnem Ladaku.

Tajništvo indijske komunistične stranke je odložilo na jutri sestanek v upanju, da se ugladi spor, ki je nastal med člani v zvezi s kitajskimi vdori na indijsko ozemlje. Voditelj komunistične skupine v spodnji zbornici Dange in njegov namestnik Gobalan, ki sta prejšnji teden obsodila kitajski napad, nista bila navzoča na ponedeljkovi seji tajništva.

—«—

Anglija in meja Odra - Nisa

LONDON, 28. — Predstavnik Foreign Officea je izjavil, da velja za Veliko Britanijo še vedno potsdamska izjava iz leta 1945, po kateri bodo dokončno mejo med Poljsko in Nemčijo začrtali po sklenitvi mirovne pogodbe z Nemčijo. Do te izjave je prišlo zaradi komentarjev, ki jih je povzročila geografska karta letalske državne družbe BEA, na kateri je začrtana črta Odra-Nisa kot meja med Poljsko in Nemčijo. Predstavnik je sporočil, da se je BEA zanimala pri zunanjem tajništvu, vendar pa mora družba označiti za potnike, kje so carinske postaje. Na zahtevo tajništva je družba dodala na zemljevid opombo, da zemljevid nima nobenega političnega pomena.

—«—

Zasedanje PSI o sindikalnih vprašanjih

RIM, 28. — Popoldne se je pričelo zasedanje PSI, posvečeno sindikalnim vprašanjem. V pozdravnem govoru je Nenni izjavil, da se sindikalne organizacije ne smejo ukvarjati samo z razdelitvijo dohodka, temveč na avtonomni način tudi z ustvarjanjem dohodkov. Zaključil je svoja izvajanja s poudarjanjem sindikalne enotnosti.

Daljše poročilo pa je imel Pieraccini, ki je ugotovil velik napredek CGIL, vendar ni bil tako optimističen glede kadrovskih vprašanj, ker voditelje ne izbirajo vedno izključno po sindikalni liniji. Tudi on je obširno govoril o sindikalni enotnosti, katero je treba razumeti kot orkansko enotnost vseh sindikatov. Pot k temu cilju je v akcijski enotnosti, ki se ne sme omejevati na pogodbena vprašanja, temveč se mora razširiti tudi na strukturo proizvodnih odnosov. Nato je podčrtal, da bi bilo treba sindikalne organizacije pravno priznati, kot to predvideva 39. člen ustave in za kar je bil napravljen važen korak z zakonom «erga omnes». Glede zunanjepolitičnega položaja pa je govornik ugotovil razcepitev sindikalnih organizacij na dva bloka, kar je posledica hladne vojne. To je treba premostiti v okviru pomirjenja.

—•—

Poročilo o razgovorih FLRJ-Afganistan

BEOGRAD, 28. — V skupnem jugoslovansko - afganistanskem sporočilu, ki je bilo objavljeno danes po razgovorih podpredsednika afganistanske vlade Saradara Mohameda Naim Kana, se ugotavlja, da Jugoslavija in Afganistan, ki ne pripadata blokom, dosledno izvajata politiko miroljubne koeksistence in enakopravnega sodelovanja. Po razgovorih, ki so potekali v prisrčnem ozračju, so z zadovoljstvom ugotovili, da je zadnje čase prišlo do popuščanja mednarodne napetosti in da so znaki, ki opravičujejo pričakovanja, da bodo mednarodna vprašanja rešena na miroljuben način. Z zadovoljstvom so nadalje ugotovili, da se odnosi med Jugoslavijo in Afganistanom ugodno razvijajo, in so sklenili dvigniti diplomatska zastopstva na stopnjo veleposlaništev. Za razširitev sodelovanja na gospodarskem področju bo v kratkem obiskala Afganistan jugoslovanska gospodarska delegacija. Prav tako bo v kratkem sklenjen sporazum o civilnem letalskem prometu. Na vabilo podpredsednika afganistanske vlade bo državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović v kratkem obiskal Afganistan.

—«—

Del Bo poročal Gronchiju

RIM, 28. — Predsednik republike je sprejel v Kvirinalu ministra za zunanjo trgovino Dina Del Boja in kasneje italijanskega veleposlanika v Moskvi Pietromarchija.

Eisenhowerjeva tiskovna konferenca

Zahodne vlade so se načelno sporazumele o zahodni konferenci na najvišji ravni

Konferenca bo verjetno sredi decembra - Preden se sestanejo s Hruščevom, se morajo sporazumeti o skupnem stališču - Državni podtajnik Murphy bo 1. decembra odstopil

WASHINGTON, 28. — Predsednik Eisenhower je na tiskovni konferenci izjavil, da sta ga Mac Millan in de Gaulle obvestila, da sta pripravljena udeležiti se zahodne konference na najvišji ravni sredi decembra skupno z njim in s kanclerjem Adenauerjem. Dodal je, da ni bil določen še noben datum za to konferenco. Prav tako ni bil določen kraj konference.

Predsednik je izjavil, da spada to v okvir priprav, ki se sedaj lahko začnejo in pri čemer bodo lahko pripravili tudi dnevni red konference. Ponovil je, da je vedno poudarjal, da je pripravljen iti vsak trenutek kamor koli sporazumno z zavezniki, da se udeleži razgovorov na najvišji ravni.

General de Gaulle mu je sporočil, da ima težave z določitvijo svojega programa za prihodnje mesece in da bi bil pripravljen udeležiti se sredi decembra zahodne konference na najvišji ravni. Eisenhower je poudaril, da spričo dejstva, da so sedaj vsi, prav tako kakor on pripravljeni udeležiti se zahodne konference, bo sedaj mogoče začeti potrebne priprave. Seveda se bo konference udeležil tudi kancler Adenauer.

Kar se tiče določitve datuma, je predsednik izjavil, da bi želel, da bi konferenca najvišjih bila čimprej, vendar pa naj se izbere kateri koli dan, se priprave lahko že sedaj začnejo po redni diplomatski poti. Pri teh pripravah bi bilo treba izvršiti dobršen del pripravljalnega dela in pripraviti material, dokumente ter določiti tista stališča, ki bodo okrepila enotnost, preden se skliče konferenca najvišjih med Vzhodom in Zahodom. Dodal je, da bi bilo zgrešeno iti na konferenco s Sovjetsko zvezo, če ne bo zahodno stališče jasno in trdno.

Predsednik je izjavil, da za sedaj ne more predvidevati kakšen bo dnevni red zahodne konference ali pa konference med Vzhodom in Zahodom. Strinja se z zahodnimi zavezniki in tudi s Hruščevom v tem, da bi vsako napredovanje, kar se tiče razorožitve, bilo najučinkovitejše sredstvo za zmanjšanje mednarodne napetosti.

Vendar je predsednik ponovil svoje stališče glede potrebe uvedbe nadzorstvenega sistema v vsakem razdobju razorožitve. «V tem okviru bo ameriško ljudstvo, je dodal Eisenhower, naklonjeno razorožitvi».

Na neko vprašanje je predsednik odgovoril, da je pripravljen popolnoma spremeniti svoje obveznosti, da odide kamor koli, n. pr. v Ženevo, če bi konkretno napredovanje v okviru razorožitvenega vprašanja to narekovalo.

Eisenhower je nato dejal, da ne vidi, kako bi morali na konferenci najvišjih s Sovjetsko zvezo molčati o nemškem vprašanju. Omenil je, da je edini sporazum s Hruščevom v Camp Davidu bil o tem, da se ne določi rok za trajanje pogajanj o Berlinu, čeprav se ta pogajanja ne smejo zavleči v neskončnost.

Državni podtajnik za politične zadeve Robert Murphy je danes izjavil, da misli 1. decembra podati ostavko, da se posveti svojim privatnim poslom. Nekemu časnikarju je izjavil, da misli nekaj časa počivati, preden se bo posvetil privatnim poslom. Ni povedal, v katerem podjetju bo sodeloval. Davi se je Murphy razgovarjal z Eisenhowerjem v Beli hiši.

Zvedelo se je, da se pripravlja splošna reorganizacija višjih mest v državnem departmaju. Bližnji povratek Charlesa Bohlena v Washington, ki se bo bavil s sovjetskimi zadevami, bo do neke mere olajšal naloge državnega podtajništva za politične zadeve, ki jih sedaj vrši Murphy.

Robert Murphy ima 65 let in 39 let diplomatske kariere. Bil je ob ameriškem predsedniku od začetka druge svetovne vojne Veliko vlogo je imel pri pripravljanju zavezniškega izkrcanja v Severni Afriki leta 1942 in pri pogajanjih za premirje z Italijo. Od konca vojne do leta 1949 je bil politični svetovalec za Nemčijo s stopnjo veleposlanika. Ko se je vrnil v ZDA, je sodeloval pri vseh najvažnejših političnih odločitvah. Julija 1958 ga je Eisenhower poslal v Libanon kot svojega osebnega predstavnika. V zadnjem času je bil politični svetovalec, katerega sta Eisenhower in državni tajnik Herter poslušala bolj kakor vse druge.

—o—

Jutri ali v soboto govor Hruščeva o zunanji politiki

MOSKVA, 28. — Vrhovni sovjet SZ je davi nadaljeval svoje delo. Po včerajšnjih dveh glavnih poročilih o gospodarskem načrtu in o proračunu za prihodnje leto se je začela diskusija. Domnevajo, da bo Hruščev imel pričakovani govor o zunanji politiki v petek ali soboto ob zaključku zasedanja.

Vsi poslanci so med diskusijo poudarjali uspeh sovjetskega gospodarstva, čeprav so omenjali tudi nekatere pomanjkljivosti. Govorniki so poudarjali tudi važnost potovanja N. Hruščeva v ZDA. Predsednik ministrskega sveta Estonije je izjavil, da je «socializem zaradi tega potovanja pridobil nekaj milijonov oseb». Kritiziral je ravnanje nekaterih zahodnih krogov, zlasti na Švedskem, v Kanadi, Zahodni Nemčiji in Veliki Britaniji, ki «dopuščajo, kadar ne hujskajo, estonskim izseljencem, ki so dobili pri njih zatočišče, da delajo protisovjetsko propagando in pozivajo na «osvoboditev» zasužnjenih narodov v Vzhodni Evropi».

Tajnik sovjetskih sindikatov Grišin je izjavil, da se bodo prihodnje leto povprečne mezde zvišale za deset odstotkov. V naslednjem letu pa bo imela Sovjetska zveza najkrajši delovni dan na svetu. Dodal je, da je sovjetski socialni sistem najboljši na svetu, ter da bo miroljubno tekmovanje z Zahodom dokazalo prednost socializma nad kapitalističnim gospodarstvom.

Obrambni sporazum Grčija - Turčija - Ciper

ATENE, 28. — Uradno so sporočili, da so delegati Grčije, Turčije in Cipra parafirali sporazum obrambnega zavezništva. Pogajanja so trajala od 8. oktobra in podrobnosti sporazuma niso objavili.

Na osnovi sporazumov, sprejetih februarja v Londonu in Zuerichu so se tri države obvezale, da bodo sodelovale za skupno obrambo in da bodo branile neodvisnost in teritorialno celovitost Cipra.

—«—

K. Popović v Kopru

KOPER, 28. — Danes je bil v Kopru državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović v spremstvu podpredsednika izvršnega sveta LR Slovenije dr. Joža Vilfana in generalnega konzula v Trstu dr. Žiga Voduška. Na povratku z Brionov, kjer je bil pri predsedniku republike Titu, se je Popović nekaj časa ustavil v Kopru, kjer je večerjal v hotelu Triglav, nato pa nadaljeval pot v Beograd.

—«—

WASHINGTON, 28. — Predsednik Eisenhower je danes sprejel v Beli hiši predsednika Gvineje. Navzoča sta bila tudi državni tajnik Herter in gvinejski poslanik.

Spet bombe na Kubo iz „neznanih“ letal

Kubanska vlada zavrnila protest ZDA

HAVANA, 28. — Kubanska policija javlja, da je neznano letalo odvrglo bombo na kraj Consolation del Norte v pokrajini Pinar del Rio. Bomba je porušila eno hišo, ni pa bilo človeških žrtev. Neko drugo letalo je letelo nad področjem Cojimas 10 km od Havane.

Ameriški poslanik na Kubi Bonsal je včeraj obiskal kubanskega predsednika Dorticosa, kateremu je izrazil zaskrbljenost ZDA zaradi sedanjega stališča kubanske vlade. Dejal je, da bodo ZDA še dalje vodile politiko nevmešavanja v kubanske notranje zadeve.

Predsednik Dorticos je odločno zavrnil protest ameriškega poslanika kot neutemeljen. Tajnik pri predsedniku republike je sporočil, da misli kubanska vlada odgovoriti z noto na vprašanja, ki jih je načel ameriški poslanik.

Na današnji seji kubanske vlade so odobrili spremembo ustave, na podlagi katere se s posebnim dekretom lahko sklicejo vojaška sodišča, ki bodo imela nalogo soditi ljudi, ki bodo obtoženi protirevolucionarne dejavnosti.

—«—

Kasem obtožuje kralja Huseina

BAGDAD, 28. — Predsednik iraške vlade gen. Kasem je v razgovoru z dopisnikom neodvisnega lista «Al Zaman» obtožil jordanskega kralja Huseina in ga označil za «dedича izdajstva». Kasem je govoril z dopisnikom lista v bolnišnici. Izjavil je, da je pri poizkusu atentata nanj on sam s samokresom ustrelil enega od napadalcev, ki je skušal vreči bombo proti njemu.

Kasem je dalje izjavil, da ima Irak, ki je najmočnejša država na Srednjem vzhodu, moderno vojsko in lahko zavrne sleherni tuji napad. Dalje je Kasem izjavil, da je poslal alžirskim borcem moderno orožje in velike vsote denarja.

Soglasnost vseh 82 držav članic OZN glede nadaljnjih pogajanj o razorožitvi

Fantaziranje portugalskega delegata - Kennan nasprotuje konvencionalni razorožitvi

NEW YORK, 28. — Ameriški delegat Cabot Lodge je danes popoldne obrazložil v političnem odboru OZN resolucijo, ki je bila sestavljena na podlagi sporazuma med Vzhodom in Zahodom in ki poziva pododbor 10 držav o razorožitvi, naj prouči sovjetski in britanski načrt o razorožitvi in druge predloge, ki so bili v zvezi s tem postavljeni med razpravo v skupščini OZN.

Ameriški delegat je poudaril, da vzbuja ta resolucija mnogo upanja. «ZDA, je pripomnil, jo predlagajo v duhu Camp Davida, ker odpira pot za konstruktivna pogajanja, ki bodo drugje».

Sovjetski delegat Kuznjecov je izrekel upanje, da je sprejem resolucije «važno razdobje pri pripravljanju praktičnih sredstev za uresničenje tisočletnih teženj človeštva, da bo zaščiteno pred grozotami vojne».

Med razpravo v političnem odboru je začel portugalski delegat fantazirati in je postavil naslednje vprašanje: «In če bi Marsovci napadli Zemljo ter bi ljudje, potem ko bi razorožitev postala stvarnost, razpolagali samo s fračami in kuhinjskimi noži? Zamisel popolne razorožitve postavlja številna kočljiva vprašanja in med temi tudi eventualnost obrambe našega planeta. Morda je pretirano, toda ne povsem nesmiselno predstavljati si nenadno invazijo našega planeta po napadalcih, ki bi prišli z drugega nebesnega telesa. Ugotavljam, da v takem primeru bi zemeljske varnostne sile skupno s sovjetskimi odredi napravile kaj klavrno figuro pred Marsovci ali katerim kolim drugim, če ne bi za obrambo imeli drugega, nego frače in kuhinjske nože».

Resolucijo je v skupščini sprejelo vseh 82 držav članic OZN. Prvotno se niso hotele arabske države pridružiti nobenemu ukrepu skupno z Izraelom. Na poznejšem sestanku pa so se odločile, da se resoluciji pridružijo.

ŽENEVA, 28. — Delegacije SZ, ZDA in Velike Britanije so imele danes 129. sejo konference za prekinitev jedrskih poizkusov. Britanski delegat je poudarjal potrebo sestanka strokovnjakov, za katerega se potegujejo tudi ZDA. Strokovnjaki naj bi razpravljali o nadzorstvu podzemeljskih eksplozij. Prihodnja seja bo jutri.

Bivši ameriški poslanik v Moskvi George Kennan je po radiu izjavil, da bi se moral Zahod zanesti na SZ, kar se tiče pogajanj za sporazum o ukinitvi jedrskega orožja. Po njegovem mnenju bi tak sporazum odstranil glavno oviro za konec hladne vojne in bi dovolj pomiril Ruse glede oborožitve Zahodne Nemčije. Dodal je, da je položaj v Berlinu «dokaj nenormalen in nevaren». Vprašanje se mora rešiti v okviru «nekega širšega procesa odmika velikih držav v Srednji Evropi».

Po mnenju Kennana bi moral Zahod privoliti v prepoved atomskega orožja, toda hkrati bi moral okrepiti svoje konvencionalne sile. Kennan je kritiziral zahodno stališče, da bi prepoved atomskega orožja morala spremljati tudi konvencionalna razorožitev. Pripomnil je, da je nesmiselno naslanjati svojo obrambo na orožje, ki bi, kakor n. pr. atomsko orožje, z obširno uporabo praktično pomenilo samomor za vse. Po njegovem mnenju ni Zahod šibkejši od SZ, kar se tiče konvencionalne oborožitve, in njegova «šibkost» glede tega je «vprašanje politične volje».

ŽENEVA, 28. — Sovjetska zveza je predlagala danes, naj gospodarska komisija OZN za Evropo začne proučevanje gospodarskih plati razorožitve in njenih posledic za evropsko trgovino.

Sovjetski delegat je to predlagal na zasedanju omenjene komisije, na katerem so navzoči predstavniki 25 držav Zahodne in Vzhodne Evrope ter ZDA. Do sedaj se temu predlogu ni nihče uprl.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 18,2, najnižja 15,4, zračni tlak 989,6 pada, veter 13 km jugovzhodnik, vlaga 75 odst., nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 16,2, padavine 8,6 mm.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 29. oktobra
Ida
Sonce vzide ob 6.39 in zatone ob 16.58. Dolžina dneva 10.19. Luna vzide ob 3.21 in zatone ob 15.43.
Jutri, PETEK, 30. oktobra
Sonja

Okrožnica ravnatelja kmečke bolniške blagajne

Od danes dalje splošna bolniška pomoč za kmetovalce področja

Okrožnica pojasnjuje kakšne pravice imajo kmetovalci, ki so potrebni zdravniške pomoči

Ob danes dalje bodo tudi kmetovalci našega področja uživali splošno zdravniško pomoč. Znano je, da so bili kmetovalci od 27. septembra dalje lahko deležni specialistične pomoči ter bili po potrebi tudi sprejeti v bolnišnico, medtem ko se bodo odslej lahko obrnili na zdravnika tudi v primerih bolezni, ki ne zahtevajo pomoč specialista oziroma sprejema v bolnišnico. S tem je bil praktično izveden drugi del programa, ki je bil nakazan ob ustanovitvi kmečke bolniške blagajne, tako da ostane odprto le še vprašanje izvolitve upravnega sveta, ki bo upravljal kmečko blagajno.

Ravnatelj kmečke bolniške blagajne je v teh dneh poslal vsem kmetovalcem — družinskim poglavarjem okrožnico, ki pojasnjuje kakšne pravice imajo kmetovalci, ki so potrebni zdravniške pomoči. Okrožnica, ki je bila poslana kmetovalcem tržaške občine, v začetku poudarja, da imajo člani pravico do zdravniške pomoči tako v ordinacijah kot na domu. V okrožnici je nadalje rečeno, da bo kmečka bolniška blagajna v kratkem času določila za posamezno vas ali za več vasi skupaj zdravnika, ki bo zajamčil zdravniško službo tako v ordinaciji kot na domu.

Medtem pa se kmetovalci in njihovi družinski člani s področja tržaške občine lahko obrnejo za preglede v ordinaciji na glavno ambulanto kmečke bolniške blagajne v Ul. Salita Montanelli št. 3, vsak dan od 8.30. do 12. ure, razen ob nedeljah, ali pa na zdravnika, ki ima ordinacijo najbliže svojemu domu.

Za obiske na domu se lahko člani bolniške blagajne obrnejo na zdravnika, ki je v službi na sedežu bolniške blagajne ali pa na zdravnika, ki ima ordinacijo blizu bolnikovega stanovanja.

Če je kdo potreben zdravniške pomoči na domu, lahko tudi po telefonu vpraša kmečko bolniško blagajno za imena in naslove zdravnikov na področju tržaške občine, ki so pripravljeni obiskati kmetovalce na domu z bivališčem na področju tržaške občine (telefon 28-389).

Pred pregledom mora vsak kmetovalec predložiti zdravniku potrdilo o vpisu v kmečko bolniško blagajno, ki mu ga nato zdravnik vrne. Zdravnika se lahko pokliče na dom samo v primerih, ko bolnik zaradi bolezni ne more priti osebno v ordinacijo. Kmečka bolniška blagajna nudi zdravniško pomoč, ne pa zdravila.

Nadalje so pomoči deležne tudi kmetovalke oziroma družinske članice zavarovancev, ki potrebujejo pomoč babic. V času nosečnosti, poroda in po porodu se lahko obrnejo na kakršno koli babico.

Bolniška blagajna sedaj urejuje vprašanje ureditve nujne zdravniško-babiške službe. V načrtu je tudi ureditev nujne nočne službe za zdravnike in specialiste. Čim bosta ti vprašanji rešeni, bodo kmetovalci o tem obveščeni.

Zdravniki in babice, ki bodo nudili pomoč zavarovancem, ne smejo sprejeti nobenega plačila.

Za kmetovalce, ki imajo stalno bivališče v okoliških občinah tržaškega področja, veljajo več ali manj ista navodila. Omeniti je le treba, da se morajo ti kmetovalci obrniti v primeru bolezni na zdravnika, ki ordinira na področju občine. Zavarovanci v vaseh okoliških občinah naj vprašajo za zdravnikov naslov in njegovo telefonsko številko, tako da ga bodo lahko poklicali v primeru potrebe bodisi podnevu bodisi ponoči.

Bolniška blagajna bo po začetni poskusni dobi svobodne izbire med raznimi lokalnimi zdravniki lahko poverila zdravniško pomoč svojim zavarovancem samo enemu zdravniku v vsaki občini. Tudi nosečnice in porodnice imajo pravico do pomoči in se morajo v primeru potrebe obrniti na občinsko babico.

Proslava 70-letnice
prof. dr. Andreja Budala
bo v soboto 31. t. m. ob 20.30
v dvorani na stadionu „1. maj".
Zapela bosta pevska zbora, člani SNG bodo recitirali iz del slavljenca, na sporedu pa so še solistične glasbene točke
VABILA ZA PROST VSTOP SE DOBIJO NA SEDEŽU SPZ V UL. ROMA 15

Seja tržaškega pokrajinskega sveta

Kritike svetovalcev na račun krčenja letošnjega proračuna

Razprava in potrditev navadnih upravnih sklepov

Sinočnja seja pokrajinskega sveta je v glavnem potekala v duhu kritik, ki sta jih izrekla svetovalca dr. Weiss in Postogna (oba KPI) na račun pokrajinskega upravnega odbora in nadrejenih oblasti v zvezi s skrčenjem proračuna za leto 1959. Dr. Weiss, ki je govoril v imenu odsotneka svetovalca Luchesija, je po uvodnih besedah odbornika za finance poudaril, da je vladni generalni komisar skrčil predvideni državni prispevek od 540 milijonov lir na 425 milijonov, kar pomeni 125 milijonov lir manj, kot je pokrajinska uprava predlagala. To kljub temu, da je pokrajinski upravni odbor predložil pokrajinskemu svetu proračun, ki je predvideval za skoraj 3 milijone lir manj državnega prispevka kot v letu 1958.

Svetovalec dr. Weiss je nato ugotovil, da je gospodarski položaj na našem področju vse prej kot zavidljiv in zato bi bilo bolj razumljivo, ko bi iz leta v leto državni prispevek višali, nikakor pa ne nižali. Upravni odbor se je postavil na stališče, da «zahtevamo manj, ker manj potrebujemo, toda pomoč, ki jo nudimo, ne bo v ničemer trpela». To trditev je lahko izpodbiti, je nadaljeval dr. Weiss, ker so na razpolago dejstva, ki dokazujejo prav nasprotno. Tako je bila pomoč nezakonskim otrokom v letu 1958 zelo nizka. Bilo je dodeljenih 8.844 podpor v skupni vrednosti 28 milijonov lir, kar pomeni približno in povprečno 3.400 lir za vsak primer. Potem: menza v Ul. Pondares, ki je namenjena jetiki podvrženim otrokom, bi morala biti povečana in okrepljena zaradi vedno večjih zahtev. Lahko bi tudi uvedli podružnice v raznih mestnih okrajih, tako da otrokom — zlasti pozimi — ne bi bilo treba hoditi do Ul. Pondares samo zato, da dobijo obrok hrane. In drugih primerov ne manjka.

Dr. Weiss je svoj govor zaključil z ugotovitvijo, da so za položaj, ki je nastal zaradi predložitve proračuna in še nadaljnega skrčenja državnega prispevka odgovorni tako pokrajinski upravni odbor kot nadzorstveni organi vladnega komisariata.

Tudi svetovalec Postogna je kritiziral letošnji proračun. Navedel je več primerov, ki kažejo, da so bile v proračunu skrčene postavke o stroških, ki zadevajo pomoč otrokom, psihiatrični bolnišnici, gluhonemim, za vzdrževanje cest itd., ter poudaril, da tu ne gre samo za finančno plat vprašanja, temveč tudi za moralno.

Na kritike je odgovoril odbornik za finance, potem pa je predsednik Gregoretti ugotovil, «da je pokrajinski svet vzel proračun na znanje».

Pokrajinski svet je nato odobril več točk dnevnega reda. Tako je potrdil razpis javnega natečaja za nakup kuriva za šole in pokrajinske urade, predlog o pomoči, ki je bodo v prihodnjem letu deležni nezakonski otroci, uvedbo sodnijskega postopka proti goriški pokrajinski upravi zaradi zasedbe nekaterih nepremičnin na področju goriške obočne, a ki so last tržaške ter imenoval svoje predstavnike v razne odbore. Potem se je javna seja zaključila, svetovalci pa so obravnavali še nekaj vprašanj na tajni seji.

Zadovoljiv potek stavke pekovskih delavcev

Stavka bo trajala do danes opolnoči

Stavka pekovskih delavcev se danes nadaljuje in se bo končala opolnoči. Že včeraj je stavka tudi v Trstu precej dobro uspela in se je je udeležilo od 70 do 80 odst. delavcev. Iz drugih italijanskih pokrajin pa poročajo, da je bila udeležba še večja in so v nekaterih mestih dosegli stoodstotno udeležbo, kakor n. pr. v Ferrari in v južnih pokrajinah.

Kakor je bilo napovedano, je bilo včeraj ob 11 enotno zborovanje pekovskih delavcev, ki se bodo ponovno sestali tudi danes ob 9. Delavci in sindikati poudarjajo, da bodo v kratkem spet uporabili to sredstvo sindikalne borbe, če delodajalci ne bodo popustili in pristali na začetek pogajanj za sklenitev nove delovne pogodbe.

Kap ga je zadela na avtobusni postaji

V prvih popoldanskih urah je 47-letni kmetovalec Rudolf Ražem iz Boršta št. 46 čakal pred avtobusno postajo na Trgu stare mitnice na avtobus, ki bi ga moral odpeljati domov. Iznenada pa so prisotni videli moža prebledeti in se zrušiti na tla. Medtem ko so mu nekateri odpenjali srajco, da bi laže dihal, je nekdo poklical osebje Rdečega križa. Ko je prišel zdravnik na kraj, ni bilo več pomoči: Ražem je bil zaradi srčne kapi že mrtev.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Danes volitve v obratih CRDA

V Tržaškem arzenalu so se včeraj ob 7. uri začele volitve nove notranje komisije. Volitve se bodo nadaljevale danes, da bodo lahko volili tudi delavci druge izmene. V arzenalu se bodo volitve končale danes ob 15. uri.

V Tovarni strojev, v ladjedelnici Sv. Marka, v ladjedelnici Sv. Roka v Miljah ter na vodstvu obratov CRDA pa bodo volitve notranje komisije danes.

Zveza kovinarjev FIOM vabi vse delavce, ki so odsotni zaradi bolezni, suspenzij ali dopustov, da se udeležijo volitev in s tem dokažejo svojo sindikalno zavednost.

Nezgodi na delu

Aldo Pastor od Spodnje Magdalene, ki je zaposlen v silosu Splošnih skladišč, je včeraj med delom nerodno zdrsnil na spolzkih tleh in se udaril po glavi. Sicer ne bo nič hudega, ker so ga zdravniki v bolnišnici po nudeni prvi pomoči odslovili.

Slabše je bilo za 17-letnega mesarskega pomočnika Sergija Colombetta iz Ul. Bonomea, ki je nesel v hišo št. 2 v Vicolo Castagnetto meso, a je pri izhodu nerodno stopil, pri čemer si je izpahnil levo nogo. Ker ima tudi verjetne kostne poškodbe, se bo moral nekaj časa zadržati na ortopedskem oddelku.

Zakaj ne izvajajo določb Posebnega statuta?

Oblasti bi morale že spremeniti strokovne tečaje v strokovne šole

Slabo opremljen strokovni industrijski tečaj na Opčinah, ki ima 140 dijakov

Na Opčinah je slovenski industrijski tečaj, ki ima letos nad 140 dijakov. Šolo obiskujejo učenci iz Gropade, Bazovice, Trebč, Padriča, Repna, Repentabra, Fernetičev, Peska, Gročane, od Banov, Ferlugov in z Opčin. Število učencev je letos narastlo, tako da so morali ustanoviti še nov razred; zdaj ima tečaj dva prva razreda, dva druga in enega tretjega.

Kljub jasni določbi Posebnega statuta, ki pravi, da se morajo strokovni tečaji na Opčinah, Proseku, Katinari, v Nabrežini in Dolini spremeniti v strokovne šole, ni bil niti ta tečaj spremenjen v strokovno šolo. Učenci, njihovi starši ter učno osebje pričakujejo, da se bodo vsaj po petih letih, odkar je bil podpisan londonski sporazum, pristojne oblasti spomnile na svojo dolžnost in spremenile strokovne tečaje v strokovne šole. Pa tudi če ne bi bilo izrecne določbe Posebnega statuta, bi imel strokovni tečaj na Opčinah vso pravico, da ga spremene v strokovno šolo že zaradi velikega števila učencev.

Ko že govorimo o industrijskem tečaju na Opčinah, moramo omeniti, da je nezadostno opremljen in nima strojev, ki bi jih nujno potreboval za praktični pouk učencev. Tudi pohištvo je nezadostno in zastarelo, čeprav je bilo v načrtu, ko so sezidali novo stavbo, v kateri sta slovenski strokovni tečaj in italijanska strokovna šola. Ali so bili za to odobreni krediti? In če so bili, kam so končali? Ko se ustanovi taka šola, jo je treba tudi primerno opremiti z raznimi napravami, potrebnimi stroji in pohištvom, da bo lahko kos svojim nalogam. Če se šola ne opremi že ob ustanovitvi, je to potem skoraj nemogoče zaradi premajhnih dotacij, ki ne zadostujejo niti za najnujnejše potrebe. Strokovni tečaj na Opčinah nujno potrebuje razne stroje ter učila, ki jih tovrstna šola mora imeti za uspešen pouk in praktične vaje učencev. Kriviča je tem bolj očitna, ker je italijanska šola prav dobro opremljena in ima vse potrebne stroje.

Pričakujemo, da bodo šolske oblasti spremenile strokovni tečaj na Opčinah v strokovno šolo, kakor določa Posebni statut, tržaška občina pa poskrbela za zadostno opremo in potrebne stroje.

Tokrat smo omenili strokovni tečaj na Opčinah, v bližnji prihodnosti pa bomo pogledali, kako je z drugimi strokovnimi tečaji. Poudarjamo pa, da velja zahteva po spremembi strokovnih tečajev v strokovne šole za vse strokovne tečaje na tržaškem področju.

Oparil se je z vrelo vodo iz prhe

Begunec Dragan Križmančič iz taborišča pri Sv. Soboti je šel v občinski dezinfecijski zavod, da bi se okopal. Toda fant je odprl prho in stopil pod vodo. Trenutek zatem je grozotno zakričal: voda je bila prevroča in fant se je takoj umaknil. Bilo pa je že prepozno. Bil je tako opečen, da je moral v družbi uslužbenca zavoda v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v 20 dneh poslali na dermatološki oddelek.

Dve nesreči zaradi semen

Zaradi semen sta morala včeraj kar dva meščana v bolnišnico: prvi je bil 57-letni Giuseppe Bordon z Vrdelce Farneta, ki je za poveljstvo gozdne policije pobiral na akacijah v Bošketu semena. Dolgo ni delal, ker se mu je veja zlomila pod nogami in je padel na tla. Žal se je precej potolkel, zaradi česar je moral z rešilnim avtomobilom v bolnišnico, kjer so ga zaradi udarcev po kolenu desne noge in z verjetnimi kostnimi poškodbami sprejeli na ortopedskem oddelku. Zdraviti se bo moral 40 dni.

Druga nezgoda pa se je pripetila 56-letnemu Justu Vodopivcu iz Koludrovice, ki je hotel oditi v Tržič, da si nakupi semen. Vsedel se je v svoj fiat 500-belvedere in se odpeljal z doma. Toda pri mostu nad Timavom na trbiški avto cesti je nenadoza izgubil oblast na vozilom, ki je kot pobesnelo treščilo ob drog s prometnim znakom. Po odboju se je avto prevrnil in se ustavil na sredi ceste.

Ker se je Vodopivec pri nezgodi ranil, so poklicali na kraj bolničarje tržiškega odseka Rdečega križa, ki so moža naložili v rešilni avtomobil in ga odpeljali v našo bolnišnico.

Zbiranje podpisov za volitve v DZ

Neodvisna socialistična zveza vabi člane in simpatizerje, naj pridejo na sedež v Ul. sv. Frančiška 20-I. od 9. do 12.30 in od 16. do 19. ure vsak dan, da podpišejo predložitev enotne liste kandidatov za volitve upravnega sveta Delavskih zadrug. Za okoliške vasi ter za Barkovlje in Skedenj bo NSZ kasneje sporočila dan, uro in kraj zbiranja podpisov.

NSZ nadalje obvešča, da se pobirajo podpisi za skupno listo kandidatov za volitve v Delavskih zadrugah od 19. do 21. ure tudi v sledečih krajih:

Prosek: na sedežu kulturnega krožka:

Barkovlje: na sedežu kulturnega krožka v Ul. Cerreto 12;

Lonjer - Katinara: na sedežu kulturnega krožka «Lonjer-Katinara»;

Skedenj: na sedežu kulturnega krožka v Ul. Servola 122.

12. občni zbor prosvetnega društva «Slavko Škamperle»

Sinoči je bil v društveni dvorani na stadionu «Prvi maj» 12. redni občni zbor prosvetnega društva «Sl. Škamperle». Po pozdravnem nagovoru dosedanjega predsednika, je tajnik prečital poročilo o delovanju društva, kateremu so sledila podrobna poročila o delovanju posameznih odsekov.

Kot gostje so se udeležili zbora predstavniki raznih prosvetnih društev, Slovenske prosvetne zveze, Društva slovenskih srednješolcev in slovenskih tržaških tabornikov.

Po kratki diskusiji in odobritvi poročil so bile volitve novega odbora.

Za predsednika je bil izvoljen Darko Svab, za podpredsednika Aldo Rupel, za tajnico Anica Hmeljak, za blagajničarko Alenka Kravos, za gospodarja Alojz Placar. V novem odboru so: Marino Dougan, Ferrucio Jurkič, Ito Kolarič, Niko Škamperle, Vijolica Novak, Glavko Svab in Vojko Mijot. V nadzornem odboru pa so inž. Andrej Čok, dr. Stanko Vuga in dr. Igor Gruden.

Novi odbor je pozdravil v imenu SPZ tov. Boris Race in želel društvu uspešno delovanje.

Poskus samomora?

Kmalu po opoldnevu so nujno sprejeli s pridržano prognozo na IV. notranjem oddelku dekle, ki ni govorilo. Videlo se je, da ima znake zastrupljenja in vse je kazalo, da je zaužilo precejšnjo količino kakih tablet. Več o dekletu niso vedeli razen, da se je v Ul. M. D'Azeglio zgrudila na tla.

Kasneje se je dekle opomoglo in je izjavilo, da je 28 let stara Luciana Fornasari iz Padove.

V Ljudskem domu v Portorožu je bila te dni razstava risb učencev piranske osnovne šole. Razstavo so si ogledali starši otrok, številni domačini in turisti. Priznati je treba, da je na osnovni šoli v Piranu nekaj pravih malih umetnikov

Sami so si hoteli poiskati pravico, našli pa so zapor

Prizivno sodišče jim je sicer znižalo kazen, kljub temu pa bo eden od njih moral sedeti za rešetkami še nekaj mesecev

Sodišče v Pordenonu je avgusta letos strogo in neusmiljeno obsodilo skupino treh fantov, ki so si hoteli po načinu ameriškega zahoda sami iskati zadoščenje, namesto da bi tega zahtevali od policije in sodišča.

Zadeva se je pripetila proti koncu junija meseca letos na dvorišču otroškega naselja v Pordenonu. Bivši asistent v zavodu, 33-letni Roberto Domeniconi, je popoldne 25. junija spremil Luciana Floreana, ki je stanoval v naselju, v prodajalno, da bi si kupil vespo. Po dogovoru je fant izročil 10.000 lir in je šel v zavod, da si vzame še 30.000 lir. Toda teh ni bilo nikjer. In vendar je fant bil gotov, da jih je skril pod podlogo plašča, ki ga je imel obešenega v spalnici.

Nastalo je vprašanje, kdo je denar ukradel. Sum je padel na Giannija Bassa, stanujočega v naselju, ki je že predhodno izvršil nekaj manjših tatvin. Zvečer istega dne je Domeniconi odločno zatrjeval, da je ugotovil Bassovo krivdo, zaradi česar je sklenil storiti vse, da osumljenca pripravi k priznanju. Domeniconi se je domenil z okradencem, z njegovim bratom Pliniom in z mladoletnim Adrianom C., da počakajo na Bassa. V ta namen so si preskrbeli tri metre vrvi, palico in gumijast plašč kolesa.

Malo pred 22. uro se je pojavil Basso in tedaj mu je Domeniconi stopil nasproti in ga vprašal, če je on ukradel denar. Na negativen odgovor je fant vzrojil, češ da naj takoj prizna, drugače ne bo odgovoren za kar se bo pripetilo po polnoči, ko si je Domeniconi prižgal cigareto, s čimer je dal znak ostalim trem, ki so skriti čakali v grmovju na ugoden trenutek. Vsi trije so stopili z zakrinkanimi obrazi na plan in presenečenega ter prestrašenega Bassa zvezali. Ker ni hotel ničesar priznati, so ga neusmiljeno tolkli, tako da je v treh urah trikrat padel v nezavest. Da bi preprečili morebitno rešitev Bassa, so ga odnesli sto metrov daleč, in ko je končno izmučeni in stepeni fant spoznal, da zanj ni druge rešitve, je po nakovanju Domeniconija podpisal izjavo, v kateri je priznal tatvino.

Tako so ga izpustili, a fant je kmalu zatem padel na tla in nezavesten obležal. Direktor zavoda ga je našel in je o zadevi obvestil policijske organe, ki so surovеže spravili za zapahe in jih prijavili sodišču.

Organizatorja pretepa so skupno z ostalimi tremi pobalini, od katerih je mladoletni Adriano C., ko je spoznal nevarnost, še pravočasno dvignil pete, obtožili uporabe sile do zasebnika in povzročitve telesnih poškodb. Zaradi teh dveh obtožb so sodniki obsodili Domeniconija na 2 leti, 2 meseca in 20 dni zapora ter na povračilo škode Bassu v znesku 80.000 lir, Bratoma Florean pa so sodniki prisodili po 1 leto in 1 mesec zapora brez vpisa v kazenski list, medtem ko so Adriana C. oprostili zaradi mladoletnosti.

Vsi, razen mladoletnika, so se pritožili na tržaško prizivno sodišče, ki je bratoma znižalo kazen na leto dni zapora, zaradi česar jima je tudi priznalo pogojnost kazni. Istočasno so sodniki odredili, da se izpustita na svobodo. Tudi Domeniconiju so tržaški sodniki znižali kazen, vendar le na 1 leto in 4 mesece, katero pa bo moral presedeti.

* * *

Isti sodniki so potrdili prvotno obsodbo 28-letnemu Sergiju Comenu iz Ul. Toti, ki je bil maja lani obsojen za tatvine in poskusne tatvine pogojno na 4 mesece zapora in na 3000 lir globe. Fant je dosegel tako milo kazen, ker so mu sodniki priznali delno slaboumnost. Sedaj so mu kazen potrdili, vendar mu je zaradi pomilostitve odpadla.

Preds. Nardi, tož. Santonastaso, zapisn. Vascon.

Razprava v Krožku socialnih študijev

Memorandum in videmski sporazum sta najbolj pozitivni postavki teh petih let

V Krožku socialnih študijev je bilo včeraj razpravljanje o temi «Pet let italijanske uprave». Razpravo je sprožil profesor Schiffrer s kratkim, rekli bi prekratkim shematičnim orisom položaja in bodočih perspektiv, pri čemer pa so njegove besede pridobile na jasnosti in omogočile, da je šlo bolj za debato kot pa za predavanje, kakršno smo pričakovali. Takoj v začetku pa naj poudarimo njegovo objektivnost in pozitiven načelni odnos do slovenske narodnostne skupine ter do njenih naravnih pravic. Diskusija, ki je sledila, je bila živahna in se je je udeležil tudi župan dr. Franzil, ki je skušal biti polemičen z drugimi diskutanti glede gospodarskih vprašanj.

Prof. Schiffrer je takoj v začetku dejal, da ne bo govoril o 26. oktobru 1954 s čustvene plati, kajti Trstu ni uspelo s sentimentalnostjo nikoli doseči kaj koristnega. 26. oktober je postavil vse pred dvojno vprašanje: likvidacijo preteklosti in perspektive za prihodnost. Likvidirati je bilo treba vojno dediščino in fašistične usedline. Na naših mejah je bilo treba ustvariti ozračje miru, k čemur sta prispevala memorandum in videmski sporazum. To pa je najbolj pozitivna postavka obračuna teh petih let. Sedaj živimo na mirnem obmejnem področju, ki je med najbolj odprtimi za prehod ljudi.

Nekaj mesecev po prevzemu oblasti v Trstu je dr. Palamara s svojim odlokom določil načela pravosodne ureditve, s katero se je Trst moralno vključil v demokratično državo, ki se je porodila iz odporniškega gibanja. Kar se tiče memoranduma, gre formalno res za začasen sporazum, toda nihče si glede tega ne dela utvar. Z ustanovitvijo avtonomne dežele pa ne bo po Schiffrerjevem mnenju obstajala niti teoretska začasnost.

V okvir likvidacije fašističnih usedlin spada tudi vprašanje odnosov med državo in državljani slovenske narodnosti. Tudi v tem pogledu predvideva memorandum dvostranske sporazume glede ravnanja z manjšinami. Ti sporazumi pa niso vedno lahki spričo italijanske juridične ureditve, ki ima zelo toge formalne potrebe, zaradi česar se stvari zelo počasi premikajo.

Italija je ob svojem prihodu našla tu dejansko stanje, to je slovenske kulturne ustanove, šole itd. Vse to še vedno velja, toda ni bilo juridično urejeno v okviru italijanske ustave. Čim prej bomo vse to juridično uredili — je rekel Schiffrer — toliko večjo korist bomo imeli od tega. Slovenske šole še nimajo juridičnega statusa, položaj šolnikov še ni urejen, ni še uzakonjena pravica slovenskega prebivalstva glede uporabe slovenščine v javnih aktih in vse to je treba storiti čimprej. Profesor Schiffrer je nadalje dejal, da ga vladni načrt zakona za slovenske šole ni zadovoljil ter da je treba določene neupravičene omejitve izločiti. Vsak poskus vplivati na to, da bi se slovenski otroci vpisovali v italijanske šole, je treba obsoditi že zaradi same italijanske civilizacije, ki se pokaže le s čimvečjo liberalnostjo.

Govornik je dejal, da je vključil to vprašanje v poglavje likvidacije fašističnih usedlin zato, ker je fašizem namerno ignoriral obstoj Slovencev ter likvidiral vse slovenske ustanove in odrekal Slovencem vse pravice. Pri tem je dejal: «Mislim, da če bomo videli tablo s slovenskim napisom Opčine namesto Poggioreale, ne bomo zaradi tega nehali biti Italijani in ne bo zaradi tega nobene nevarnosti, da postane Trst slovensko mesto».

Zatem je prof. Schiffrer prešel k vprašanju bodočih perspektiv predvsem v gospodarstvu in izrazil glede tega precej pesimizma. Mesto je nastalo v funkciji zaledja in njegovi gospodarski interesi so se pravzaprav križali z interesi drugih italijanskih mest že za časa preporoda. Avstrija je z svojo tranzitno zunanjo trgovino težila na Trst in za prevoz blaga se je plačevala na železnicah samo ena osminka normalne tarife. Sedaj ne more Trst več računati na to zaledje. Pri tem je postavil govornik tudi v dvom «legendo» o podjetnosti vodilnih tržaških gospodarskih krogov, češ da so se pač le okoristili s takratnim ugodnim gospodarskim stanjem. Trst postaja pasivno področje, iz njega se je izselilo mnogo kvalificirane delovne sile, priselili pa so se iz Istre kmetje, ki bi radi postali le sprevodniki na tramvajih, pometači ali sluge v uradih. Tržaška industrijska struktura je nazadovala in le v okviru Skupnega evropskega tržišča z odstranitvijo pregrad je kakšno upanje. Zato morajo Tržačani zopet postati «Evropejci».

Prva se je v diskusiji oglasila prof. Gruber - Benco, ki je dejala, da je bil govornik preveč pesimističen. Inž. Eulambio je kritiziral zapostavljanje Trsta glede industrije, Claudio Tonel (KPI) pa je poudaril odgovornost PSDI za ravnanje vlad v preteklosti in dejal, da tu še ni prave demokracije, kar kažejo med drugim tudi volitve v Delavskih zadrugah.

Tudi po županovem mnenju je bil prof. Schiffrer preveč črnogled, kar se tiče tržaškega gospodarstva. Memorandum je bil vsekakor pozitiven in je brez dvoma pomenil začetek pomirjenja. Italija je seveda morala pristati na žrtve, kar je negativna plat memoranduma zanjo, toda s tem je prišel Trst ponovno pod njeno upravo. Gospodom, ki nočejo slovenske banke, gledališča in šol, kar je bila cena, da smo se spet združili z materjo domovino, je dejal: Ali hočete, da se Italija odpove Trstu — je rekel župan.

Dr. Franzil je nato še odločno zagovarjal ustanovitev avtonomne dežele in javna dela ter rekel, da je sedaj gotovo vsaj industrijsko prosto pristanišče.

Če je župan uporabil omenjene besede glede memoranduma oziroma pravic Slovencev le kot polemičen argument proti fašistom, potem nimamo temu nič pripomniti. Iz njegovih besed vsekakor pa ni bilo jasno, ali ni to tudi njegovo načelno stališče. Kajti tu ne gre za kakšno «ceno», marveč za naravne in ustavne pravice, ki jih je treba priznati tudi zaradi civilizacije, kot je pravilno poudaril profesor Schiffrer. Za župana pa bi dejali, da bi jih moral priznati tudi zaradi «krščanstva», pa čeprav je na to pozabilo tudi tržaško glasilo Katoliške akcije, ter bi moral storiti vse kar je v njegovi moči, da bi se pravice Slovencev uveljavile prav v tržaških občinskih uradih in v tržaški občini sploh.

Sestanek uslužbencev javnih ustanov in bolnišnic

Danes ob 18.30 bo na sindikalnem sedežu v Ul. Pondares izredna skupščina uslužbencev javnih ustanov in bolnišnic, na kateri bodo sindikalni predstavniki poročali uslužbencem o vprašanju pokojnin in ustanove Inadel. Vabljeni so uslužbenci pokrajine, umobolnice, občine in bolnišnic ter občinske podporne ustanove.

GLEDALIŠČA

TEATRO NUOVO

Na zahtevo številnih oseb so se ponovno začeli sprejemati abonmaji za šest predstav, ki so v programu, in sicer od 10. do 13. ure ter od 16.30 do 19.30 pri blagajni gledališča.

TEATRO MODERNO

Od 3. novembra dalje bo nastopil Elvio Calderoni s svojo skupino operet in glasbenih komedij. Prodaja vstopnic v centralni blagajni.

KONCERTI

V petek bo v Avditoriju zadnji simfonični koncert Tržaške filharmonije, ki ga bo dirigiral Claudio Abbado, in s sodelovanjem pianista Joaquina Achucarra. Na sporedu so skladbe Brahmsa, Schumanna, Hindemitha in Čajkovskega. — Danes začetek prodaje vstopnic v centralni blagajni.

IZLETI

IZLETI SPDT meseca novembra

Slovensko planinsko društvo iz Trsta priredi izlet na Javornik nad Crnim vrhom predvidoma dne 8. novembra.

Na Lig (Marijino Celje) nad Kanalom in preko Korade v goriška Brda pa v drugi polovici meseca, po vremenskih prilikah.

KINO

Excelsior 15.30 «Zgodba nune», A. Hepburn, P. Finch.
Fenice 15.00 «Prekleto zapletena zadeva», C. Cardinale, F. Fabrizzi, E. Rossi Drago.
Arcobaleno 16.00 «Modri angel», May Britt, Curd Jurgens. Prepovedano mladoletnim.
Supercinema 16.00 «Midva sva ubežnika», Viannello - Tognazzi, Magali Noel, Maurizio Arena.
Filodrammatico 15.00 «Moja zemlja», R. Hudson, J. Simmons, D. Mc Guire. Cinemasc. Techn.
Grattacielo 16.00 «Velika vojna». Film, ki je bil nagrajen v Benetkah z «Zlatim levom».
Cristallo 16.00 «Moralist», A. Sordi, V. De Sica, F. Valeri. Prep. mladini.

DAROVI IN PRISPEVKI

Ob drugi obletnici smrti direktorja Marija Sile daruje podjetje Centralsped 5.000 lir za Dijaško Matico.

RAZNA OBVESTILA

PLANINSKI VEČER SPDT

V spomin 10. obletnice smrti Mirka Pavlovića, Slovensko planinsko društvo priredi dne 6. novembra ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15 planinski večer.

Razen spominskega sporeda z malo slikovno razstavo, je na sporedu tudi predvajanje filmov letošnjih planinskih izletov.

* * *

Danes 29. oktobra ob 20. uri bo v kino dvorani «Verdi» v Miljah javno predavanje, ki ga priredi pokrajinska sekcija Italija-ZSSR v Trstu o čudovitih raketnih poletih v vesolje. Govoril bo znameniti profesor Ettore Leonida Martin o temi: «Zemlja-Luna in povratek.

LJUDSKA PROSVETA

PROSVETNO DRUŠTVO «ZARJA V SVOBODI» v Šempolaju vabi na zdravstveno predavanje o nalezljivih boleznih in njihovi obrambi, ki ga bo imela gospa dr. Sonja Mašera danes ob 20.30 na sedežu prosvetnega društva v Šempolaju.

* * *

Izvršni odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo imel sejo v petek 30. oktobra t. l. ob 18. uri na sedežu v Ul. Roma 15.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 28. oktobra se je rodilo v Trstu 11 otrok, umrlo je 8 oseb, porok je bilo 12.

POROČILI SO SE: zidar Walter Zaverl in babica Elda Cozzi, mesar Giuliano Settimi in šivilja Maria Luigia Favret, uradnik Cesare Rossini in gospodinja Valrea Rudes, mizar Ernesto Colomban in gospodinja Maria Ulcigrai, uradnik Cesare Pontini in uradnica Orestina Miriani, tekač Giorgio Bertocchi in gospodinja Liliana Fonda, delavec Rinaldo Lucian in šivilja Elvira Povh, delavec Tannito Zago in frizerka Lucia Zuliani, uradnik Paolo Bearz in uradnica Luciana Caruana, težak Romano Glavina in gospodinja Angela Bubola, pek Diego Glamporcaro in gospodinja Virginia Vesnaver, mizar Mario Skerlavaj in prodajalka Liliana Pahor.

UMRLI SO: 61-letni William G. Nagle, 69-letni Virgilio Cattaruzza, 79-letni Giovanni Niccoli, 73-letni Antonio Lucchetta, 68-letni Giuseppe Calzi, 85-letni Ettore Giorni, 49-letni Pietro Strazzabosco in 1 dan star Sergio Paoli.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

INAM — Al Cammello, Drevored XX. septembra 4; Godina, Trg Sv. Jakoba 1; Sponza, Ul. Montorsino 9; Vernari, Trg Valmaura 10; Vielmetti, Borzul trg 12

Valute

	Trst	Milan
Zlati funt	—.—	5750.—
Marengo	—.—	4275.—
Dolar	619.80	618.—
Frank franc	124.55	123.—
Frank švic.	142.81	142.50
Sterling	1740.50	1725.—
Dinar	72.—	73.—
Siling	23.97	23.70
Zlato	—.—	702.—
Zah. n. marka	148.69	148.—

Capitol 15.30 «I magliari», A. Delon, B. Lee. Mladini prepovedano.
Astra Rojano 16.00 «Upornik z hoda», M. O'Hara. Velik pustolovski film.
Alabarda 16.00 «Glejte jih ne dotikajte», C. Chaplin, Celo Alonso, Johnny Dorelli, Fred Buscaglione.
Aldebaran 16.30 «Osvojitev Ande», Gary Cooper, Jean Arthur.
Ariston 16.00 «Poljubi jo zame», Jayne Mansfield, Gary Grant.
Aurora 16.00 «Dečki juke-box», T. Dallara, E. Sommer, R. Cortis, F. Buscaglione in M. Chiatenuto.
Garibaldi 16.00 «Rešite zmaja», R. Loggie, L. Kerr.
Ideale 16.00 «Velika zmaga», Wayne, A. Quinn.
Impero 16.30 «Eschnapurger», D. Paget.
Italija 15.00 «Na svidenje, Češka», Ruth Leuwerick, Charles Thompson.
Moderno 16.00 «Potovanje», Brynner, Deborah Kerr, Robards.
S. Marco 16.00 «Izgubljeno nebo», Ronald Colman, J. Wyman.
Savona 16.00 «Kraljeva ljubezen», Errol Flynn, Anna Neagle.
Viale 15.30 «V letu 2000 se vzide», Edmond O'Brien, Sterling.
Vittorio Veneto 16.00 «Clovek-rikšo», Tishiro Mifune.
Marconi 16.00 «Clovek, ki je dvakrat živel», Jack Mahoney, Snowden.
**Massimo

WOLFANG BORCHERT

Podgane spijo ponoči

...ti prazno okno v sa-
...em zidu je sinjerdeče
...zgodnje večerno son-
...bilo oblak je lebdel
...navpičnimi ostanki
...ov. Puščobne ruševi-
...dremale. Zatisnil je
...enadoma je postalo
...neje. Opazil je, da
...ko prišel in obstal
...tem, teman, tih. Zdaj
...jol je pomislil. To-
...je rahlo odprl oči, je
...dve siromašno ob-
...ogi. Dokaj krivi sta
...koračila pred njim,
...a je videl skozi med
...regal je kratek po-
...hlačah in zagledal
...ega moža. V rokah je
...oč in košaro. In ne-
...emlje na vršičkih

...tukaj, kaj? je vpra-
...ki in zrl zviška na
...Jürgen je pomeži-
...kozi njegove noge v
...in dejal: Ne, ne
...ražiti moram tukaj.
...je prikimal: Tako,
...imaš najbrž tudi
...etko palico?
...je pogumno odvrnil
...in krepko držal pa-

...aj stražiš?
...ne morem povedati.
...ma je krepko oklepal

...aj, kaj? Moški je po-
...košaro na tla in bri-
...ob hlačnice.
...kakšen denar neki,
...rljivo dejal Jürgen.
...povsem drugega.
...aj torej?
...morem povedati. Ne-
...drugega pač.
...nič. Potem ti seve-
...ne bom povedal,
...tule v košari.
...je z nogo dregnil v
...in zaprl nož.
...to si lahko mislim,
...ženjujoče dejal Jür-
...ano za kunce.
...strela, da! je
...dejal moški, od-
...pobič si.
...no pa si star?

...poglej no, devet to-
...em, veš kajpada tu-
...ko je trikrat devet,

...da, je dejal Jürgen
...bi pridobil na času,
...tavil: To je prav
...In gledal je skozi
...noge. Trikrat de-
...aj? je vprašal vno-
...deset.
...Takoj
...je dejal moški, in
...koliko kuncev imam.
...je razprl usta:
...mindvajset?
...to si jih ogledaš.
...so še prav mladi.

...ne morem. Stražiti
...je negotovo dejal
...tau? je vprašal mo-
...ti ponoči?
...ponoči. Neprestano.
...Jürgenov pogled je
...navzgor po krivih
...Že od sobote, je za-

...vploh ne greš do-
...Saj moraš vendar

...je dvignil kamen.
...je ležal kos kru-
...pločevinasta škatla.
...je vprašal moški.
...orda pipo?
...je krepkeje prijel
...in obotavljajoče se
...am si zvitjam. Pipe

...moški se je sklo-
...svojih košari, kunce bi
...mirne duše ogle-
...vsem mlade. Mor-

...da bi si katerega celo izbral. Pa saj ne moreš od tod.

Ne, je žalostno dejal Jürgen, ne, ne.

Moški je vzel košaro in se zravnal. No, da, če moraš ostati tukaj — škoda. In obrnil se je.

Če me ne izdaš, je naglo dejal Jürgen, zaradi podgan.

Krive noge so se umaknile za korak: Zaradi podgan?

Da, podgane jedo mrtvece. Ljudi. Hranijo se z njimi.

Kdo pravi?

Naš učitelj.

In ti stražiš torej podgane? je vprašal moški.

Ne, nje! In potem je prav potiho pristavil: Tu spodaj leži namreč moj brat. Tukaj. Jürgen je pokazal s palico na razrušene zidove. Našo hišo je zadela bomba. Luč v kleti je nenadoma izginila. In on tudi.

Klicali smo. Bil je manjši od mene. Šele štiri leta je imel. Tukaj nekje mora biti. Saj je še dokaj manjši od mene.

Moški je pogledal na mršave lase. Potem je nenadoma dejal: Da, mar vam učitelj ni povedal, da podgane ponoči spijo?

Ne, je šepnil Jürgen in nenadoma je bil videti strahotno utrujen, tega nam ni povedal.

No, je dejal moški, kakšen učitelj neki, če tega ne ve. Podgane vendar ponoči spijo. Ponoči greš lahko mirno domov. Ponoči vselej spijo. Že, kadar se zmrači.

Jürgen je s palico delal majhne gredice sredi ometa. Same majhne postelje, je pomislil, same majhne postelje.

Tedaj je rekel moški (in njegove krive noge so bile prav vznemirjene): Veš kaj? Zdaj bom hitro nahranil svoje kunce in ko se zmrači, pridem pote. Morda prinesem katerega s seboj. Prav majhnega, kaj meniš?

Jürgen je risal s palico po ometu. Sami majhni kunci. Beli, sivi, belosivi. Ne vem, je tiho dejal in se zazrl v krive noge, če ponoči zares spijo.

Moški je stopil čez ostanke zidov na cesto. Kajpada, je dejal od tam, vaš učitelj naj se posvetovati, če tega ne ve.

Tedaj je Jürgen vstal in vprašal: Ko bi lahko dobil enega? Morda belega?

Poskusil bom, je zavpil odhajajoči možak, vendar moraš počakati tukaj. Potem bom šel s teboj domov, veš. Povedati moram tvojemu očetu, kakšen je takle hlevček za kunce. To morate vendar vedeti.

Da, je zavpil Jürgen, počakal bom. Saj moram stražiti, dokler se ne zmrači. Zanesljivo bom čakal. In zavpil je: Doma imamo tudi deske. Takšne od zabojev, je zaklical.

Toda moški ga ni več slišal. Hitel je na krivih nogah proti soncu. Sonce se je pordečilo, bil je večer in Jürgen je videl, kako mu je sijalo med nogami, tako krive so bile. In košara je nemirno nihala sem ter tja. V njej je bila hrana za kunce. Zelena hrana za kunce, le malce siva od prahu.

Mihec in Jakec

— Ben, Jakec, ti, ke zmiri govoriš slabo od governa, zdej ja ne boš reku, de ne skrbijo za Trst! Zdej ke so nardili u portonovi prfina ano kapelo, de bojo lahko fakini hodili nutre molt.

— Ja, jeh videš ti, Mihec, fakine, kaku ke molejo!

— Kej de ne! Zdej, ke bojo Austrici zvedli, de jemamo u porti ano kapelo bojo začeli pošiljat vso svojo robo skuzi Trst, zatu ke tudi Austrici so forte pobožni. Jen tašnega porta ses kapelo nemajo povsod. Zdej videš, pej nam bo res začelo dobro jet. Tudi komesar je reku u ani tervišti, de gre use prou jen dobro jen še bulše de bo šlo. Narbrš tabat, ke bo končana še tista cerku gor nad barkolansko grižo.

— Kej si končou? Na vse tu te jest ne bom reku neč, zatu ke je škoda fadige. Te bom rajše povedau, de so se Rusi spet forte postauli. Tisti njeh lunik je šou lepu ukuli lune jen kadar ke je biu narbol blizi so mi Rusi ukazali nej fotografira luno od zad. Jen uan jo je fotograirau jen pole je poslau tiste otografije dol. Jen Rusi so preci tiste hribe jen kraterje krstili. Se zna, de so jem dali samo ruska jemena. So denili jeme Moskovsko murje, krater Colkovski, krater Lomonosov. Samo an krater so krstili po francosko na Curie. Tu pej zatu, ke bo šou Hruščev hmali u Pariz jen čejo naredet francozam an kompliment jen namalo veselja, ke so taku dešperani zastran Alžira.

— Ma posluši Jakec! Pej naši demokristjani? Kej bojo uani vzeli za dobro tista jemena, ke so vsa od bolševikou? Kej bojo tudi njeh astronomi nucali tista ruska jemena? Al pej jeh bojo prekrsteli, ku so vajeni tle pr nas, ke so nardili sez Doline San Dorligo al pej ses Smerdela Smeraldi. Kej ne bojo morbet nardili sez Moskovskega murja Mare de S. Sofia, jen cratere Limonossi al pej tudi kar del rosario?

— Bejži, bejži, Mihec, kej blodeš! Glih demokristjani viš jemajo zdej cejt bacelirat sez luno. So jemeli an kongres, tašen, de jem je gvišno žou, de so ga jemeli.

— Sm slišau ja, de so se forte kregali jen kašen bot je biu prfina riščo, de se stepejo.

— Znaš, tudi pr njeh se najdejo ani, ke videjo, de governo ne dela prou, de se preveč meša ses fašistami jen tako.

— Jakec, jest mislem, de be blo bulše, de be govorili kej druzga, za ne jemet kašneh sitnosti. Kej če be se menili kej od radia. Vse sorte se menemo, samo od radia neč. Ku de be ga ne blo. Kej jemajo reč! Sej bojo še zamerli, ke jeh neč ne badiramo!

— Mihec, samo ses radjem pestme stat! Če be jemu več soudou, be jem kupu jest an par diškov, de ne be mogu poslušat zmiri tisto Rezko, tisti krajcarček al pej tisti vinček govori.

— Ma sej godejo tudi drugo! Denmo reč po temnem gozdu lovec hodi.

— Ojejzes! Zastran tistga lovca, ke hode po gozdi se je mogu jet moj boter operirat ke je dobu kamne na jetra. Jen nikoli več ne bo smeu poslušat radjo.

— Ben, tu ni nanka tašna škoda! Ma sm slišou, de jemajo zdej gor nekšne nove konšiljerje, ke so se denili u glavo, de nas bojo učili vse bol sistematično, po šulsko. Jen dokler ne bomo znaii teh pesmi na pamet, ne bomo slišali drugeh. Jest sm se že navadu skori vse, samo tista od tistga lovca po gozdi me ne gre u glavo ke je taku douga.

— Kej se ne be ti Mihec ču rajše kej druzga?

— Ma ke se me taku dopade! Jen znaš kej be rad znou? Kadu ke prouzaprou komendira na radji, koker ke sprašava tisti betegar z Rojana?

— Ben, tu be pej lahko znou ti nu uan. Gor komendira tisti ke zna lepše bugat.

NJENI PREDNIKI SO SE POJAVILI PRED 66 MILIJONI LET

«Živa okamenina» v botaniki redka kitajska metasekvoja

Ker je ta zvrst v milijonih let že tako pokrnela, da se težko razmnožuje s semenjem, je uspeh splitskega znanstvenika še posebno važen

Kitajski prirodoslovec Vang je pred 15 leti, točno sredi poletja 1944, naletel v centralni Kitajski, na meji med pokrajinama Hupel in Sečuan, na neko zanimivo drevo — na metasekvojo. Sekvoje so znana drevesa, ki dosežejo največjo velikost med vsemi visokoraslimi rastlinami. Nekaj sekvoj imajo še ponekod v Ameriki. Te sekvoje so zaradi svoje velikosti in zaradi svoje izredne starosti posebna zanimivost, ki jih ameriške oblasti ščitijo, da bi ne izumrle. Sekvoje, na katere je naletel kitajski botanik pred 15 leti, pa so veliko bolj «zanimive» kot so ameriške sekvoje. Zato ni nič čudnega, da se je za te kitajske redke sekvoje začel zanimati ves znanstveni svet in da je v daljno kitajsko provinco odpotovala skupina strokovnjakov ameriškega prirodoslovnega inštituta, ki jo je vodil sloviti ameriški biolog Arnold, ki je na Kitajsko prispel leta 1948 in takoj odpotoval v dolino Hsui-Hsan. Temu strokovnjaku so na tej poti sledili pozneje tudi drugi strokovnjaki iz vseh krajev sveta.

Hanna Rasmussen, «Miss Danska 1959», ki naj bi v srcu rimskega princa Raimonda Orsinija zamenjala bivšo iransko cesarico Sorayo.

Od kod tolikšno zanimanje? Sekvoje so v botaniki nekakšna redka «starina». Metasekvoja, ki je dobila strokoven naziv «metaseuoia glyptostroboides», pa je še posebna «starina», saj računajo, da se je «rodila» pred kakšnimi 66 milijoni let. Če pomislimo, da je naš trdoživi hrast star kvečjemu kakih 5 milijonov let, pomislimo, kolikšna je starost te metasekvoje. Zato ni nič čudnega, če so tej rastlini nadeli vzdevek — živa okamenina. Seveda ne smemo misliti, da je onih nekaj redkih primerkov, ki so jih odkrili na Kitajskem, dejansko starih 66 milijonov let. 66 milijonov let je od tedaj, ko so se njih «predniki» pojavili v svetu flore. Ker pa vsaka vrsta živega bitja s področja favne ali flore živi le določeno dobo in nato pokrni in končno izumre, je 66 milijonov let stara zvrst sekvoj ena izredno trdoživih zvrsti rastlinstva, ki je znala s časom svoje življenjske zahteve prilagoditi novim pogojem in se tako ohraniti. Zavedati se namreč moramo, da so bile življenjske razmere — sestava zraka, vlaga, toplota in še marsikaj drugega — pred 66 milijoni let povsem drugačne kot danes. Sekvoja pa se je sproti prilagajala novim razmeram in se ohranila. Toda le do neke meje.

Sekvoje, ki zrastejo tudi do 150 metrov visoko, so po zunanjosti zelo lepe, njihov les pa je zelo cenjen. Rekli smo pa, da jih je le v Ameriki nekaj, dočim so jih na Kitajskem odkrili le malo in tudi te so že tako okrnele, da bi mogle kmalu ostati v prirodoslovnih učbenikih le kot primer že izumrle vrste rastlinstva.

Ker so na Kitajskem odkrili le kakih tisoč dreves, ki tudi po zunanjosti že kažejo znake izumiranja, so se biologi vrgli na delo, da bi to zanimivo zvrst flore — to živo okamenino — ohranili.

Biologi in prirodoslovci nasploh so se vrgli na delo in seme te sekvoje je romalo na vse strani sveta, da bi tod vzgojili mlade sekvoje. Obstajala je bojazen, da se tako okrnela sekvoja ne bo mogla razmnoževati s semenjem in da se ne bo mogla znajti v novih klimatskih razmerah. Zdi se pa, da bo vendarle ostala živa. Nimamo na razpolago podatkov od drugod, vemo le, da se sekvoja pri prvih poskusih ni hotela razmnoževati s semenjem, pač pa da je uspelo razmnoževanje s pomočjo tako imenovanega «prirodnega presada», to je s presajanjem sadik, ki so vzklile iz korenin starih sekvoj. Toda v prirodoslovnem parku gozdarske fakultete v Zagrebu, v zimskih gredicah gozdarske šole v Splitu in v prirodoslovnem parku v Volčjem potoku v Sloveniji rastejo sekvoje vrste kitajske metasekvoje, o kateri govorimo.

S tem delom se ukvarja vrsta strokovnjakov, ki posveča jo metasekvoji posebno skrb. Stara «živa okamenina» je postala tako najnovejša zvrst visokostebelne botanike. Njene lastnosti so: lepota in nagla rast. Zraste po en meter na leto. Spada med iglavce, raste bolj naglo kot naši domači iglavci (smreke, borovci in macesen), ljubi vlažno klimo, sveža tla in dovolj vlage tudi v zemlji. Najraje in najhitreje uspeva v krajih ob rekah in potokih, ki jih voda češče poplavlja. Njeno vegetativno razmnoževanje, ki smo ga že omenili, ni tako težko.

Že prej smo rekli, da se s semenjem metasekvoja nerada razmnožuje. Pred leti ni uspel niti en poskus. To je razumljivo, saj imamo opravka s pokrnelo zvrstjo rastlinstva, katerega seme skoroda

(Nadaljevanje na 5. strani)

ALI PAZIMO DOVOLJ NA ZDRAVJE SVOJEGA OTROKA?

V času šolanja in učenja nasploh pride kratkovidnost bolj do izraza

Mnogokrat starši niti ne opazijo, da je njihov otrok kratkoviden. Ko pa kratkovidnost pozneje opazijo, jo pripisujejo šoli, učenju. To je le delno možno, kajti kratkovidnost je prvenstveno posledica anatomskega stanja očesa, včasih celo oblike očesne dupline, ki je včasih globoka, ozka in nizka. Slednje anomalije so v najmanj 30 odstotkih dedne.

Vrnimo se v šolo in k učenju. Brez dvoma ima šola ali učenje določeno vlogo pri poslabšanju vida. Pogosto pa to staršem pomaga, da prirojeno napako otroka odkrijejo, ker je prej niso opazili in se je ta napaka s časom povečala.

Priznati moramo, da se pri malem otroku ta napaka ne more kar tako opaziti. Pozneje pa ni težko opaziti, da z otrokovim vidom nekaj ni v redu. Otrok, ki zahaja v šolo ali ki se začenja ubadati s knjigami, in ki mu vid nagaja, se zjutraj prebuja z rdečimi očmi. Po šoli ali po daljšem učenju pa toži o glavobolu, o omotici, v nekaterih izredno hudih primerih pa mu gre celo na bruhanje. Vendar ni treba niti tako daleč. Ko opazimo, da otrok med branjem mrši čelo, ko opazimo, da se pri pisanju močno približuje zvezku, smo gotovi, da z njegovim vidom nekaj ni v redu. Včasih bo dovolj, če ga opazujemo zvečer pri prižgani luči. Če je luč močna in otrok mežika, pomeni, da nekaj ni prav. V vseh teh primerih bo skoraj vedno držalo da je otrok kratkoviden in tedaj ga bomo odpeljali k očesnemu specialistu, ki nam bo povedal, kaj moramo storiti.

Ponovno bomo dodali, da gre v večini primerov za priroden pojav, za prirojeno napako, kajti človekovo oko je fiziološko formirano za gledanje na veliko razdaljo, dočim zahteva gledanje od blizu močnejše naprezanje očesnih mišic. In vprav šola ali učenje je čas oziroma delo, kjer pride gledanje od blizu bolj do izraza. Zato se ta napaka opaža predvsem v dobi šole. Poleg tega pa velja tudi to, da so mestni ljudje bolj podvrženi tej napaki kot ljudje na kmetih in to iz enostavnega razloga, ker mestni človek dela vse «bolj od blizu» kot podeželski človek.

Kratkovidnost se še bolj poslabša, če je otrok primoran učiti se ali delati v slabih svetlobnih pogojih. Najbolj škodljiva je šibka razsvetljava. Ne malo manj škodljiva pa je močna, toda napačna razsvetljava. Če je luč šibka, bo otrok knjigo ali zvezek približal očem in gledal preveč od blizu. Če pa je razsvetljava napačna, se bo poslabšal vid enega ali drugega očesa, včasih celo obeh. Zakaj?

Vidu zelo škoduje pogosto menjavanje svetlobe. Če otrok sedi pri močno osvetljeni knjigi in se takoj nato premakne v slabše osvetljen kot, in če se to menjavanje pogosto ponavlja, je nujno, da bo to negativno vplivalo na njegov že itak šibak vid. Niti ni potrebno, da se sam premakne, dovolj je, če prenaša tako svoj pogled. Zato bi moral biti prostor, v katerem otrok prebije veliko časa, enakomerno razsvetljen, kar se da doseči edinole s pravilno razmeščenimi svetlobnimi viri — lučmi. Neposredna svetloba — gole žarnice — pa prav tako ni priporočljiva, zato se priporočajo senčniki, ki ostro, neposredno svetlobo spreminjajo v enakomerno svetlobo. Najboljši so za to mlečni senčniki, to se pravi oni senčniki, ki žal niso več v modi, ki pa so izpod stropa svetlobo enakomerno razširjali po vsem prostoru. Kaj pa z novomodnimi prenosnimi lučmi? Nič bi ne imeli proti njim, če bi mogli o otroku reči, da bo prebil uro ali dve v svojem kotičku, kjer bo primerna luč ves njegov kotiček enakomerno in dovolj močno osvetlila. Ker pa vemo, da se otrok tudi med delom rad premika, mu taka luč gotovo ne bo koristila.

Kar se razsvetljave tiče, bomo dodali še nekaj. V kolikor nimamo ene dovolj močne luči s primernim, po možnosti mlečnim senčnikom, ki bo razširjala enakomerno svetlobo po vsem prostoru, je bolje, da imamo v delovni sobi več manjših luči, ki bodo osvetlile ves prostor tako, da ne bo mrtvih temnih kotov. Žal moramo dodati, da nam moda predpisuje na oko lepe lestence in stenske luči, ki pa služijo bolj kot okras kot pa vir svetlobe. Pri tem pa drži še to, da človek zelo rad naseda tem na videz ljubkim, hkrati pa tako nekoristnim novotarijam, ki bi mogle učečemu se otroku, čigar vid je že itak prizadet, veliko škodovati.

Na koncu bomo navedli nekaj najbolj enostavnih nasvetov, kako naj se starši ravnajo do svojih otrok. Da bo vid otrok in tudi ostalih članov družine zavarovan, skušajmo prostor, kjer se otrok uči, pravilno osvetliti in v kolikor se otrok uči čez dan, naj mu svetloba prihaja z njegove leve strani. Nadalje moramo paziti, da mora biti stolica ob delovni mizi otroka racionalna, toda ne preveč udobna. Ustrezati mora višini mize in fizični razvitosti otroka. Starši naj hkrati pazijo, da bi otrok ne dobil grde navade, da bi se prenizko sklanjal nad knjigo. Med učenjem naj sedi ravno, rekli bi pokončno in naj beležnico ali knjigo pred seboj premika v odnosu do svojega vida, ne pa da premika svoje telo v odnosu na knjigo, oziroma beležnico. Učne knjige bi ne smele biti tiskane s preveč drobnimi črkami, o čemer pa starši žal ne morejo odločati. Pa še nekaj. Ne dovolimo, da bi otrok prečepel pri knjigi ali učenji ure in ure nepretrgoma. Kratek odmor vsake pol ure mu pri učenju ne bo škodil, koristil pa mu bo pri očeh. Če opazimo, da otrokov vid peša, pazimo, da bomo njegovemu organizmu pomagali tudi z dobro prehrano, s krepilnimi sredstvi in tudi s klimatskimi spremembami.

—«—

Drobni nasveti

Gorčico ohraniš svežo, če naliješ nanjo nekoliko kisa, da je površina gorčice z njim pokrita. Za to lahko uporabiš tudi olje. Ko potrebuješ gorčico, kis prej odlij, gorčico po uporabi spet zravnaj in isti kis ponovno prilij.

* * *

Če smo med likanjem osmodile perilo, osmojeno mesto namočimo v vroči raztopini vode in boraksa. Če osmojeni kos ni prežgan, se rjava lisa kmalu izgubi.

* * *

Včasih nam v kleti nagajajo polži. Polž je namreč nezaželen gost. Če bomo klet od časa do časa potresli z živim apnom, se jih bomo kmalu

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Bodite zelo diskretni v svojih odnosih s sosedi in prijatelji.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Ugodne predloge utegnejo dobiti tisti, ki se pečajo z neko obrtjo ali umetnostjo.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Podpora nekega prijatelja ali sorodnika bo za vas bolj koristna kot si to mislite.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Velikodušnost, ki jo boste pokazali, vam bo prinesla hvaležnost in trajno ljubezen.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Primerno je, da obiščete stare prijatelje, ki jih že dolgo niste videli.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) V svoji bližini boste naleteli na osebe, ki so pripravljene pomagati vam nesebično.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Ne zaupajte prvim vtisom in počakajte, da boste neko osebo bolje spoznali.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Neka nepredvidena okoliščina utegne pospešiti neki namerno zavlačevani posel.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Pazite, da vaše pobude ne bi prišle navzkriž z naziranjem neke vam nadrejene osebe.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Našli boste najboljšo priliko, da bi pomagali nekemu prijatelju, ne da bi on za to zvedel.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Poravnava v nekem prepiru se utegne izkazati bolj koristna kot ste se sploh nadejali.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Ne jemljite si toliko k srcu tudi najmanjše družinske nevšečnosti. Glede zdravja si ne delajte nobenih skrbi.

POMENEK O MODI

Jesen v znamenju volne

Jesen je čas volne in volnenih oblek. Volneno obleko lahko nosimo vedno: služi nam spomladi, ko sonce ne greje še tako močno, služi nam poleti za v hribe ali za bolj hladne večere, in končno nam služi tudi pozimi za vse priložnosti. Toda najbolj nosimo volnene izdelke nedvomno v jeseni.

Industrija volnenih izdelkov je v Italiji zelo močno razvita. Več takšnih tovarn za pletenine si je pridobilo ugled po vsem svetu, tako da se volneni izdelki teh industrij prodajajo z uspehom že skoraj v vseh državah. Več industrijskih podjetij v Italiji se peča celo že samo z izvozom volnenih izdelkov v tuje države.

Gospa Laura Aponte je ena izmed pionirk v industriji volnenih izdelkov v Italiji. Njene izdelke zelo upoštevajo v Ameriki in Angliji, saj se razlikujejo od ostalih po svojevrstnem stilu in izdelavi. In prav zaradi tega, ker so lahko izvedljivi, jih rada kupujejo velika ameriška in angleška trgovska podjetja. Vsi izdelki Laure Aponte imajo to značilnost, da se zdijo kot da bi prišli iz najboljših krojačnic in da bi bili napravljeni iz najboljše tkanine. Tako so zelo cenjeni njeni volneni plašči, dvodelne obleke in kostimi, ki prav nič ne zaostajajo po kroju in stilu za najboljšimi modeli raznih italijanskih modnih hiš.

Tudi ime Luise Spagnoli se je v industriji volnenih izdelkov zelo uveljavilo in to ne samo v Italiji, temveč v vsej Evropi in tudi v Ameriki. Kroj volnenih izdelkov Luise Spagnoli je zelo preprost in zato primeren za vse postave in starosti. Prav zaradi tega se je zelo uveljavil v Ameriki, kjer se ženski svet še vedno navdušuje za preprosto in enostavno modno linijo.

Albertina in Lida di Trepuzzi spadata med najmlajše ustvarjalke volnenih izdelkov. Medtem ko izdeluje Albertina predvsem volnene obleke in kostime, se je Lida di Trepuzzi specializirala v izdelovanju puloverjev in drugih volnenih jopic in bluz. Njena zamisel je pravzaprav tudi moda jopic in bluz iz volne mohair in boucle.

Vsaka izmed omenjenih ustvarjalk volnenih izdelkov ima seveda svoj stil in svoj okus. Zato je tujim kupcem izbira med italijanskimi volnenimi izdelki zelo lahka, saj se od drugih volnenih izdelkov razlikujejo po tem, da so predvsem po videzu vedno zelo okusni in lepi, pa četudi morebiti niso tako trpežni, kakor na pr. volneni izdelki iz Nemčije, Francije ali Anglije.

Danes se torej volneni izdelki ne omejujejo le na bluze in jopice, ki sestavljajo že tako rekoč glavni del naše vsakodnevne garderobe, temveč nosimo iz volne še vsa druga oblačila: dvodelne obleke, plašče, športne in večerne obleke in tudi najbolj zahtevne koktajl obleke. Seveda gre zasluga za sloves, ki so si ga ti volneni izdelki pridobili v svetu, tudi tehničnemu napredku pletilnih strojev, ki izdelujejo danes že tako lepe volnene tkanine, da se prav v ničemer ne razlikujejo od ostalih tkanin ter so mnogokrat celo dosti lepše ter jih lahko še bolj brezhibno krojimo.

Letošnja modna novost volnenih izdelkov so enostavne obleke v stilu tunik, ki so ga za svoje kreacije osvojili za letošnjo jesensko modo tudi vsi pariški modni ustvarjalci od Cardina, Dessesa, pa do Saint-Laurenta. Takšnih volnenih oblek imamo že v prodaji v vseh mogočih barvah in krojih. Te obleke niso samo lepe, temveč so tudi zelo praktične, saj jih lahko le z malenkostnimi spremembami prilagodimo tudi za najbolj svečane priložnosti. Glavna njihova privlačnost je v izbiri primerne barve in pa v izbiri kroja.

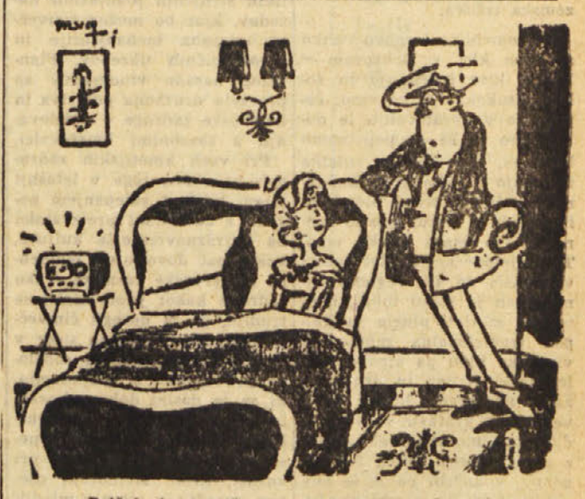

— Prišel si pravočasno za jutranjo telovadbo!

ZDRAVNIŠKI NASVETI

MOŽGANSKA KAP

...ska kap, naval krvi
...ene, žlak, božji žlak,
...je udarilo, «kap
...zdelava, «mrtvoud ga
...ljudski nazivi, ki po-
...pravzaprav hemiple-
...je nenadno omrtviče-
...strani telesa. Hemi-
...ali paraliza (ohrome-
...ne polovice telesa na-
...ot posledica kakega
...obolenja. Ker
...živcev, ki izhajajo
...iz križa, povzroča o-
...ljenje na eni strani možga-
...na nasprotni stra-
...bodo nastopile spre-
...v občutljivosti kože,
...itd., če pa obo-
...center, bodo na-
...motnje v kretanju.
...nahaja center za go-
...na levi strani mo-
...bodo imeli težave v
...govoru tisti, ki jim je
...desna polovica te-
...ohromela, pomeni, da se obo-
...nahaja v levi polovici
...ki ga je zadela kap,
...nezavest. Včasih se
...takrat, ko se bolnik
...popolnoma zdravega,

včasih pa čuti bolnik pred tem mravljince v nogah in rokah, bolj ga glava ali pa je vrtoglav. Oseba, ki preživi možgansko kap, je nepremična, v obraz močno rdeča (primeri, ko je lice bledo, so bolj redki) in nezavestna. Dokler traja nezavest, lahko edino zdravnik ugotovi, če je nastopila hemiplegija. Stanje bolnika je izredno hudo, na kar kaže tudi težko dihanje. Lice postaja polagoma nesimetrično, glava se pa nagiba proti zdravi polovici telesa. Če bolniku dvignemo roko, bo padla kot mrtva na postelijo. Žadeva se še bolj komplicira, če bolnik ne more držati blata in vode. Dolgo ležanje v takih pogojih povzroča rane na križu, kar lahko povzroči zastrupljenje krvi. Če se pa stanje popravi, in sicer zaradi zdravljenja in dobre nege, se bo bolnik lahko gibal in tudi govor se bo popravil, kar pa velja le takrat, če govorilni center ni bil popolnoma uničen. So primeri, ko bolnik ne izgubi zavesti, vendar pa nastopi mrtvoudnost, kakor v težkih primerih. Četudi pride bolnik po napadu kapi popolnoma k sebi, to še ne pomeni, da je nevarnost za življenje minila. Vedeti moramo, da lahko nastopijo komplikacije na pljučih ali mehurju. Na srečo je zadnje čase ta nevarnost zmanjšana, ker poznamo antibiotike in uspešna sredstva za srce.

Če ne pride do poslabšanja, ki je lahko naglo ali postopno, se stanje polagoma izboljšuje. Najhitreje se zboljša tista mrtvoudnost, ki je posledica krčev (spazmov) v krvnih žilah možgan. Če spazem preneha in se kri po žili lahko pretaka in če možgani niso bili predolgo brez prehrane, se bo stanje popolnoma popravilo. Če so pa možgani močno poškodovani, se stanje ne popravi. V takih primerih pride čez nekaj tednov do kontrakcije mišic: roke so kot bi bile pritisnjene ob prsni koš, noge se pa ne dajo iztegniti. Taka drža nog onemogoča korakanje, zaradi česar nastane značilen hod: bolnik hodi tako, da se zdi, kot bi z eno nogo kosil.

Možganska kap, oziroma njena posledica mrtvoudnost, ni redka. V večini primerov nastane zaradi omehčanja možganskega tkiva ali pa zaradi krvavitev v možganih.

Zdravljenje in preprečevanje. Včasih je bil edini način zdravljenja puščanje krvi. Na tak način, so skušali znižati krvni pritisk in s tem preprečiti nadaljnje krvavitve. Današnja medicina pa pozna bolj učinkovita sredstva, ki delujejo bolj zanesljivo in zmanjšujejo neugodne posledice. Ta zdravila so posebno koristna, če jih uporabljamo nekaj ur po nastopu obolenja, seveda pa dosežemo z njimi še tudi pozneje kar dobre uspehe. Najbolj primerno je zdravljenje v bolnišnici, kjer je zagotovljeno strokovno nadzorstvo in nega, zlasti pa še, ker so potrebne številne injekcije. Zdravljenje je navadno precej dolgotrajno, ker se paralizirani del telesa le počasi izboljšuje. Vedeti pa tudi moramo, da je dobro bolnikovo razpoloženje pri tem zelo važen činitelj

DR. S. B.

Goriško-beneški dnevnik

Nekaj v premislek odgovornim ljudem

Z vodovodom in asfaltirano cesto bi se razvil turizem v Števerjanu

Če 42.000 Goričanov pije jugoslovansko vodo, zakaj bi je ne smelo tudi 1.000 Števerjancev - Asfaltiranje ceste bi se izplačalo s prihranki na popravilih in vzdrževanju

Nagel ritem, kateremu je podvrženo življenje, zahteva primeren občasen odmor, ki ga nekateri imenujejo oddih, drugi zabava, tretji *weekend*, vsi pa ga poznamo pod splošnim izrazom turizem. V zadnjem času se tudi v naših krajih zelo veliko govori o njem. Pristojne ustanove si prizadevajo, da bi k nam privabile čimveč turistov, ki dajo zaslužiti številnim lastnikom javnih lokalov. Nimamo namena, da bi v tem članku načeli vprašanje inozemskega turizma, ampak bi želeli pokazati na možnosti razvoja domačega turizma.

Goričani imajo tako rekoč pred pragom zelo lepe kraje, ki pa jih vse premalo obiskujejo. V mislih imamo Brda, ki so zaradi svoje višje lege, lepih razglednih točk, dobrega sadja in vina in konč. no tudi nadvse gostoljubnega prebivalstva poklicana, da postanejo za Gorico tisti kraj, kamor bi morali meščani najraje zahajati. Trume ljudi bi se lahko spomladi, ko češnje cvetejo, zgrnile po teh krajih, poleti bi se hodili hladit, jeseni pa zobat grozdje in pit novo vino. Vse to bi postalo stvarnost, če bi imeli v Brdih dvoje reči: asfaltirano cesto in vodovod.

Turizem je namreč dejavnost, ki se krepi vzporedno z razvojem komunikacijskih sredstev, zmogljivostjo lokalov, pa tudi njihovo čistostjo — vsaj s tistim minimumom, ki ga marsikdaj in marsikje pogrešamo.

Poglejmo, kako je s cesto. Cesto čez Grojno naj takoj izključimo, ker ne pride v poštev. Kaj pa čez Oslavje? Asfalt se konča nekoliko dalje od spomenika. Potem je vse do Steverjana samo makadam in mnogo ovinkov, skratka, za izletnika neprijetna pot, ki se ji najraje izogne, dasiravno ve, da ga na koncu čaka marsikaj lepega.

Cesta je sedaj pod pokrajinsko upravo. Vzdržujeta jo dva cestarja, ki zanjo skrbita po najboljših močeh. Cesta je dolga 4,5 kilometra. Napravili smo majhen račun in prišli do zaključka, da stane pokrajinsko upravo vzdrževanje te ceste na leto okoli 2,2 milijona lir (plače cestarjema, gramoz in druga popravila).

V desetih letih stane pokrajino cesta okoli 22 milijonov lir. Ali pokrajina ne bi mogla ceste asfaltirati? S tremi milijoni za km bi napravila prav dobro cestišče, ki bi marsikoga zvabilo v Steverjan, pa bi potrošila komaj okoli 15 milijonov lir. Imela bi cesto, katere ne bi bilo treba toliko popravljati, naši ljudje pa bi prišli s tem do dostojne ceste, za katero se tako zavzemajo. Če je pokrajinska uprava v deficitu za 169 milijonov lir, to še ne predstavlja ovire, da napravi delo, ki se ji gospodarsko izplača; najame naj posojilo, ki bi ga v desetih letih vrnila s prihranki na stroških, ki jih ima sedaj z vzdrževanjem ceste.

Drugo vprašanje je vodovod. Domači izvirki niso dovolj močni, da bi lahko napajali vodovod za okoli tisoč prebivalcev. Pripravljajo načrte, da bi speljali vodo goriškega vodovoda v Steverjan, od tam pa po vseh zaselkih. Izračunali so tudi tarife, ki bi ceno vodi v primeri z Gorico dvignile za 100 odstotkov. Po vseh teh neuspelih rešitvah — neuspelih zaradi tega, ker objektivno menimo, da iz te moke ne bo kruha, se upravičeno sprašujemo: zakaj tudi 1000 Steverjancev ne sme piti vode iz jugoslovanskega vodovoda, če je to dovoljeno 42.000 Goričanom?

Pred časom se je poudarjalo, da v Rimu nasprotujejo navezovanju italijanskih krajev na inozemske vodovode. Toda, ali Gorica ne predstavlja tako izjemo? Osrednje oblasti načelno nasprotujejo navezovanju italijanskih krajev na inozemsko električno omrežje, toda ali ne predstavlja tako izjemo italijanski obmejni blok na Predilu. Po našem mnenju ne diktirajo samo odnosi ob tej meji, ampak tudi potrebe prebivalstva tolikšno prožnost pri sprejemanju gotovih ukrepov, da se lahko napravijo stvari, ki bi v nobeni meri ne spremenile načel, pač pa bi zelo koristile prebivalstvu. Take koristi bi imelo na primer prebivalstvo števerjanske občine, če bi rimske oblasti pristale na razteg nitev vodovodnega omrežja v jugoslovanskih Brdih tudi v Steverjan. Vodohram na kvoti 380 v Vrhovljah (Jugoslavija) je dovolj visoko, da bi voda s padcem pritekala v vodohram, ki bi ga zgradili na vrhu Steverjana (280 m). Od tam bi se voda zaradi prostega padca lahko speljala v vsako števerjansko hišo, ne da bi bilo treba nameščati črpalk. Vodo bi italijanska vlada plačevala jugoslovnski v okviru sporazuma, ki ureja plačevanje vode, ki jo Jugoslavija dobavlja Gorici in Miljam.

Ali bi ne bili ti dve javni deli najboljša turistična propaganda za Brda? Iniciative «pro loco», o katerih se je v zadnjem času pričelo govoriti v okviru nove turistične politike goriške turistične ustanove, bi se razcvetele same od sebe v tem lepem kotičku goriške okolice. Med domačini, pa tudi med Goričani, bi se brž našli ljudje, ki bi izkoristili nove razmere in otvorili lokale, stare popravili, zgradile bi se letoviščarske hiše, skratka, napravljeno bi bilo veliko delo, od katerega bi imeli vsi veliko korist, ne prav na koncu pa tudi pripadniki naše manjšine v teh krajih, ki vse predolgo časa in z veliko mero potrpežljivosti prenašajo vse prej kot pa zadovoljivo stanje.

Obvestilo trgovinske zbornice

Zvišanje količine sladkorja in olja

Goriška trgovinska zbornica sporoča, da bodo v mesecu novembru potrošnikom goriške občine dodelili 2 kg sladkorja, v mesecu decembru pa 2 kg in pol. Isto velja tudi za semensko olje. Potrošnikom bodo v novembru in decembru razdelili po en liter semenskega olja namesto dosedanjih 0.750.

Trgovinska zbornica je odobrila zgoraj omenjeni povišek, ker ima v zalogi ostanke kontingenta iz prejšnjih časov.

Sladkor bo prejemalo okoli 43.000 potrošnikov v Gorici, 45 obrtnikov, 145 javnih lokalov in 20 zavodov z okoli 2000 osebami; semensko olje pa bodo razdelili 85.500 potrošnikom, razen potrošnikov iz Gorice, Sovodenj in Gradeža, ki to blago že prejemajo.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO: 17.00: «Velika vojna». S. Mangano, A. Sordi, Vittorio Gassman.
VERDI: 17.00: «Mož naprodaj». F. Sinatra, E. Parker. CinemaScope in v barvah.
VITTORIA: 17.00: «Tujec v Cambridgeu». H. Kruger, S. Sims. V barvah.
CENTRALE: 17.00: «Prihajajo reaktivci». S. Brodie, L. Thomas.
MODERNO: 17.00: «Planet iz zelenega pekla'.

Izpred kazenskega sodišča

Včeraj pred sodniki številni malopridneži

Tramove so naložili kar na gradbišču SELAD - 14-letni tatič - Od Forlija do Trsta se je preživljal s krajo

Takoj po prijavi tatvine, katero je vložil pri policiji v Miljah na račun Selada Umberto Orzan, je policija uvedla preiskavo. Iz gradbišča šole v Miljah so namreč izginili trije 4 metre dolgi trami, zaradi česar ni bilo težko ugotoviti, kdo naj bi bil tat. S preiskavo so ugotovili, da so ponoči 15. avgusta 1957. leta, ko je bila izvršena tatvina, opazili pri gradbišču 3 možakarje, in sicer 56-letnega Umberta Clevo brez stalnega bivališča, 52-letnega Angela Urbanaza iz Ul. Madonna del Mare in 56-letnega Ermanna Prodana iz Milj. Prvega so zaslišali Prodana, ki je povedal, da ga je lastnik trgovine s čevlji v Miljah Giuseppe Rosini naprosil, da bi mu preskrbel nekaj tramov. Seveda mu je obljubil, da ga bo zadovoljil in ko se je popoldne sestal s Clevo in Urbanazem, so se zmenili, da poiščejo kar je Rosini želel. Tramove so videli v notranjosti gradbišča, a ker jih podnevi ni bilo mogoče odnesti, so se domenili, da se vrnejo ponoči. Izposodili so si ročni voziček, s katerim so nato odpeljali ukradene tramove in jih pustili na Rosinijevem dvorišču.

Rosini je moral tudi pred policijske organe, kjer je izpovedal, da je res kupil tramove, o katerih je menil, da so jih dobili pri krajevnih ribičih. Zanje je plačal 1.400 lir, ki so si jih Cleva, Urbanaz in Prodan razdelili med seboj.

Toda možem se tatvina ni izplačala. Vse tri so namreč sodniki obsodili na 8 mesecev zapora in na 6.000 lir globe. Medtem ko so Clevi in Prodanu pomilostili kazen, jo bo moral Urbanaz presedeti. Rosiniju so sodniki spremenili prvotno obtožbo v nepreviden nakup, bi je zaradi amnestije popolnoma odpadla.

* * *

Claudio Mori iz Villarotta pri Reggiu Emilia je prišel k nam v Trst misleč, da si bo našel delo in zaslužek. Toda kaj kmalu je spoznal, da dela tukaj ni in ker ni imel denarja, je sklenil krasti. 2. septembra 1957. leta je iz tovorniaka last Giuseppa Trombe ukradel listnico z denarjem, a daleč ni šel, ker ga je gospodar opazil z okna bara, kamor je šel spit kavo, in ga prijel.

Naravno je, da je Mori priznal tatvino in morda bi se zadeva tako končala, če mu preiskovalni organi ne bi našli v žepih dve ročni uri in cel kup listkov za igranje državne loterije in loterije v Meranu. Tako je prišlo na dan, da se je fant preživljal s tatvinami, katere je najraje izvreval po avtomobilih. Denarja ni bilo dosti, vedno pa je našel po enega ali dva listka s številkami državne loterije.

Začel je avgusta 1957. leta v Forliju. V Veroni je ukradel poleg 1.200 lir tudi nekaj loterijskih listkov. Iz Verone je šel fant v Brescio, kjer je dvakrat stegnil roko na tuje stvari in končno prispel v Trst, kjer je v 10 dneh izvršil 6 tatvin. Največ uspeha je imel v Ravenni, kjer se je spotoma ustavil. Tu se mu je posrečilo ukrasti iz fiata 1100 nič manj kot 55.000 lir. Ročni uri pa je Mori ukradel iz izložbenega okna neke trgovine v Bresci.

Zaradi svojega tatinskega delovanja je moral Mori pred sodnike, ki so takoj spoznali, da ni prav pri čisti pameti. Zato so mu priznali delno slaboumnost in mu prisodili 6 mesecev zapora in 6.000 lir globe. Tudi ta kazen je zaradi pomilostitve odpadla.

* * *

Carolina Marsi vd. Basezzi iz Žavelj št. 188 pa je morala pred sodnike zaradi obtožbe zatajevanja ukradene ure, katero je njen komaj 14 let stari sin odnesel iz stanovanja družine Zorzut stanujoče pri Zlati kroni.

Zorzutova žena, Renata Svetina, je ugotovila tatvino 15.000 lir vredne moževe ure, a ni mogla v nikogar sumiti. Pet mesecev po tatvini je izvedela, da ima Marsijeva uro, ki je do potankosti enaka ukradeni. Zato je šla k njej in prosila naj ji jo pokaže. Ko je Svetinova imela uro v rokah, ni imela več nobenega dvoma: bila je moževa. Zato si jo je tudi pridržala.

Da ne bi zašla v nevšečnost, je zadevo prijavila policijskim organom in tudi povedala, kje jo je kupila in koliko je plačala zanjo. Marsijeva pa tega ni znala obrazložiti. Sumljivo je bilo tudi, da ni takoj zahtevala ure. Toda izgovorila se je, da se ji ni mudilo.

Ce je imela Marsijeva uro, so menili policijski organi, jo je moral nekdo iz njene družine ukrasti. Da bi odkrili tata, so zaslišali tudi njenega sina in ta je nedolžno priznal, da jo je on ukradel in da mu je mama zabičila naj molči. Mati je seveda tajila to, sklicujoč se, da je sin, ko je imel 11 let, ukradel neki družini usnjeno torbo, katero je ona nemudoma vrnila.

Izgovor ni prepričal ne policijskih organov ne sodnikov, ki so Marsijevo obsodili na 3 mesece zapora in na 3.000 lir globe s pomilostitvijo celotne kazni.

Pred. Corsi, tož. Brenci, zapisn. Rachelli.

* * *

Nasprotno pa sodnik ni mogel priznati pomilostitve 62-letnemu Giacomu Poropatu iz Ul. Gozzi, ki je najbolj znan in priznan tržaški žepar. Zato ni nič čudnega, če agenti pazijo, ko ga vidijo na cesti in mu kot sence sledijo. Isto se mu je pripetilo 21. oktobra letos. Bil je na Trgu Ponterošo, ko je opazil žensko, ki je kupovala ob stojnici. Poropat je opazil, da je ženska spravila v žep denarnico in kupljeno ruto. Tam jo ni mogel okrasti in ker je ženska šla po Ul. Roma, je šel za njo in čakal na ugoden trenutek. Ta se mu je ponudil nedaleč od Upima, ko je prileten možak segel ženski v žep in ji odnesel zavoj. Toda dva agenta sta bila takoj pri njem in sta ga odpeljala na policijo. Zanikati Poropat ni mogel in je moral zavoj vrniti lastnici, katero so identificirali za 40-letno Jovanko Stojanovič iz Beograda. Stojanovičeva, ki se tatvine ni zavedla, je bila vesela, da so ujeli tata, Poropat pa ne, ker je moral v zapor in včeraj pred sodnika, ki mu je prisodil 5 mesecev in 10 dni zapora ter 5.335 lir globe.

Sodnik Tavella, tož. Valastro, zapisn. Ciccarelli.

Včeraj se je «utaborila» pod oboki tržaškega županstva s svojim revnim pohištvom in tremi otroki družina Nella Fabbrinija, sluge pri podjetju SAIMA. Družina je stanovala v Ul. Sara Davis št. 15 in so jo včeraj sodno izgnali iz stanovanja. Pred tem se je zaman pismeno obrnila za pomoč na župana, škofa in vladnega komisarja. Najmlajši otrok ima tri leta in je bolan, deklici, ki sta stari ena osem druga pa deset let, sta tudi bolehni sta morali zato že večkrat v otroško bolnišnico «Burlo Garofolo»

Vprašanje dr. Pincherla v občinskem svetu

Sprejeti je treba ukrepe proti ponarejevanju živil

Analizo za ugotavljanje pristnosti živil je treba modernizirati, ker so ponarejevalci zelo spretni

Potvarjanje živil je zavzelo zelo velik obseg. Pri tem ne gre le za goljufijo, to je za prodajanje slabše vrste blaga za dobro blago, kar pomeni za potrošnike precejšnjo gospodarsko škodo, marveč tudi za nevarnost zdravju. Potvorjena živila vsebujejo namreč snovi, ki škodujejo raznim telesnim organom, nekatere izmed teh snovi pa povzročajo celo raka. Tako smo brali o olivnem olju, ki ga delajo iz odpadkov masti in loja, o potvorjenem vinu, maslu, testeninah in celo o moki in kruhu, v katera mešajo razne škodljive snovi, da postane moka bolj bela in da je bolj hitra peka.

Ko je začel neki rimski tednik pisati o tem in je marsikaj odkril, se je tudi javno mnenje prebudilo in celo oblasti so hitele, da bi kaj storile. Kmalu pa je stvar zopet zaspala in vse poteka po starem, kot da ne bi šlo za zelo važno vprašanje, od katerega je odvisno tudi naše zdravje.

To vprašanje je bilo načeto tudi na zadnji seji tržaškega občinskega sveta, kot smo na kratko že omenili. Svetovalec dr. Pincherle je predložil županu in pristojnima odbornikoma vprašanje, ki ga zaradi njegove aktualnosti skoraj v celoti objavljamo. Svetovalec jih vprašuje, kako namerava županstvo pospešiti svoje delovanje, da se prepreči potvarjanje živil. V zadnjem času se je spričo točnih in ostrih obsodb te ogromne goljufije v tisku javno mnenje v naši državi upravičeno vznemirilo, kajti pri nas ne obstaja moderen in organičen zakon, ki bi ščitil potrošnike in ni niti tistih združenj državljanov, ki, kot na primer v Združenih državah Amerike, nadzirajo vse tržišče na drobno ter redno objavljajo biltene, v katerih odkrito opozarjajo na potvorjene proizvode ter na njihove proizvajalce in prodajalce.

Kot je znano, se tičejo pri nas sleparije z živili najbolj pogostoma olivnega olja, pod katerim nazivom prodajajo mešanice, ki vsebujejo tudi manj kot 10 odstotkov tega olja, ker je preostali del sestavljen iz drugovrstnih industrijskih proizvodov, katerih ne bi mogli uporabljati niti za izdelavo mila. Surovo maslo mešajo z drugimi živalskimi in rastlinskimi maščobami ter ga barvajo s snovmi, ki povzročajo raka. Kruh belijo z vrsto slabih maščob, katerim dodajo včasih še drugo takšno snov, ki povzroča raka, to je etilen, in sicer zato, da se ohrani dalje svež. Vino izdelujejo z destilacijo melise in fermentiranega sadja, katerima dodajajo zdravju škodljive barve. Goveje meso podvržejo posebnemu kemičnemu postopku, da postane bolj belkasto, tako da ga lahko prodajajo kot telečje. Tudi mleko, pa čeprav ga predelujejo v centralah «z zaključenim ciklusom», bi morali prodajati samo v zamašenih steklenicah, ki ne dopuščajo nobenega mešanja.

Analize, ki so potrebne za ugotovitev raznih ponarejenih živil, niso ne preproste ne lahke. Zlasti je zelo zapleten raziskovalni postopek, ki dopušča, da se v olivnem olju ugotovi navzočnost nekaterih «rektificiranih» vrst olja, ki jih dandanes zlasti uporabljajo nekateri nepošteni industrijci.

Po podatkih, ki jih objavlja statistični bilten naše občne o rezultatih teh preiskav, se zdi, da je število primerov prodaje ponarejenega olivnega olja zelo nizko (tako so na primer v decembru 1958 ugotovili, da je bilo od 240 analiziranih vzorcev olja samo 6 vzorcev, ki so kazali ponarejanje. Spričo tega se samo vsiljuje vprašanje, ali imajo naši laboratoriji na razpolago najbolj moderne naprave za te raziskave?

Socialistični senatorji so že v maju predložili osnutek zakona proti ponarejevanju živil, toda pot izglasovanja novih zakonov je vedno dolga in lahko si predstavljamo, da bo pot tega zakona, ki bo prizadel interese gospodarskih mogotcev, še daljša kot po navadi.

Nekatere občine so pod pritiskom javnega mnenja že okrepile kampanjo, da se bolj zatrejo te sleparije. Gre za sleparije, ki niso zelo resne le zato, ker se ponarejeni proizvodi prodajajo po ceni, ki velja za pristne proizvode, marveč tudi zato, ker predstavljajo nevarnost za zdravje potrošnikov. Ne nameravam tu vztrajati na tem vprašanju in nuditi večje podrobnosti, ker nočem povzročati med prebivalstvom vznemirjenja, čeprav je upravičeno.

Občinski odbor v Turinu je pred nekaj dnevi sporočil, da bo ustanovil poseben zbor «sanitarnih stražnikov», tako da bo čimbolj razširil nadzorstvo in zatiranje zlorab na tem področju.

Na koncu pravi dr. Pincherle, da bo hvaležen županu in odbornikom, če bodo obvestili občinski svet, v kakšni obliki namerava naše županstvo okrepiti in pospešiti svojo akcijo v zaščito gospodinjstva in zdravja potrošnikov.

Na to vprašanje ni dal odbornik dr. Pecorari zadovoljivega odgovora, obljubil pa je, da bo podrobneje odgovoril na prihodnji seji.

Kino na Opčinah

predvaja danes 29. t. m. z začetkom ob 18. uri Lux CinemaScope barvni film:

«Upornik Quantrill»

Igrajo: STEVE COCHRAN, DIANA BREWSTER, LEO GORDON IN GALE ROBBINS

Ukrepi za zatiranje slinavke in parkljevke

Na obeh straneh meje obvezno cepljenje živine

Danes in jutri bodo cepili živino v Gorici in Ločniku

Epidemija parkljevke in slinavke se v naši provinci kljub vsej pažnji še vedno širi. V zadnjih dneh je pokrajinskemu veterinarju dr. Germinettiju prišlo sporočilo, da so se primeri parkljevke in slinavke pojavili v Marjanu, Krminu in S. Lorenzu, kjer je nekaj telet tudi poginilo.

Da bi preprečili širjenje te hude bolezni, so v Sovodnjah in Štandrežu cepili v tem tednu vso živino. Za to je poskrbel živinozdravnik dr. Vida. Danes in jutri bodo cepili živino iz Ločnika in Gorice ter nekaterih drugih vasi.

Po vaseh, ki mejijo z jugoslovanskim ozemljem, pa so pričeli včeraj z obveznim cepljenjem. Na jugoslovanskem ozemlju so živinozdravniki že pred dnevi brezplačno cepili okoli 6000 glav živine, novogoriškim kolegom so za to priliko prišli na pomoč veterinarji iz Ljubljane. Kakor vidimo, so bili z obeh strani storjeni vsi ukrepi, da bi se bolezen čimprej zatrla.

Poskus samomora

Včeraj ob dveh ponoči so poklicali uslužbence Zelenega križa v Zagraj, kjer se je zastrupila z uspavalnimi praški 21-letna Vilma Cidin. Prepeljali so jo v civilno bolnišnico, kjer so ji nudili potrebno pomoč.

—«»—

Saje so se vnele

Včeraj ob 10.45 so poklicali gasilce v Ul. Ospitale, kjer so se v stanovanju inž. Leona Sirtorija vnele saje v dimniku. Gasilci so v pol ure pogasili ogenj. Škode ni bilo.

—«»—

Darovi za Dijaški dom

Ciril Klanjšček iz Števerjana je daroval štiri košare sadja za Dijaški dom. Najlepša hvala.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Urbani - Albanese, Korzo Italia, tel. 24-43.

Pismo iz Nove Gorice

Glavna skrb posvečena povečanju kmetijske proizvodnje

Trgatev je končana - Vino kakovostno kot še nikoli
Strokovno izpopolnjevanje delavcev

Z letošnjo trgatvijo na Goriškem smo nadvse zadovolj**ni**. Količinsko nismo dosegli tako velikega pridelka kot lani, kakovostno ga pa daleč presega. Na Vipavskem smo imeli lani povprečje 17 odst. sladkorja, letos pa 20, v Brdih pa še več. Tako so zadovoljni vinogradniki, zadruge in posestva kot tudi vinske kleti, ki bodo letos laže plasirale vino na domača in inozemska tržišča.

Naj omenimo le novo veliko sodobno klet v Dobrovem v Brdih, kjer izdelujejo in šolajo visokokvalitetno vino: čeprav je v obratovanju le dobro leto in še ni popolnoma končana, se za njene izdelke zanimajo v Vzhodni in Zapadni Nemčiji, v Švici, Londonu in seveda v Trstu, kjer so vedno visoko cenili briška vina. Ta najmodernejša klet lahko vskladišči do 450 vagonov vina. Znan je zlasti tokaj, malvazija, merlot, pinela in kajpak tradicionalna rebula, iz vipavske kleti pa vipavec, zelen laški rizling in druga vina. V neposredni bližini Vipave bodo v kratkem začeli graditi novo moderno veliko klet z zmogljivostjo okrog 300 vagonov, v načrtu pa je še ena velika klet na spodnjem Vipavskem okoli Sempetra ali Dornberga. Tako bodo te tri velike moderne kleti v bližnji prihodnosti še znatno bolj prispevale k slovesu goriških vin, ker ga bodo z sodobno predelavo in šolanjem še znatno zboljšale.

V zvezi z graditvijo novih kleti gre tudi pospešeno in vštric obnova vinogradnikov tako v Brdih kot v Vipavski dolini, in sicer z ureditvijo velikih strnjenih plantažnih nasadov, kjer bo možna čimvečja uporaba mehanizacije in agrotehničnih ukrepov. Plantažne nasade vinogradov so prevzela družbena posestva in kmetijske zadruge v sodelovanju z zasebnimi kmetovalci.

Pri vseh kmetijskih zadrugah pa razen tega v letošnji jeseni hitijo s sklepanjem pogodb z zasebnimi proizvajalci na najraznovrstnejše kulture, kakor pač dovoljujejo podnebne in terenske razmere. Tako zadruge kakor proizvajalci se trudijo, da bi dosegli čimvečji hektarski donos, in sicer v skupnem proizvodnem sodelovanju oziroma s kooperacijo, ki se je doslej dobro obnesla in jo bodo letos še znatno razširili. Zlasti se je dobro obneslo pogodbeno sodelovanje pri koruzi, krmi, živinoreji, pšenici, grozdju in pitanju mladih telet. V vipavski zadrugi so letos dosegli n. pr. kar 63 stotov koruze na ha, in sicer povprečno na 15 ha, za prihodnje leto bodo pa sklenili pogodbe na 80 ha. Podobno je tudi v drugih zadrugah.

Poudariti moramo, da si tako zadruge kakor tudi družbena posestva in zasebni proizvajalci po vsej Goriški prizadevajo, da bi po možnosti že v letu 1960 dosegli načrt kmetijske proizvodnje, ki je bil s petletnim planom predviden za leto 1961.

Za to obstajajo vse možnosti. Posestva in zadruge so z mehanizacijo precej dobro preskrbljene, prav tako je na razpolago dovolj investicijskih sredstev, umetnih gnojil, zaščitnih sredstev, sortnega semena in drugega reprodukcijskega blaga. Kar je pa najvažnejše, pogodbeno proizvodno sodelovanje oziroma kooperacija med kmetovalci in zadrugami se je tako razširila, da bo možno nemoteno uspešno zaključiti petletni plan kmetijstva že v prihodnjem letu. Vse to seveda, če bo vreme kolikor toliko ugodno, če se bodo kmetijske zadruge in posestva v dovoljni meri posluževala investicijskih sredstev in polno izkoriščala strojni park.

R. U.

Vozni red avtobuso (postaja na Trgu Liberta

Odhodi — *Prihodi*

Bazovica - Padriče - Gropada - Trebče

Ob delavnikih:
7.30* — 9.30 — 10.45 — 12. — 13.10* 14.* — 15.30 — 16.50 — 17.30 — 18.* — 18.50* — 19.50* — 20.40 — 22.40.
Ob praznikih:
7.25 — 8.30* — 10.* — 11.* — 12.30* — 13.10* — 13.50 — 14.30 — 15.* — 15.30 — 16. — 16.30 — 17. — 17.30 — 18. — 18.30 — 19. — 19.45 — 20.30* — 22.30* — 24.

Ob delavnikih:
6.30* — 6.50* — 9.20 — 7.55* — 8.50 — 12.15 — 13.05 — 16.50 — 15.45 — 18.40 — 19.35 — 20.30 —
Ob praznikih:
7.05* — 8.30 — 9.45 — 12.15 — 14.25* — 15.45 — 16.10 — 17.30 — 18.15 — 19.30 — 20.05* — 21.30 — 22.25* —

* Skozi Gropado — * Skozi Gropado

NABREŽINA
(SKOZI KRIZ)

Ob delavnikih:
6.20 — 7.30* — 8.45 — 10.30 — 11.45 — 12.30* — 13.15* — 15.* — 16.20* — 17.30 — 18.50* — 19.45* — 20.30*.
Ob praznikih:
6.45* — 8.30* — 10.* — 12.* — 13.15* — 16.20* — 17.20* — 19.20 — 20.30*.

Ob delavnikih:
6.10 — 6.45* — 9.30* — 10.20 — 13.10 — 14.50* — 17.25 (samo ob četrtkih) — 17.45* — 18.40 — 21.40*.
Ob praznikih:
8.20* — 9.35 — 13.05* — 14.30* — 17.10* — 18.30* — 22.35*.

* Za sanatorij — * Za sanatorij

BANI

Ob delavnikih:
5.50 — 7.40 — 8.40 — 11. — 12.30 — 13.50 — 17.15 — 17.50 — 18.30 — 19.30.
Ob praznikih:
8. — 9.30 — 11. — 12.30 — 14.30 — 16.30 — 19.

Ob delavnikih:
6.45 — 7.35 — 13.20 — 13.25 — 18.45 — 19.35 —
Ob praznikih:
9. — 10.35 — 14.25 — 16.15 —

CEROVLJE
(NABREŽINA — ŠEMPOLAJ — MAVHINJE)

Ob delavnikih:
7.30.
Ob praznikih:
15. — 20.30.

Ob delavnikih:
9.30.
Ob praznikih:
17.10 — 22.35.

PESEK

Ob delavnikih:
7.55 — 13.10 — 17.30.
Ob praznikih:
11.30 — 17.30.

Ob delavnikih:
8.55 — 14.20 —
Ob praznikih:
12.35 — 18.25.

FERNETIČI — REPENTABOR — V. REP

Ob delavnikih:
7.15 - 10.30
Ob praznikih:
10. — 12.30 — 14. — 16.20 — 18.30 — 20.30.

Ob delavnikih:
6.20 — 19.40
Ob praznikih:
7.20 — 11.30 —
17.45 — 20.15 —

SAMATORCA

Ob delavnikih:
7.35 — 10.45 — 17.30 — 19.45.
Ob praznikih:
11. — 13.45 — 18.

Ob delavnikih:
6.20 — 7.20 —
Ob praznikih:
6.20 — 12.40 — 19.10.

ŠEMPOLAJ

Ob delavnikih:
7.30 — 13.15 — 16.20 — 18.50.
Ob praznikih:
6.45* — 10. — 15. — 20.30.

Ob delavnikih:
6.45 — 9.30 —
17.45 — 20.20.
Ob praznikih:
8.20 — 11.30 — 22.35.

* Do bloka pri Gorjanskem

BAZOVICA — TREBČE — FERNETIČ

Ob delavnikih:
7.30 — 10.45 — 13.10 — 15.30 — 18.
Ob praznikih:
7.25 — 8.30 — 10. — 11. — 12.30 — 13.10 — 13.50 — 14.30 — 15. — 15.30 — 16. — 15.30 — 16. — 17. — 17.30 — 18. — 18.30 — 19. — 19.45 — 20.30 — 22.30.

Ob delavnikih:
9.30 — 12.15 —
16.50 — 19.35.
Ob praznikih:
7.05 — 8.30 — 9.45 — 12.15 — 13.05 — 15.45 — 16.10 — 18.15 — 19.30 — 20.05 — 21.30 — 22.25 —

STARE MILJE
(SKOZI CAMPORE)

Ob delavnikih:
6.45 — 7.50 — 10. — 12. — 13.30 — 16.30 — 17.45 — 18.30 — 19.15 — 20.30 (samo ob sobotah).
Ob praznikih:
6.35 — 8.15 — 10. — 12. — 13.45 — 15.15 — 18.30 — 20.10 — 21.45.

Ob delavnikih:
6.40 — 7.40 —
11.25 — 13.15 — 16.50 — 18. —
Ob praznikih:
7. — 9.55 — 13.20 — 15.05 — 21.35.

TRŽIČ
(SKOZI SESLJAN)

Ob delavnikih:
7. — 9.30 — 12.05 — 16.05 — 18.15 — 20.05 — 23.
Ob praznikih:
7.35 — 9.30 — 12.05 — 14.30 — 18.15 — 20.05 — 23.20.

Ob delavnikih:
6.52 — 9.02 — 11.37 — 16.12 — 17.57 — 21.57.
Ob praznikih:
9.17 — 11.32 — 16.22 — 19.52 —

TRŽIČ
(SKOZI BANE — SESLJAN)

11. — 13.20.

GORICA

Ob delavnikih:
7. — 13. 14.30 — 19.
Ob praznikih:
7. — 9.55 — 12.30 — 13.30 — 19.30.

Ob delavnikih:
8.15 — 13. —
Ob praznikih:
8.30 — 12.30 — 21.20.

ČEDAD
(SKOZI KRMIN)

Ob delavnikih:
8. — 14.
Ob praznikih:
7. — 14. — 21.30.

Ob delavnikih:
8.35 — 17.35 —
sobotah).
Ob praznikih:
12.20 — 19.45.

GRADEŽ
(SKOZI TRŽIČ)

Ob delavnikih:
8.15 — 13. 17.45 — 19.
Ob praznikih:
7.45 — 13. — 17.45 — 19.30.

Ob delavnikih:
7.45 — 9.15 — 14.40 —
Ob praznikih:
7.45 — 9.15 — 18.45 —

VIDEM
(SKOZI TRŽIČ)

7.30 — 13. — 15. — 18.

7. — 7.30 — 9.20 — 14. — 15.45 — 18.

AJDOVŠČINA
(DUTOVLJE — STANJEL — VIPAVA)

Ob delavnikih:
6.45.
Ob praznikih:
6.45 (do Crnega vrha).

Ob delavnikih:
13.30.
Ob praznikih:
20.05.

HERPELJE

Ob torkih: 13. — 19.
Ob sobotah: 7.30 — 13.

Ob torkih: 9.25 —
Ob sobotah: 10.30

REKA

7. — 17.30.

8.20 — 19.20.

LJUBLJANA

7.15* — 18.

9.30 — 20.*

* Ob torkih in četrtkih do Zagreba

* Ob torkih in Zagreba

ZAGREB

18.

10.

PULJ

15.
Ob nedeljah:
7.25 — 15.

10.45.
Ob nedeljah:
10.45 — 20.

SEŽANA

Ob petkih in sobotah:
7. — 15.30.
Ob ponedeljkih in nedeljah:
9.30 — 19.

Ob petkih in sobotah:
10.50 — 19.20.
Ob ponedeljkih in nedeljah:
9.20 — 15.50.

Stroncij 90 že preti 20 milijonom

«Prstan» radioaktivnega prahu lebdi nad severno poloblo naše zemlje. Na šestih mestih so zaznamovali posebno visok odstotek stroncija 90: na Japonskem, kjer pronica v riž, sočivje in ribe, v Skandinaviji, kjer se je radioaktivnost v enem letu podvojila in v ZDA (New York, Dakota, Alaska, New Jersey), kjer je stroncija 90 pod krat več kot pred nekaj leti.

Nevarnost pred atomskimi odpadki že davno ni skrivnost laboratorijev in nihče več ne more zapreti oči pred njo. Nevarnost se imenuje zdaj levkemija, zdaj kostni rak. Človeško okostje je napadeno kako znovjo, ki je razen vodikov pred desetimi leti nihče ni poznal. To je stroncij 90. Baje je pri dosedanji količini stroncija v ozračju le en odstotek verjetnosti za obolelstva na zemlji. Toda kljub temu pomeni to 20 milijonov ljudi, še enkrat več, kot je bilo žrtev prve svetovni vojni.

Stroncij 90 se ne najde v naravi, ampak je proizvod človeške eksplozije. Moderni alkimistrski čarovniki so v svoji «skuhali» strup, ki ubija tudi njim samim preti smrt.

Vrh vsem tem pa so nam dosedaj znane le nepopolne posledice. Nihče pa ne more z gotovostjo povedati, kako škodljiv vpliv bo imela pokazala radioaktivnost v prihodnosti. Vedo samo to, da bodo posledice morda gotovo škodljive». Količina stroncija 90 se je v New Yorku v petih letih desetkrat povečala in se zdaj nevarno pojavlja v mleku.

Zaskrbljenost javnosti se je zelo hitro večkrat ne more oznaditi z navadno «histerijo». Dva tisoč ameriških znanstvenikov je pred dvemi leti podpisalo energetoma podpisalo energetski protest proti nadaljnjim jedrskim poskusom. Znani nagrajenec dr. Linus Pauling, sodi, da bodo dosedanji poskusi veljali enega milijona ljudi. Izmalu jih utegne biti celo 30 milijonov, ki bodo izmalu odšli s sveta.

Prvi dan v zgodovini atomskih odpadkov je bil 1. marec 1954, ko je eksplodirala superbomba «Bravo», najnevarnejša med vsemi. Imela je enako razmerno moč kot bomba s 15 milijoni ton trinitrotoluena. Tehnično je eksplozija uspela, kot so predvidevali. Niso pa predvidevali radioaktivnih odpadkov, ki se razpršili daleč po Pacifiku. V štirih letih pa na zemljo le polovica snovi, ostala polovica pa lebdi in se polagoma pada na najbolj oddaljene dele naše zemlje. Še danes morajo japonske oblasti z Geigerjevimi števci opozarjati ulov 564 ribiških ladij.

V ameriškem časopisju se govori celo šušljati o nekaki «super bombi, ki bi razvijala samo smrtne gama žarke, ki bi pa pustila za seboj nepoškodovanih ostalih poslednic sevanja. Strokovnjaki pa menijo, da trenutno taka bomba še ni mogoča.

Če ne bi prišlo do sporazuma med velesilami, bi ZDA s prvim januarjem spet povzele poskuse z atomskimi bombami. Torej bo spet več stroncija v ozračju. Poleg ZDA, SZ in Velike Britanitje, ki so že sprožile svoje vodikove bombe, se pripravlja tudi Francija na svojo prvo atomsko bombo. Dve sto bomb je doslej že eksplodiralo, sama Amerika jih je spustila 129. Če bo šlo tako naprej, si bo človeštvo samo priklicalo smrt iz ozračja.

Edina rešitev je v brezpogojnem prenehanju atomskih poskusov in končno tudi v zahtevi predsednika Hruščeva: uničiti vse zaloge orožja po svetu in doseči popolno razorožitev. Obe zahtevi sta naleteli naravno tudi na iskreno podporo Jugoslavije.

Presenetljivi načrti sovjetskih znanstvenikov

V kratkem na Luni kozmični laboratorij Spomladi menda prva raketa s posadko

MOSKVA, 28. — Prof. Judin, član moskovskega astronomskega instituta, je izjavil: «Del Lune, ki jo vidimo na fotografiji, predstavlja gorati predel, toda višine niso enake, kot je razvidno na osnovi različnih tonov». Profesor je analiziral fotografije in zaključil, da so na tej strani Lune le redka «morja» in še ta so osredotočena na levi strani, kar je v velikem nasprotju z vidno Lunino plastjo, kjer so morja zelo številna.

Sovjetski strokovnjak je dodal, da sedaj lahko pričakujemo nov še važnejši podvig: postavitev pravega kozmičnega laboratorija na Luno. To bodo lahko uresničili že v bližnji prihodnosti in ta kozmični laboratorij bo lahko prenašal na Zemljo podrobne slike Lune.

Iz ameriških virov prihajajo pa druge presenetljive vesti o sovjetskih načrtih. Tako piše ameriški list «Rockets and missiles», da se SZ pripravlja, da bo poslala dva moža ali dve ženski proti Luni in to že prihodnjo spomlad. Revija citira izjave sovjetskih znanstvenikov Fedorova in Blagonravova, ki pravita, da je SZ pripravila dinamičen program, po katerem ne bi preveč pazili na človeška življenja. Po tem programu bi dva človeka bila že proti koncu leta na poti okoli Zemlje in štiri tedne kasneje bi poslali novo posadko okoli Lune. Ta posadka bi bila opremljena s telekamero in naj bi dvakrat obkrožila Luno. Končno naj bi aprila poslali posadko na Luno. Nevarnost za te astronavte bi bila zelo velika, vendar ni izključeno, da bi vse v redu delovalo in da bi jih bilo mogoče rešiti septembra ali oktobra s pomočjo rakete opremljene z robotom, ki bi služil za povratek na Zemljo.

Po istih izjavah razpolaga SZ z 200 možnimi člani posadk, ki so vsi dobro izurjeni.

V zaključku oba sovjetska znanstvenika predvidevata naslednji nadaljnji načrt raziskovanj: 1961. izstrelitev raket proti Jupitru in Merkurju, nekaj kasneje izstrelitev vesoljne ladje s posadko (od dveh do 6 oseb) proti Marsu in Veneri in končno potovanja s «križarkami», na katerih bi bilo do sto ljudi.

Ravnatelj skupine za proučevanja planetov astronomske opazovalnice pri Leningradu Aleksander Markov pa je obrazložil vzroke, zaradi katerih sta obe plati Lune tako različni. Mer skrito in zakrito Lunino stranjo obstajajo namreč velike temperaturne razlike, do katerih prihaja med sončnimi mrki, ki so v daljšem razdobju povzročile hujše razpoke na vidnem delu. Te razpoke so razlog za velike depresije, ki jih nazivamo «morja», v katerih pa seveda ni vode.

Poleg tega skriti del Lune ni zaščiten z Zemljo, ki služi kot nekak ščit in privlačuje meteorje, tako da padajo na to stran v manjših količinah. Končno vpliva tudi zemeljska privlačnost, ki povzroča nekako notranjo «plimo» in «oseko», kar vpliva v večji meri na vidni predel. Vsi ti trije faktorji so vplivali, da so «morja» na vidnem delu številnejša.

V članku, ki ga je objavilo glasilo sindikatov «Trud», piše znanstvenik Andrej Kassatkin, ki je sodeloval v «delovni skupini», ki neposredno izvaja program osvojevanja vsemirja, V članku pravi, da potrjuje uspešna fotografija Lune možnost televizijskih prenosov v vesolju. Slike in rezultate drugih raziskovanj je Lunik III. sporočil v enem samem radijskem prenosu, kar se je prvič zgodilo in torej z minimalno porabo električne energije.

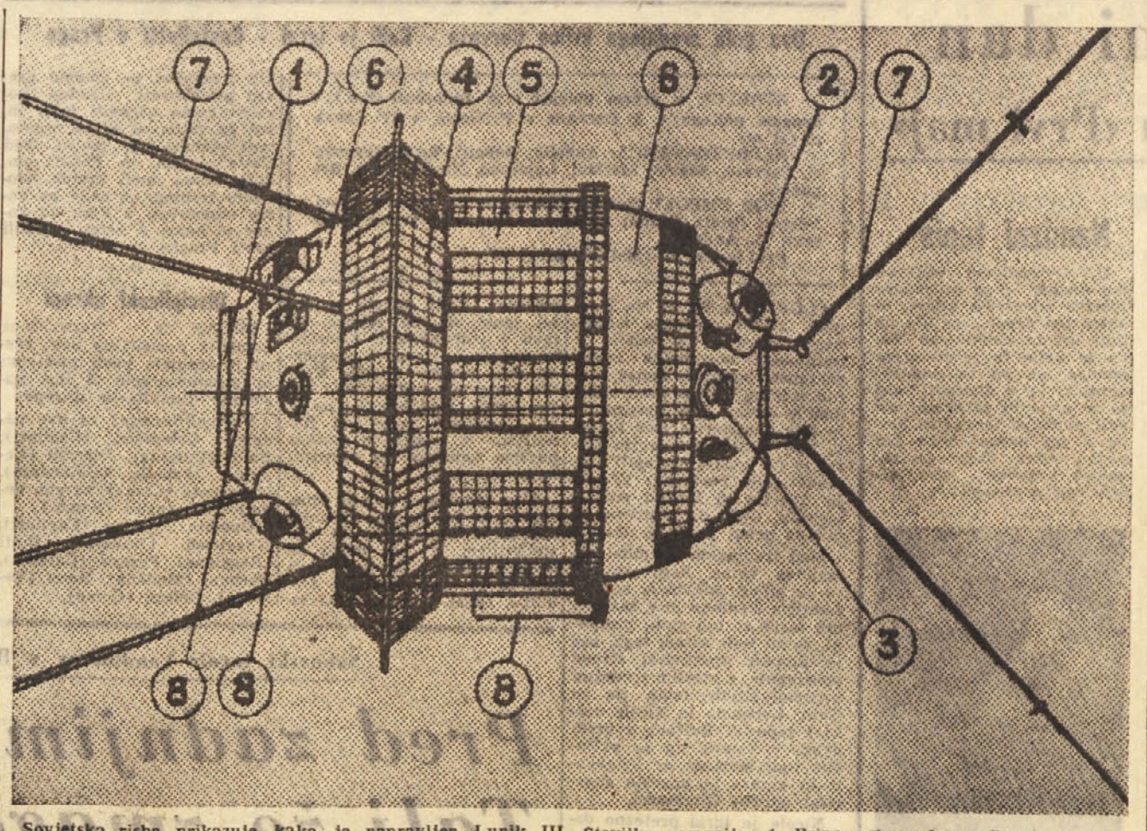

Sovjetska risba prikazuje, kako je napravljen Lunik III. Številke pomenijo: 1. Pripomočki za fotografiranje, 2. motor za sistem orientacije, 3. sončni monitor, 4. sončne baterije, 5. naprave za vzdrževanje temperature, 6. termične zapore, 7. antene in 8. razni znanstveni instrumenti. Film, ki je bil v notranjosti cilindra, je bil zaščiten pred sončnimi in kozmičnimi žarki. Lunik III. je dolg 130 cm, njegov premer pa znaša 120 cm

Pred ustavnim sodiščem odcepitev podjetij IRI od Združenja industrijcev

Zastopniki Confindustrie zanikajo ustavnost člena 3 zakona, ki določa, da morajo državna podjetja prekiniti povezave s privatnimi

RIM, 28. — Pred ustavnim sodiščem so danes razpravljali o vprašanju, ki so ga postavila združenja industrijcev med tremi razpravami proti družbam «ANIC», «Alfa Romeo» in «Larderello». Zastopniki Združenja industrijcev namreč zanikajo ustavnost člena 3, tretji odstavek zakona štev. 1589 z dne 22. decembra 1956, ki podjetjem s pretežno državno udeležbo (podjetja IRI) nalaga, da morajo prekiniti vsakršen odnos s podobnimi podjetji zasebnega značaja, ker gre za njihovo drugačno organizacijo, ki je zanje predvidena v istem členu 3, prvi odstavek.

Industrijska združenja iz Lombardije in Florence so po svojih zastopnikih (odv. Aldo Dedin, Giancarlo Fre, Cesare Grassetti, Giuliano Mazzoli in Cesare Tumidei) zanikala ustavnost omenjene določbe zatrjujoč, da so se včlanjena podjetja mogla ločiti le prostovoljno, ne pa na podlagi neke zakonske določbe, kajti tretji člen, tretji odstavek omenjenega zakona naj bi nasprotoval načelu sindikalne svobode, ki ga proglaša 39. člen ustave.

Družbe «ANIC», «Alfa Romeo» in «Larderello», ki jih zastopajo odvetniki Giacomo Delitala, Camillo Giussani, Emilio Orsini, Piero Rasi, Enrico Redenti, Antonio Sorrentino in Leopoldo Festoni pa so zastopale stališče, da pri tem vprašanju ne gre za svobodo sindikalne organizacije. Pravice svobodne izbire sindikata ne jamči člen 29, ampak člen 18 ustave, ki proglaša načelo svobode združevanja samo kar zadeva državljane.

Zakonska določba, ki jo predstavniki Združenja industrijcev dolžijo protiustavnosti, ne določa avtomatične odtegnitve podjetij s pretežno državno udeležbo, ampak je predpisala neko posebno zadržanje tistim, ki v upravnih odborih posameznih podjetij predstavljajo interese države. To odtegnitev bi mogli doseči tudi s preprostimi okrožnicami ali z navodili, ki bi jih dali neposredno upraviteljem.

Uveljavljanje vsakršne individualne pravice je nujno podvrženo določenim omejitvam. V primeru sindikatov je nujno razlikovanje med skupinami delavcev ali delodajalcev. Od tod upravičenost določbe — kakršna je ona, ki ji nekateri skušajo zanikati ustavnost — ki je smatrala, da je javna korist, poleg koristi posameznih podjetij s pretežno udeležbo države, da ta poslednja ne morejo uveljavljati svoje pravice do sindikalnega združevanja v isti kategoriji kot zasebna podjetja, ampak v neki ločeni in posebni kategoriji, spričo neskladnosti med nameni prvih in nameni drugih. Zakon o državnih udeležbah in o ustanovitvi ustreznega ministrstva skuša usmerjati in vskladiti tisto vejo javne gospodarske dejavnosti, ki se more povezati z zasebno gospodarsko dejavnostjo, in to «s socialnim namenom», zaradi česar omenjene določbe ni moč pobijati zaradi protiustavnosti.

Vdova Rommela na svečanosti v El Alameinu

ALEXANDRIA, 28. — Vdova feldmaršala Erwina Rommela je danes prisostvovala skupno s 350 bivšimi bojevniki «Afrika Corps» svečanemu odkritju spomenika padlih pri El Alameinu. Prisoten je bil tudi minister za obrambo Zapadne Nemčije general von Liebenstein.

Bodo Podolo pomilostili?

LONDON, 28. — Branitelja morilca Fritza G. Podole sta danes vložila novo prošnjo za pomilostitev ministru za notranje zadeve. Podolo so obsodili na smrt, ker je ubil policaja. Prvo prošnjo za revizijo procesa je prizivno sodišče že odbilo, kot je tudi odbila prošnjo za pomilostitev zbornica lordov. Zadnjo besedo sedaj lahko reče minister Butler, ki se je prav sedaj vrnil s poročnega potovanja po Italiji. Če ne bo prišlo do pomilostitve, bodo Podolo obesili 5. novembra.

Val slabega vremena po Evropi

Nevihte, poplave, sneg in veter v Italiji, na Holandskem, v Angliji...

Na Severnem morju veter 140 km na uro - V Benetkah močan veter - V Milanu poplave - V Ventimigliji zračna tromba

HAAG, 29. — Vremenske razmere na področju Severnega morja se bodo poslabšale in vremenoslovska služba je opozorila ladje, ker pričakujejo nevihte z vetrovi, ki bodo dosegli celo 140 km na uro. V vseh holandskih pristaniščih so krmarji prenehali z delom in v Antwerpnu je neka trgovska ladja zaradi vetra potrgala vrvi in hudo poškodovala dve ladji. Dve drugi ladji nikakor ne moreta v pristanišče.

Hkrati s Holandsko je tudi Anglijo zajel val slabega vremena. Prevozna služba med Anglijo in Francijo ima močne zamude. Tudi vlaki imajo velike zamude, medtem ko je na raznih področjih prekinjena telefonska in telegrafska služba. Do sedaj je zaradi slabega vremena v Angliji zgubilo življenje 7 oseb, med njimi 5 mornarjev, ki so utonili na majhni ladji v škotskih vodah.

Tudi v Belgiji sta dve osebi zgubili življenje zaradi slabega vremena.

Mehiško pristanišče Manzanillo na obali Pacifika je včeraj zajel silovit ciklon. Pri tem naj bi 6 oseb zgubilo življenje, na desetine drugih pa naj bi bilo ranjenih. Veter, ki je pihal z močjo 100 km na uro, je odkril hiše, podrl reklamne napise in izril drevesa in poškodoval naprave za razsvetljavo. Številne hiše so močno poškodovane. V pristanišču so se tri trgovske ladje odtrgale, se medsebojno poškodovale in potopile. Tudi neka druga ladja se je odtrgala, na njej pa je bilo nekaj mornarjev. Domnevajo, da se je kasneje potopila na odprtem morju. Ciklon je poškodoval električne in telegrafske naprave. Admiral Manuel Zermeno Araico, minister za pomorstvo, je davi dopotoval v Mexico City, da bi si ogledal škodo.

Tudi v Italiji se je vreme izredno poslabšalo. Zaradi hudega naliva, pogosto z močnim vetrom, je v Liguriji reka Boate prestopila bregove in podrla ogrodje nekega novega mosta v gradnji. Takojšen poseg gasilcev je preprečil, da bi začetek poplave v nekaterih ulicah v Rapallu povzročil večjo škodo.

V mestu Camogli, kjer je neurje bilo zlasti silovito med 20. in 21.30 uro, je voda poplavila vse mestne ulice.

Že 30 ur dežuje in sneži na vsem področju Dolomitov. Reke in potoki so nenadno narasli in plazovi so zasuli na več krajih cesto, ki gre čez Brenner. Tudi številne druge pokrajinske in občinske ceste so prekinjene, medtem ko na hribih in prelazih pada gost sneg. Prelaz Stelvio je sneg blokiral, prav tako tudi prelaz Giovo. V obeh primerih imamo od 50 do 80 cm snega.

Tudi v Benetkah piha močan južni veter, ki ga spremljajo nalivi. V laguni je voda presegla normalo in za danes je predvidena izredna plima. Gasilci so morali poseči v številnih primerih, ko je šlo za to, da odstranijo poškodovane dimnike in omet.

Popoldne je bilo v Milanu hudo neurje, ki je zajelo celotno Padsko nižino. Milanski gasilci so morali 70-krat intervenirati, zlasti ker je voda zalila veže in dvorišča. Promet se je ustavil, ker so se ustvarila mala jezerca po mestnih ulicah in trgih, ker je uvelo listje zamašilo odtočne cevi. Tudi železniški promet beleži hude zamude, saj so strojniki prisiljeni zmanjšati brzino, ker je vidljivost zelo slaba. Na železniški progi Milan - Brescia pa je veter vrgel na progo nekaj topolov, vendar pa so jih pravočasno odstranili, tako da promet ni bil prekinjen.

Opazovalnica Brera je zabeležila izredno nizek zračni pritisk 730 milimetrov, česar niso opazili že več let.

V Ventimigli je zračna tromba povzročila panične scene zlasti v nekaterih šolah. Zajela je središče mesta in odkrila nekatere šole ter druga poslopja. Pouk so morali prekiniti. Uničeni so nasadi v pokritih vrtovih, tako da znaša škoda več milijonov lir.

V Neaplju je močan veter povzročil, da se je ruska šolska ladja «Tovarišč» zaletela v pristanišču v italijansko motorno cisterno «Flegetonte». Šolska ladja se je naprej odtrgala od vlačilca in nato zadela ob bližnji pomol privezano cisterno. «Tovarišč» je trojamborna jadrnica in je priplula iz Gibraltarja s 123 kadeti na krovu.

Drzna tolpa sleparjev

MILAN, 28. — Karabinjerji so zaprli tri člane tolpe, ki je na veliko sleparila. Hodili so k lastnikom javnih lokalov, katerim so ponujali v prodajo večje količine utihotapljenih cigaret. Prodaja se je izvrševala na skrivnosten način tako, da so pripeljali ponoči, prevzeli denar in izročili zavoj, nato pa z veliko brzino odpeljali. V zavoju pa je bilo žaganje in kos kamna za obtežitev.

Specializirali so se tudi za nakup televizorjev, radiov, električnih naprav itd., kar vse so kupovali in «plačevali» s ponarejenimi menicami in nato čez pol ure prodali blago.

Poglavar te tolpe je bil Molteni, katerega so ujeli na dramatičen način. Zasledovali so ga namreč z avtomobilom, Molteni pa je nenadoma svoj avto ustavil, skočil iz njega in se skril v bližnji hiši pod posteljo nekega stanovalca, ki se tega ni niti zavedel. Po dolgi in natančni preiskavi so ga odkrili, nakar je simuliral, da se je predal, nenadoma pa naskočil nekega podčastnika, in so ga komaj ukrotili.

Rop na pošti

PAVIA, 28. — Trije banditi so vdrli okoli 11.30 v poštni urad malega naselja Ottopiano. Prvi je z brzostrelko prisilil osebje, da je dvignilo roke, ostala pa sta pobrala 199 tisoč lir. Banditi so zbežali z avtomobilom «Giulietta sprint», ki je bil ukraden pred osmimi dnevi. Odpeljali so se proti Trombellu, od kodel verjetno proti Milanu, Novari ali Vercelliju.

HATTIESBURG (ZDA), 28. — Tajni bombnik D-58 se je zrušil in eksplodiral. Od treh mož posadke, ki so vsi odskočili s padali, se je rešil samo pilot. Oblasti so demantirale govorice, da je letalo prevažalo atomsko bombo.

Callas ni prišla na sprejem

CANSAS CITY, 28. — Maria Callas včeraj ni prisostvovala sprejemu, ki ga je v njeno čast priredil guverner Missourija in na katerem je bilo nekaj sto povabljenih. Callas se je izgovorila, medtem ko so jo gosti čakali, da je noč prehladna in da je zmučena.

«Živa okamenina»

(Nadaljevanje s 3. strani)

ni več sposobno kliti, ali je ta sposobnost skrajno majhna. Profesorju dr. Milanu Aniču in inž. Borisu Giperborejskemu pa je vendarle uspelo vzgojiti mlade metasekvoje iz semena. Ko pa sta dobila prve primerke tako vzgojenih metasekvoj v zimskih gredicah in sta jih presadila na odprto, so sadike kmalu usahnile. Znanstveniki pa so trmasti, mislimo simpatično trmasti in inž. Giperborejski se s prvimi neuspehi ni hotel sprijazniti, zato je mlade sadike, ki jih je dobil iz semena, krepil z dodatno hrano. Mladim, šibkim sadikam je dodajal triodstotno raztopino galice, ki jo je raztopil v deževnici. Ko je tako okrepljene sadike metasekvoje presadil izven posod, izven zimske gredice v vrtu splitske gozdarske šole, so se mlade sadike začele razvijati in rasti. S tem je bilo dokazano, da so dani pogoji, da se ta «okamenina», ki bi v določenem času morala povsem izumreti, ohrani. Če se je v milijonih let prilagajala stalno novim razmeram, čemu bi se ne poživljena metasekvoja mogla spet prilagoditi novim razmeram, v katere jo vnašajo strokovnjaki? Seveda bo prišla v poštev le za parke, kot redka posebnost in ni misliti, da bi mogli imeti tudi gozdove metasekvoj, kot imamo borove ali smrekove gozdove.

Letaki MSI med predvajanjem filma „General Della Rovere"

Vdova Bertonija zahteva zaplenitev filma

BARI, 28. — Kot v številnih drugih mestih, so tudi v Bariju na prvi predstavi znanega filma «General Della Rovere» misinski pobalini metali letake. Na zadnji predstavi okoli pol enih so v kinu «Galleria» štirje misini vrgli letake na vseh vogalih dvorane. Policija je mladeniče zadržala, jim naložila globo in jih izpustila. Na vsak način kaj mil in «ljubezniv» postopek.

Vdova in hčerka «generala Della Rovere», odnosno pustolovca Giovannija Bertonija, pa sta pooblastili nekega milanskega advokata, da ; rične tožbo proti producentu Morrisu Ergasu, ki je film finansiral. Pravita, da je film škodljiv ugledu Bertonija in zato zahtevata zaplembo filma.

Publiciteta okoli filma naj bi vzbudila fantazme preteklosti, ker se v filmu prikazuje Bertoni, kot običajni kriminalec, kar pa naj ne bi bilo res. Vdova pravi, da je fašistična policija njenega moža po krivici preganjala in ga obtožila običajnih zločinov zato, da se je izognila zahtevam Društva narodov, da naj obtoženca izroče.

Kakšen bo rezultat sodnega postopka je težko reči, ker niso znana dejstva, ki bi dokončno ocenila lik tega pustolovca.

Dve leti zapora za zločinskega lekarnarja

BORDEAUX, 28. — Javni tožilec je zahteval dve leti zapora za lekarnarja Cazenava, ki je odgovoren, da je povzročil smrt 69 otrok s svojim preparatom «Baumolom». Proces se je nadaljeval pred številnim občinstvom in so skoraj ves dan govorili odvetniki civilnih strank, ki so podrobno orisali tragične trenutke staršev, ko so brezmočni prisostvovali strahotnemu umiranju svojih otrok. Kot je znano, je zločinski lekarnar prodajal «čudežni preparat» v katerem so bile strupene snovi, ki so povzročile smrt toliko otrok.

To je model poročne obleke, ki jo je v soboto izbrala princa Diba, bodoča cesarica Teherana. Na tej osnovi bo Yves Saint-Laurent izdelal več variant, ki pa jih bo dokončno izbral iranski dvor. Kot je razvidno z risbe, bo imela nevesta obleko oblačečka tila zvezan z diamantnim diademom. Ta se naziva «bandeux». Izrez je majhen, rokavi dolgi in ozki. Pas je komaj označen. Tkanina je bogato okrašena s srebrnimi nitkami. V višini kolen je širok pas. Vlečka pa bo dolga od 3 do 5 metrov. Vse skupaj pa je satena in izredno šiljasti. Vse skupaj pa tehta do tal, vlečka so iz satena in milijone frankov, od katerih bedno ljudstvo milijone in milijone frankov, od katerih bedno ljudstvo ne bo imelo ničesar, saj nove cesarice ne bo nihče v tej razkošni obleki niti od blizu videti.

Picasso se je zmotil

Picasso se je zmotil in ni prav napisal naziv Pirinaldo na svojo keramiko, ki jo je ligurska občina podarila v zvezi s pobratenjem francoskemu mestu Vallauries, kjer je umetnik doma. Na vazo je Picasso napisal «Vallaurisa Pirrinaldo» in sedaj razpravljajo, če naj odstranijo dvojni r in tako popravijo napis. Župan je mnenja, da naj ostane vse tako, kakor je, češ «Picassojevega napisa se ne bo nihče dotaknil».

Na Japonskem največ samomorov

Po newyorškem listu «Newswek» zabeležilo na Japonskem največje število samomorov, in sicer 24.1 samomorov na vsakih sto tisoč prebivalcev. Slede Avstrija (22.8) in Danska (22.5), medtem ko so ZDA približno na sredini seznama z 10 primeri. Na zadnjem mestu pa je Irska z 2.6 samomori. Po istih podatkih je v ameriških mestih med moškimi 4-krat več samomorov kot med ženskami.

Znamka o obisku Hruščeva v ZDA

V Sovjetski zvezi so izdali spominsko znamko v zvezi z obiskom Hruščeva v ZDA. Znamka velja 60 kopejk in so jo izdali v dveh barvah ter lahko služi samo za pošiljke v tujino. Na njej je na eni strani Kremelj na drugi strani pa Bela hiša. Na simboličnem ozadju pa je napis: «Obisk N. S. Hruščeva v Združenih državah Amerike, september 1959».

Razprava o Rossellinijevih otrocih

V Rimu se je včeraj nadaljeval proces okoli Rossellinijevih otrok: Renata (ki ga kličejo Robertino), Isabelle in Isotte, ki so sedaj v Parizu z materjo Ingrid Bergman. Proces so odložili na zahtevo odvetnikov obeh strank. Odvetniki Ingrid Bergman so predložili sodišču 35 strani dolg memorial, v katerem je obširno navedena celotna zgodba in med drugim tudi nekatere kaj malo vzpodbudne zadeve. Od obeh velikih umetnikov bi lahko pričakovali več resnosti in razumevanja in najmanj, da bi svoje osebne stvari reševala brez sodišč.

Von Papen član vatikanskega viteškega reda

Bivši kancler Nemčije von Papen, zlasti poznan, ker je pomagal Hitlerju na oblast in je nato z njim sodeloval, je ponovno potrjen z dnem 14. julija 1959 za člana visokega papeškega viteškega reda («cameriere di spada e cappa»), katerega mu je pred dvajsetimi leti podelil papež Pij XI. Von Papen naj bi za to zaprosil med sprejemom pri papežu 19. januarja. Pri vsaki zamenjavi papeža je treba namreč ponovno obnoviti članstvo na prošnjo prizadetega.

Požar na sovjetski ladji «Dvini»

«Izvestja» sporočajo iz Moskve, da je izbruhnil 15. oktobra hud požar na ladji «Dvina» v bližini Kamčatke. Takoj so priplule na pomoč druge ladje, ki so rešile 547 potnikov in članov posadke. Trije mornarji so izgubili življenje v boju s plameni. Požar se je pričel v strojnici in hitro razširil. Dve uri kasneje je priplula na mesto nesreče prva tovorna ladja, ki je pričela reševati potnike, kar se je izvršilo disciplinirano. Požar je uspelo kasneje obvladati tako, da ladjo sedaj vleče ledolomilec «Mikojan».

Šport Šport Šport Šport

1., 3. in 4. novembra
II. slovenski športni dan
na stadionu «Prvi maj»

Namizni tenis

II. slovenskemu športnemu dnevu, ki ga organizira športno združenje «Bor», se obeta lep uspeh... če mu bo tudi vreme naklonjeno. Toda to velja le za nekatere panoge, ne pa za namizni tenis, ki bo v dvorani. Zanj so se prijavili že skoraj vsi naši najboljši igralci in borbe v tej panogi bodo kot vedno, ostre. Sodeč po zunanjih izkušnjah niso izključena presenečenja.

Šah

Za šah je med našimi mladinci že od nekdaj veliko zanimanje, toda kljub temu zadnji turnirji v okviru posameznih društev niso bili najmočneje zasedeni. Upamo, da bo tokrat drugače, saj šahistov med nami, in to zelo dobrih šahistov, prav gotovo ne manjka. Če bodo nastopili vsi ali pa vsaj nekateri od najboljših, potem kvalitetnih partij ne bi smelo manjkati.

Nogomet

Nogomet je šport, za katerega moraš imeti stalno na razpolago primerno igrišče in najmanj 11 stalnih igralcev. V mestu pravih nogometnih klubov seveda nimamo in bodo zato nastopila moštva, sestavljena prav za to priložnost. Pač pa imamo nekaj bolj ali manj stalnih moštev na deželi.

Gimkana

«Gimkana» je šport sodobnosti, ko si brez motornega sredstva že skoraj ve ne moremo zamisliti modernega mladega človeka. V tej panogi bodo naši «motorizirani» imeli priložnost pokazati svojo spretnost, obvladanje vozil in tudi poznavanje prometnih predpisov. Tudi uspeh te panoge je odvisen od vremena in pa seveda od števila udeležencev.

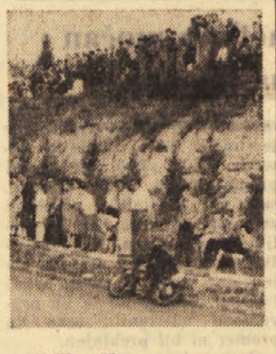

Odbojka

Odbojka spada med naše tradicionalne igre, ki zavzemajo običajno prva mesta na vseh turnirjih in nastopih. Imamo nekaj zelo dobrih vrst, ki so že tako znane, da jih niti ni treba naštevati. Udeležba obeta biti tako v moški kot v ženski konkurenci velika in potrebna bodo izločilna srečanja. Favoriti so seveda «škamperlovci», toda pozor pred ostalimi!

Atletika

Atletika je krajica vseh športov in v vzadnjih letih se je krog njenih oboževalcev razširil tudi pri nas, kar so zgovorno pokazali nedavni mitingi in pa tudi sam prvi športni dan. Na programu bodo teki, meti in skoki za moške in ženske. Razen navedenih panog pa bodo na programu športnega dne še streljanje in igra «Med dvema ognjema».

Zadnji trening pred odhodom v Prago

Reprezentanca-Empoli 4:1 po dokaj nezanimivi igri

Dva gola srednjega krilca Cervata - Galli je igral - Castelletti v Prago

STRELCI: v prvem polčasu v 20' Innocenti (Em.). v drugem polčasu v 5' Cervato, v 7' Nicolè, v 17' Cervato (11 m).

REPREZENTANCA: Anzolin; Robotti, Sarti; Guarnacci, Cervato, Segato; Mariani, Lojacono, Nicolè, Galli, Brighenti.

ISOR EMPOLI: Buffon; Innocenti I., Reami; Doni, Vezzosi (Bigi), Sadun; Ancillotti, Romanut, Trinci, Innocenti II., Andolfi.

Prvi polčas je trajal 31', drugi 25'.

FLORENCA, 28. — Na glavnem igrišču zveznega tehničnega centra v Covercianu je italijanska nogometna reprezentanca odigrala danes zadnjo trening tekmo pred odhodom v Prago. Njen nasprotnik je bila enajstorica Isor Empoli. Pod vodstvom trenerja Ferrarija sta moštvi nastopili v že najavljenih postavah. Vratarja Anzolin in Buffon sta zamenjali, Galli pa je prispel iz Milana nekaj pred 13. uro.

Med treningom je pihal neprijeten veter. Reprezentanti so se gibali počasneje kot na zadnjem treningu in v zaključnih fazah so bili manj prodorni, delno tudi zaradi tega, ker je Empoli praktiral strogo pokrivanje, s prostim srednjim krilcem. Kljub temu pa so Galli, Lojacono in Nicole večkrat zaposlili Buffona z vrsto akcij, v katere sta se vključila tudi Mariani in Brighenti in katere je pogosto sugeriral odlični Guarnacci.

Nicole je igral pretežno defenzivno in nekajkrat mu ni uspelo slediti koristnim Lojaconovim predložkom v globino. Kljub temu pa je v 17' Buffonu uspelo zaustaviti njegov silovit strel. Kmalu nato je Mariani za nekaj časa zapustil igrišče zaradi trčenja z Reamijem, v 20' pa je Empoli iz protinapada s preciznim strelom Innocentija prešel v vodstvo.

Reakcija reprezentantov je bila neposredna. Brighenti je dosegel gol, ki pa je bil razveljavljen zaradi roke istega napadalca, nato je Buffon lepo ubranil Gallijev strel in končno je v 24' izenačil Lojacono na Marianijev predložek s parabolo čez vratarja.

Polčas se je zaključil v 31. minuti.

V drugem polčasu, ki je trajal komaj 25', je igro poživil Cervato s svojimi napadi pred nasprotna vrata. V 5' je dobil žogo na sredini igrišča in jo v izmenjavi z Lojaconom pripeljal prav pred vrata kjer mu je Lojacono nudil idealno priložnost, katero izkušenj srednji krilec ni zamudil.

Dve minuti kasneje je po izmenjavi Lojacono - Mariani prodrl Nicole, ki je dobil ukaz, da ne sme forsirati, in zatresel mrežo z močnim in točnim strelom.

Zadnji gol je bil dosežen v 17', ko je Ferrari zaradi prekrška nad Nicolejem dosodil 11-metrovko, katero je realiziral Cervato.

V tem polčasu je pri reprezentanci branil Buffon, v vratih trenerjev pa Anzolin. Castelletti je zamenjal klubskega tovariša Robottija na mestu desnega beka. Zdi se, da bo v Pragi igral Castelletti in ne Robotti.

Kljub nekaterim razočaranjem med današnjim treningom je reprezentanca za Prago že sestavljena. Obstaja samo še ena negotovost, ki pa bo odpadla jutri z uradnim sporočilom tehnične komisije. Gre namreč za izbiro desnega branilca, za katerega sta kandidata Robotti in Castelletti, vendar pa je verjetno, da bo izbira padla na Castellettija, ki je trenutno v boljši formi. Tako bo v Pragi igralo naslednje moštvo:

Buffon; Robotti (ali Castelletti), Sarti; Guarnacci, Cervato, Segato; Mariani, Lojacono, Nicole, Galli, Brighenti. Rezerve: Anzolin, Mazzoni in Barison.

Današnja preizkušnja proti Empoliju, ki je prakticiral strogo pokrivanje s prostim srednjim krilcem, ni bila pričljiva. Toda Nicole je dobil ukaz, da ne forsira, in tako v pomanjkanju napadalne konice Lojaconovi predložki niso mnogo zalegli. Krilska vrsta je potrdila svojo dobro formo, med branilci pa je bil Castelletti boljši od Robottija. V vratih je Buffon povsem zanesljiv kot v svojih najboljših časih.

Član tehnične komisije Mocchetti, ki se je po treningu zadržal s Ferrarijem in Castelettijem, ki sta imela še dodatni trening, ni hotel dati nobene precizne izjave o treningu. Dejal je samo: «Od takih treningov ne smemo preveč pričakovati. Uradno postavo bomo objavili jutri in, kot že veste, se edina negotovost nanaša na izbiro med Castelettijem in Robottijem. Jutri bomo imeli kratek telovadni trening, ob 14,14 pa bomo odpotovali v Rim, od koder se bomo v petek napotili proti Pragi.»

—«—

Disciplinski ukrepi

MILAN, 28. — Razsodiščna komisija nacionalne nog. zveze je sprejela proti moštvom in posameznikom B lige naslednje disciplinske ukrepe:

Diskvalifikacije: za dve nedelji: Colomban (Cagliari), Boldi (Catania), Ferretti (Catania), Fanello (Catanzaro), Governato (Como), za eno nedeljo: Lorenzini (Samb.).

Opomin: Tiddia (Cagliari), Udovicich (Novara), Pinti (Reggiana), Prenna (Catania), Ponzoni (Modena), Rossi (Venezia), Bellini (Como).

V tekmi za prvenstvo rezerv

Triestina B-Padova B 2:0
dobro samo v drugem polčasu

Oba gola je dosegel Puia, prvega iz 11-metrovke

STRELEC: v 2. polčasu v 7' Puia (11-m), v 13' Puia.

TRIESTINA: De Min; Dudine, Varglien II.; Rocco, Merkuza, Degrassi; Dementa, Puia, Clemente, Del Negro, Attili.

PADOVA: Canton; Lampredi, Scagnellato; Pison, Zannier, Rinaldi; Galtarossa, Barbolini, Tonello, Moro, Zerlin.

Sodnik: Tuccillo iz Benetk.

Rezerve Triestine so včeraj popoldne na občinskem stadionu pred okrog 1000 gledalci odigrale tekmo za državno prvenstvo rezerv z enajstorico iz Padove, ki je bila pojačena z nekaterimi titularci.

V prvem polčasu sta obe enajstorici prikazali neurejeno in tehnično slabo igro z redkimi prodori in seveda tudi brez golov.

Popolnoma drugačen pa je bil drugi polčas, predvsem po zaslugi Triestine, ki je zaigrala z velikim poletom in kmalu popolnoma obvladala položaj. Po nekaj napadih v glavnem prek obeh kril Attilija in Demenie je branilec Padove povzročil roko v kazenskem prostoru in dokaj nezanesljivi sodnik je brez pomišljanja pokazal na belo piko. 11-metrovko je izvedel Puia. Vratar je sicer zaslutil smer strela in se vrgel na pravilno stran, vendar pa žoge ni mogel zaustaviti in je tik droga zletela v mrežo.

Ta gol je domače še podžgal. V takojšnjem protinapadu gostov je De Min zanesljivo ubranil dokaj močan strel, potem pa je bil Puia zrušen na robu kazenskega prostora. Strel je Clemente podaljšal z glavo v vrata, vendar pa je vratar žogo prestregel. Nato je lepo streljal toda mimo Attili, v 12' pa je Puia z dolgim polvisokim strelom dosegel drugi gol za domače.

V 18' je Clemente zamudil ugodno priložnost, ko je bil sam pred vrati. V 24' je moral posredovati De Min, minuto kasneje pa je zapustil igrišče Puia, katerega je zamenjal Scala. V 26' je Clemente zatresel mrežo toda iz očitnega offsidea. Nato so domači izsilili kot in nekaj minut pozneje je bil spet Clemente v ugodnem položaju. Do konca je Triestina dosegla še dva kota, toda rezultat se ni več spremenil.

V moštvu Triestine so se odlikovali Merkuza, Puia in Demenia.

NOGOMET

Anglija - Švedska 2:3

WEMBLEY, 28. — Nogometna tekma na stadionu v Wembleyu med Anglijo in Švedsko se je končala z nepričakovano zmago Švedske z rezultatom 3:2 (0:1).

Za Anglijo je bil v prvem polčasu uspešen desno krilo Connelly, v drugem polčasu pa Charlton. Za Švedsko so dosegli gole v 8' in v 12' drugega polčasa Simonsson (centerfor) ter v 30' desno krilo Salomonsson.

Primorsko nogometno prvenstvo

Sežanski Tabor ni več na vrhu

Prva zmaga Anhova - Vodstvo je prevzelo Primorje

V sedmem kolu primorskega nogometnega prvenstva so dosegli naslednje izide: Primorje - Koper 3:0, Anhovo - Rudar 3:1, Tolmin - Postojna 2:2, Sidro - Tabor 3:1 in Il. Bistrica - Adria 2:3. Branik je bil prost.

Glavno srečanje tega kola je bilo v Piranu, kjer je vodeči Tabor hotel na vsak način obdržati svoj položaj na lestvici. Toda domačini so si s hitro in ostro igro ustvarili terensko premoč, hkrati pa so se uveljavili tudi kot realizatorji. Tabor je le približno dvajset minut drugega polčasa nevarno napadal. Toda delno zaradi dobre obrambe domačih, delno pa zaradi nespretnosti napadalcev ni mogel te svoje premoči izraziti v golih. Treba je pohvaliti Sidro, ki je precej pomladilo svoje moštvo in izločilo tudi igralce, ki so na prejšnjih tekmah povzročali incidente. Novi igralci so se kar dobro uveljavili in so tudi dosegli vse tri gole (Ernestini, Pušnik in Helcel). Čeprav je bila tekma zelo ostra, ni bilo opaziti grobosti. Dobršne zasluge za fair igro ima sodnik Lovko iz Postojne, ki je sodil avtoritetno in objektivno. Vsekakor bi si želeli, da bi lahko take pohvale o sojenju tekem primorskega prvenstva večkrat napisali.

Zelo važno je bilo tudi srečanje v Ajdovščini. Mnogi so pričakovali ostro borbo, saj se je Tomos v zadnjih dveh tekmah precej popravil in je premagal tudi Sidro. Zal pa so gostje razočarali. Prvi polčas so sicer nudili znaten odpor, pozneje pa so povsem popustili in so igralci Primorja uprizorili pravo ekshibicijo. Koper je lahko zadovoljen, da ni bil količnik vsaj za dva gola višji v njegovo škodo. V opravičilo gostom je treba povedati, da so nastopili brez standardnega vratarja, zameriti pa jim je treba, da so prikazali tako skromno vzdržljivost. Najbrž nekateri igralci Kopra menijo, da za njih treningi niso potrebni?

Anhovo je presenetljivo odpravilo Idrijčane, ki so si pravzaprav sami izkopali grob. Gostje so odlično začeli in dosegli vodstvo 1:0. Kmeje so domačini iz naglega [illegible] dora izenačili, kar je ve[illegible] no spravilo Idrijčane iz [illegible] Sodnik je namreč zaradi [illegible] varjanja pokazal pot v [illegible] nico dvema igralcema [illegible] ja. Z razmerjem 11:9 se [illegible] ni bilo težko Anhovemu [illegible] ležiti prve zmage v letošnjem prvenstvu.

Neodločen rezultat v Piranu je uspeh za Postojno, [illegible] svojem igrišču so namreč [illegible] minci zelo nevarni in [illegible] so morala vsa moštva od[illegible] visokimi porazi. Tokrat [illegible] Postojna presenetila domačine z borbeno igro in z [illegible] obrambno taktiko, tako da [illegible] povsem zasluženo [illegible] točko.

Ilirski Bistrici sreča ni [illegible] klonjena. V tekmi z Adrio [illegible] imeli veliko premoč, toda [illegible] pravili so vrsto 100-odstotnih priložnosti. Adria je le [illegible] kokdaj prišla pred gol [illegible] čih. Toda vse priložnosti [illegible] so se jim nudile, so lepo [illegible] koristili. To pa je bistveno [illegible] nogometu in tako se [illegible] Bistrica kljub premoči [illegible] renu nima kaj priteževati.

LESTVICA

Primorje	7	4	2	1	[illegible]	[illegible]
Sidro	7	4	1	2	[illegible]	[illegible]
Postojna	6	3	2	1	[illegible]	[illegible]
Tabor	6	3	2	1	[illegible]	[illegible]
Tolmin	6	3	1	2	[illegible]	[illegible]
Rudar	7	3	1	3	[illegible]	[illegible]
Tomos	6	3	0	3	[illegible]	[illegible]
Adria	7	2	1	4	[illegible]	[illegible]
Branik	6	2	1	3	[illegible]	[illegible]
Anhovo	6	1	1	4	[illegible]	[illegible]
Il. Bistrica	6	0	2	4	[illegible]	[illegible]

V prihodnjem kolu se srečali: Adria - Anhovo, Postojna - Il. Bistrica, Koper - Tolmin, Tabor - Primorje, Rudar - Branik - Sidro. — prost.

—«—

Težave Čehoslovaške

Poleg Bubernika tudi Bubnik?

PRAGA, 28. — Člani [illegible] slovaške nogometne [illegible] tance so se danes [illegible] Stari Boleslavi, kjer [illegible] stali do nedelje in [illegible] jutri odigrali zadnjo [illegible] tekmo z moštvom «Lokomotive» iz Češke Lipe.

V krogih blizu vodstva [illegible] trjujejo, da krilec Bubnik, [illegible] ki se je poškodoval [illegible] deljo med prvenstvene [illegible] ne bo vključen v [illegible] tanco za srečanje z [illegible] Njegovo mesto bo [illegible] verjetno zasedel Masopust, [illegible] je bil včeraj naknadno [illegible] čen med kandidate [illegible] češkoslovaškega moštva [illegible] boje, da ne bodo morali [illegible] polagati tudi s [illegible] srednjim napadalcem [illegible] kom, ki še vedno čuti [illegible] dice poškodbe iz zadnje [illegible] seca. Če bi Bubnik ne [illegible] nastopiti, bo napad [illegible] verjetnosti vodil mladi [illegible] movsky, ki je že odigral [illegible] mednarodna srečanja z [illegible] zentanco.

Zdi se, da bo dokončno [illegible] ločitev glede formacije [illegible] sprejeta šele neposredno [illegible] začetkom tekme.

V češkoslovaških [illegible] krogih vlada za tekmo [illegible] lijo velikansko zanimanje [illegible] škoslovaški tisk piše, [illegible] Italija poslala v borbo [illegible] jeno moštvo, sestavljeno [illegible] zelo sposobnih igralcev [illegible] daje nobenih izjav, [illegible] rih bi bilo mogoče [illegible] da pričakuje zmago [illegible] moštva. Na seveda [illegible] di zanesljive odsotnosti [illegible] bernika in verjetne [illegible] Bubnika. Na Češkoslovaško [illegible] in posebno v Pragi [illegible] je tudi mnenje, da bi [illegible] ska tekma najboljši [illegible] v letošnji sezoni čeh[illegible] ških nogometašev.

Pred tekmo ČSR-[illegible] srečanje juniorskih [illegible] tanc ČSR in Vzhodne [illegible] je.

Šahovski turnir kandidatov v Beogradu

Pred zadnjim kolom Talj že zmagovalec?

Keres najboljši v Beogradu, toda teoretično lahko samo še dosežе Talja

BEOGRAD, 28. — Šahovski turnir kandidatov za svetovno prvenstvo je pred zaključkom. Manjka samo še eno — zanje kolo — katerega bodo igrali jutri. današnji dan pa je namenjen odmoru pred poslednjimi borbami.

Beograjski del turnirja je — to lahko že sedaj ugotovimo — potekal po predvidevanjih razmeroma mirno, brez posebnih pretresljajev in presenečenj, ki bi mogla bistveno vplivati na končni izid, pa čeprav je Keres iztisnil iz svojega bogatega repertoarja vse kar je mogel, da bi prehitel Talja. Bil je :e zelo blizu cilja, toda Talj si je do zadnjega kola kljub temu zagotovil celo točko prednosti, ki mu bo po vsej verjetnosti zadoščala, da bo sam zasedel prvo mesto in prihodnje leto izzival Botvinika.

Talj je v Beogradu igral zelo odločno. V šestih kolih je dosegel tri zmage proti Smislovu, Gligoriču in Fisherju, dva remija proti Olafssonu in Petrosjanu in en poraz proti svojemu direktnemu rivalu Keresu. Ta zmaga je Keresu odprla skoraj že povsem izgubljene možnosti, pa čeprav je samo dan prej nesrečno izgubil proti Smislovu potem, ko je v prvem beograjskem kolu premagal Fisherja. V poletu in v perspektivi svetlega cilja je nato Keres v težki pozicijski borbi s Petrosjanom rešil remi, potem pa zapovrstjo premagal Benkoeja in Gligoriča. Kljub sijajnemu finišu pa mu je uspelo glede na Talja nadoknaditi samo pol točke in je doslej (brez zadnje partije) s 4,5 dobljenimi točkami najboljši igralec beograjskega dela turnirja.

Zelo dobro je v Beogradu vozil tudi Smislov, ki si bo zelo verjetno tudi zagotovil tretje mesto. Iz šestih partij je izvlekel 3,5 točke z zmagami proti Keresu, Benkoeju in Olafssonu ter z remijem proti Petrosjanu. Izgubil je proti Talju in Gligoriču.

Enako uspešen kot Smislov je bil presenetljivi Olafsson, ki je bil po zaključku zagrebmanj od predzadnjega Benkoeja, po predzadnji partiji beograjskega dela pa ima kar točko in pol več od njega. Izgubil je samo proti Fisherju in Smislovu.

Zelo solidna sta bila v zadnji četrtini tudi Petrosjan in Fisher, ki sta dosegla 50 odst. možnih točk, s čimer je Petrosjan sicer zaostal za pol točke za Smislovom v primerjavi z zagrebškim delom, Fisher pa je začel ogrožati Gligoričevo 5. mesto, saj je nadoknadil v primeri z njim celo točko.

Gligorič je žal začel v Beogradu popuščati, očitno zaradi utrujenosti. Iz šestih partij je dosegel samo 2 točki z zmago proti Smislovu ter z remijema proti Benkoeju in Fisherju, vsem ostalim pa se je moral predati.

Najslabši je bil Benkoe, ki je povsem deprimiran in ki igra samo še po službeni dolžnosti. Sam je izjavil, da tako naporen turnir ni zanj, ki igra šah bolj za zabavo kot pa na strogo znanstveni podlagi kot sovjetski velemojstri. V šestih partijah je napredoval samo za eno točko, odstopil predzadnje mesto Olafssonu in dosegel samo dva remija proti Gligoriču in Petrosjanu.

Sedanjega položaja zadnje kolo najbrž ne bo spremenilo. Benkoe najbrž kot črni ne bo mogel premagati Talja, kateremu zadostuje za osvojitev prvega mesta tudi samo remi. Keres bi utegnil obračunati z Olafssonom in Smislov s Fisherjem, da si zagotovi tretje mesto. S tem pa bi istočasno naredil uslugo Gligoriču, kateremu bi tudi poraz proti Petrosjanu ne mogel odvzeti peteka mesta.

—«—

Pokal velesejemskih mest

Beograd - Barcelona 1:1 (0:1)

BEOGRAD, 28. — Pred 44 tisoč gledalci na stadionu JLA je bila danes tekma med Barcelono in Beogradom za pokal velesejemskih mest. Tekma se je končala z neodločenim rezultatom 1:1 (0:1). Francoskemu sodniku Barberaju sta se moštvi predstavili v naslednjih postavah:

BEOGRAD: Beara; Durković, Jusufi; Tasić, Spajić, Sijaković; Sekularac, Petaković, Kaloperović, Kostić in L. Ognjanović.

BARCELONA: Ramadiez; Olivela, Grazia; Gensana, Rodriguez, Verhez; Ribelies, Evaristo, Martines, Suarez in Gigliaverde.

Tekma je bila dinamična, borbena, s številnimi ostrimi streli, manjkalo je samo golov. Glavno zaslugo za to imata oba vratarja, ki sta branila res izvrstno. Tako je španski vratar v 16' drugega polčasa pri stanju 1:0 za Barcelono, ubranil 11-metrovko, ki jo je streljal Kostić v sam levi kot in dva ostra strela Ognjanovića in Petakovića iz neposredne bližine. Prav tako je tudi Beara ubranil več ostrih strelov španskih napadalcev.

Taktika gostov je bila izgubiti s čim manjšo razliko, da bi se laže revanžirali Beogradu v povratni tekmi v Barceloni. Gostje so v glavnem napadali s tremi napadalci, obema kriloma in centerforom, toda kljub temu so bili njihovi napadi zelo nevarni, ker so bili Španci zelo hitri, odločni v startu na žogo in boljši v igri z glavo.

Čeprav je Beograd zastreljal 11-metrovko je rezultat realen in predstavlja dejansko uspeh gostov, ki so nastopili brez treh svojih najboljših napadalcev Kocsisa, Cziborja in Kubale, ki sploh niso prišli v Beograd.

Gole sta dosegla za Barcelono Evaristo v 45' prvega polčasa, in Kostič za Beograd v 23' drugega polčasa.

Nogomet v Jugoslaviji

V slovenski conski ligi Izola in N. Gorica na dnu

Vodstvo je prevzel Maribor z zmago nad Branikom

Glavne jugoslovanske nogometne lige so minilo nedeljo počivale zaradi mednarodne tekme Jugoslavija - Bolgarija v Sofiji. Pač pa so igrala moštva conskih lig in podzvez, od katerih nas seveda zanima samo slovenska conska liga in pa primorska liga oz. podzveza. Poglejmo zato, kako so se stvari zasukale v 7. kolu slovenske conske lige.

Predvsem je treba ugotoviti, da je prišlo do spremembe na vrhu lestvice, kjer je Branika zamenjal njegov mestni rival Maribor, katera sta se med seboj pomerila v mestnem derbiju. Zmagal je Maribor s tesno razliko, ki pa mu je zadoščala, da je z boljšo razliko v golih prehitel celjskega Kladivarja, ki je moral prepustiti v Izoli točko domačinom, čeprav je po prvem polčasu vodil kar z 2:0. Branik je tako s točko manj zdrknil na tretje mesto, na četrto pa trboveljski Rudar, ki je moral prepustiti obe točki Ljubljani.

Za oba primorska predstavnika je bilo 7. kolo kar uspešno. Izola je — kot že omenjeno — iztrgala s požrtvovalno igro in kljub nekaterim nerazumljivim sodnikovim odločitvam, točko Kladivarju, Nova Gorica pa si je privoščila kar celo zmago nad šibko Ilirijo. Kljub uspehu pa je njen položaj na lestvici posebno pa se položaj Izole, dokaj kritičen in potrebnih bo še več podobnih uspehov, da bosta oba primorska kluba zlezla na zeleno vejo.

Rezultati v 7. kolu: Izola - Kladivar 2:2, Ljubljana - Rudar 1:0, Triglav - Grafičar 5:1, Nova Gorica - Ilirija 6:4, Branik - Maribor 1:2, Krim - Sobota 3:1.

LESTVICA

Maribor	7	5	1	1	10:5	11
Kladivar	7	5	1	1	24:15	11
Branik	7	5	0	2	27:9	10
Rudar	7	4	1	2	22:6	9
Triglav	7	4	0	3	21:18	8
Ljubljana	7	4	0	3	16:10	8
Krim	7	2	3	2	7:10	7
Sobota	7	3	0	4	16.14	6
Grafičar	7	2	2	3	10:23	6
N. Gorica	7	2	0	5	19:27	4
Izola	7	0	2	5	8:20	2
Ilirija	7	1	0	6	7:20	

Odgovorni urednik STANISLAV RENČELJ
Tiska Tiskarski zavod

IVAN TAVČAR

MRTVA SRCA

10

POVEST

«Resnično! Ti si, Sodar!» odgovori hladno. Že na univerzi mu ni bil povšeči medeno hinavski ta značaj.

«Bog te živi! Bog te živi!» govori oni. «Poglej, jaz sem sedaj notar v Lukovcu in denar si delam, ha, ha! A danes sem grozno presiran (notar Sodar je govoril rad v tujih izrazih), tu sem aranžer in skrbi imam, skrbi! Prijatelj, ti ne veš, koliko tako aranžiranje opraviti daje!»

«Kaj?» začudi se Bogomir. «Kako si prišel ti med preroke? Na univerzi si hotel pokončati vso Nemčijo?»

«Ej, univerza! Slaba šala, prijatelj! Sedaj smo v življenju in pametnejši in denar si služimo. Slovenščina je za dijake. Sedaj smo Nemci in v srcu smo bili vedno Nemci, kar je pametno. Slovenščina je za dijake! Hi, hi!»

In sam se je smejal temu hromemu dovtipu. Bogomir si je dejal sam pri sebi, da je to človeče ravno to postalo, kar je bilo o njem pričakovati. A mladi notar mu ne da časa, da bi dolgo premisljeval o taki značajnosti. Zopet se udari s pahljačem po stegnu ter pravi: «Ne stoj tu kakor kip! Pleši, vraga! Čakaj, predstavim te nekaterim gospodičnam, lepim in bogatim. O vsaki ti vem povedati, koliko bo imela dote, in povedal ti bom, če boš hotel! Hajdi!»

Bogomir mora z njim. In oni s pahljačem s katerim se je še vedno bil po stegnu, vlači ga okrog med gospodičnami ter ga predstavlja: «Gospod Lesovéj — gospica!» Bogomir napravlja svoje priklone. Mladi notar pa se radosti, da je zopet vzbujal pozornost s tem, da je kazal nepoznanega plesalca. Potem pa se postavi sredi dvorane, popravi si nekoliko obleko, da se zabliskajo krvavordeče nogavice, trešči s pahljačem ob stegno ter kriči: «Kadrilja! Gospoda, ka-dri-lja! Prosim dve koloni!»

OSMO POGLAVJE

Kad prvi put do mene sjedjela,
te Joj kradom modre oči pazih:
s divnom slutnjom nešto me prorazi,
i razigra od srca do čela.
Kad Joj danes pazim obraz milt,
oko mene vas se svijet zavrti,
zadrhće mi ko list srce živo...

Stanko Vraz

Kadrilja v dveh kolonah! Kdo je ne pozna, dolgočasnosti take kadrilje? Okrog tebe sopara, po parketu odtrgani kosci ženskih oblek, nad teboj bobneča godba, tebi nasproti pa bled človek, ki premika z nenaravno grandeco okorne ude! Tik sebe imaš družico, polovično opravljeno, z umetnim cvetjem čez in čez prepreženo, in z obrazom, na katerem vsaka črtica označuje, da hoče od tebe, svojega plesalca, kratkočasena biti! In končno še najhujše! V tvojem sosedstvu se je naselil zaljubljen parček in ta se ti nosi kakor golob in golobica na strehi. Ti sam imaš neprestano zavest, da moraš kaj govoriti. Ali kaj? Tvoja plesalka te je pogledala že enkrat, dvakrat, in vselej manj prijazno, in končno se ji prav jasno čita na obrazku, da je neprijetno raznenadena in da obžaluje, ker ima takega dolgočasneža na svoji strani. Nekaj se mora izpregovoriti. Jezik se vendarle razveže in besede, katerih se je človek z vsemi svetimi prisegami ogibati zavezal, izrazujejo se ti iz grla: Gospodična, kako se zabavate nocojšnji večer? — V resnici, tvoja usta so jih izpregovorila, banalne so te besede! Otrpneš o njih kakor riba, zamrznjena v ledu! A pomagati se ne da: Gospodična, kako se zabavate nocojšnji večer? — Pa vir je vendar odprt. Potem si hipoma sredi govorice, živahne in navdušene. A ko je kadrilja končana, ne veš, kaj si govoril. In glava te boli! Da bi jo vrag vzel, tako kadriljo!

Bogomir si izvoli plesalko aristokratične zunanjosti in z nekako ošabnim obrazom. Bil je slovenski obraz in, če bi ga ovil s pečo, bil bi mnogo krasnejši nego sedaj, ko ga je venčalo umetno cvetje. Precejšnja samozavest se je prodajala po tem obrazu in Bogomir je kmalu zvedel, kje korenini omenjena samozavest.

Po splošnih prvih frazah mu je povedala, da je vzgojena v nemškem inštitutu in da tudi pri plesu nima navade govoriti s Hamletom besede, besede in samo besede. S tem je hotela izraziti, da tudi pri plesu ljubi resne razgovore.

«Gospod Lesovéj,» vpraša potem ponosno «ali govorite angleški?»

Bogomir otrpne. Angleški? Kakor bi to bilo v Lukovcu kaj navadnega!

«Ne, gospodična! Ali govorite vi slovenski?»

Zasmejala se je ter odgovorila porogljivo: «Ne! Čemu vprašujete?»

«No, ker je slovenščina v tej deželi mnogo potrebnejša od angleščine!»

«Za kuharice in krščenice gotovo!»

Te besede izpregovori prav zelo občutno. A vendar se ni hotela v resnici razsrditi, ker se je bala, da ji sicer odide prilika. pokazati svojo veljavo.

«No, ali angleška literatura vam bode znana?»

«Nekoliko, gospodična.»

«Kateri angleški pesnik vam najbolj ugaja?»

Že je hotel imenovati tebe, večni Shakespeare, a premisli se: Bog zna, kakov okus ima ta ženska! Zategadelj odgovori hladnokrvno: «Težko je soditi, gospodična. A recimo: Tomaž Buckle.»

In v resnici ni opazila jame, katero ji je skopal pred nožico s tem, da je slavnega zgodovinarja postavil na čelo angleškim pesnikom. Mirno in zavestno odgovori: «A meni ugaja najbolj Coleridge!»

«Coleridge! Dober poet je!»

«Ste li čitali njegovega ‚Starega mornarja'?»

«Ne, gospodična.»

«Škoda! To je prava poezija!»

In sedaj prične pripovedovati, kako je star mornar treh svatov enega ustavil. Bogomir pa mora poslušati dolgo pripovest o tem nesrečnem mornarju: Kako je [illegible] hudobno ustrelil ptico albatros, kako je potem razsajal [illegible] preganjal ladjo, kako so tovariši pri luninem svitu [illegible] kako ga je sveta Devica z dežjem okrepčala, in kako je moral delati nesrečni mornar!

In Bogomir si je takoj raztolmačil položaj. Ta [illegible] ženska se je pred plesom iz kake knjige o angleški literaturi na pamet naučila poglavje o Coleridgeu in sedaj je s poglavjem mučila svoje plesalce! Zrak naokrog se je [illegible] menil v tekoč svinec, in skoraj ni mogel več dihati. [illegible] se je kadrilja končala. Bogomir se zahvali svoji plesalki [illegible] okusni, in poučni razgovor. Pogleda ji v obraz ter [illegible] si barva obrvi: pri desnem očesu ji je bila obledela [illegible] obrvi, da se je takoj vedelo, kje mejita priroda in umetnost.

«Nevarna ženska je to!» misli si Bogomir. «Barva si [illegible] in z angleško literaturo pita svoje plesalce!» Z [illegible] srcem pobegne vstran. Kmalu potem pride njegova [illegible] mimo. Vodil jo je gospod, ki je v življenju [illegible] dajal rezine ali kaj takega.

«Gospod, ali poznate ‚Starega mornarja'?»

Vprašani razkorači obraz: «V Trstu sem jih [illegible] koliko!»

Sedaj je Bogomir zagotovo vedel, da se je gospod [illegible] pamet naučila kapitel o Coleridgeu! Taka je ta ženska [illegible]

Tedaj pa je prekipela veselica do svojega vrhunca. [illegible] poprej se je pripovedovalo, da ima družba nečesa [illegible] pričakovati. Bolj posvečeni v tajnosti slavnostnega [illegible] pripovedovali za trdno, da se bode o svojem trenutku [illegible] mask oglasilo ter s svojimi dovtipi pomnožilo izvrstno [illegible] cojšnjega večera.

V resnici se hipoma odpró vrata iz ženske garderobe [illegible] v dvorano se vsuje vrsta kostumiranih parov. Maske [illegible] so samo ženske.

(Nadaljevanje sledi)